

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

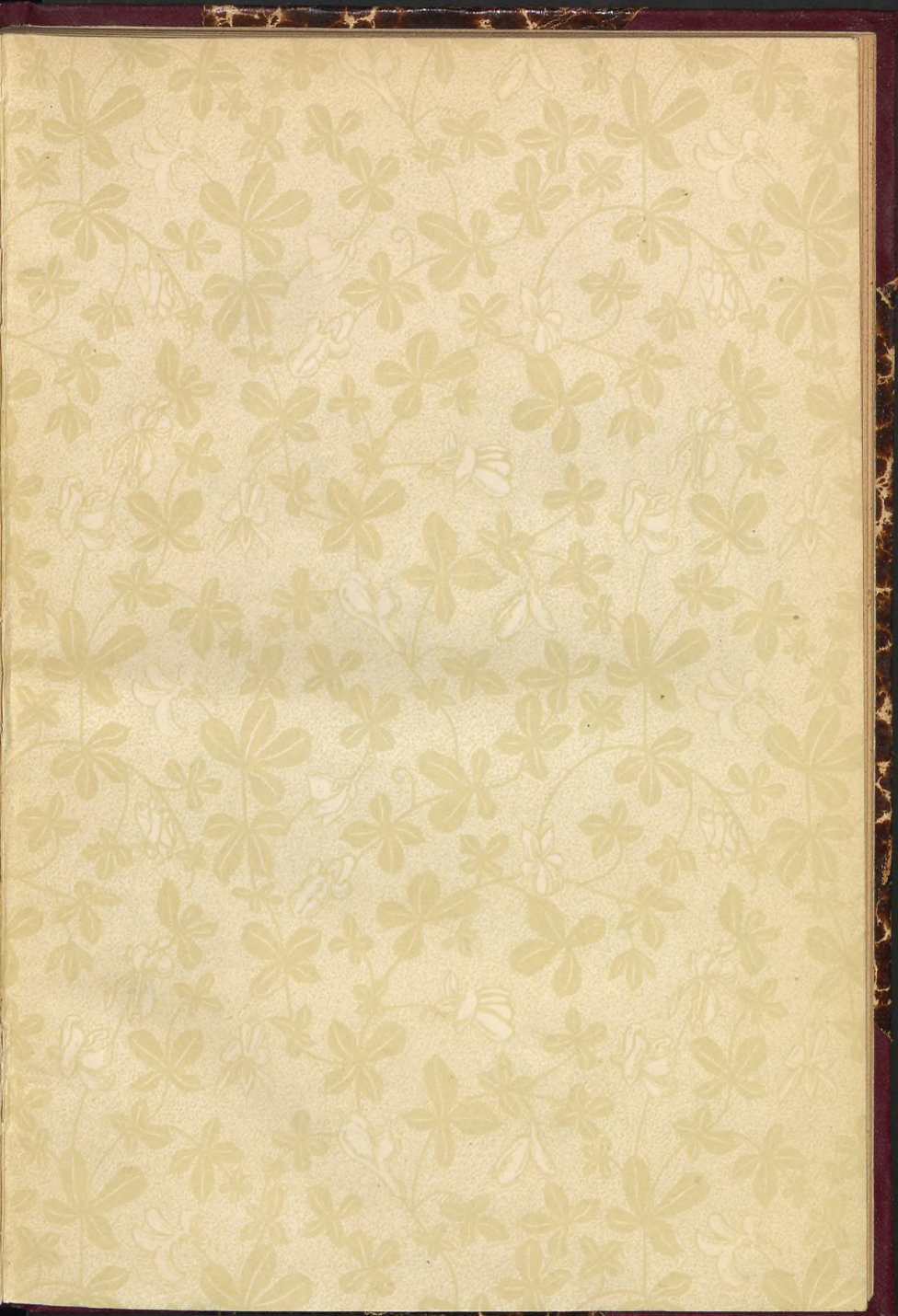
Litt.
Sv.

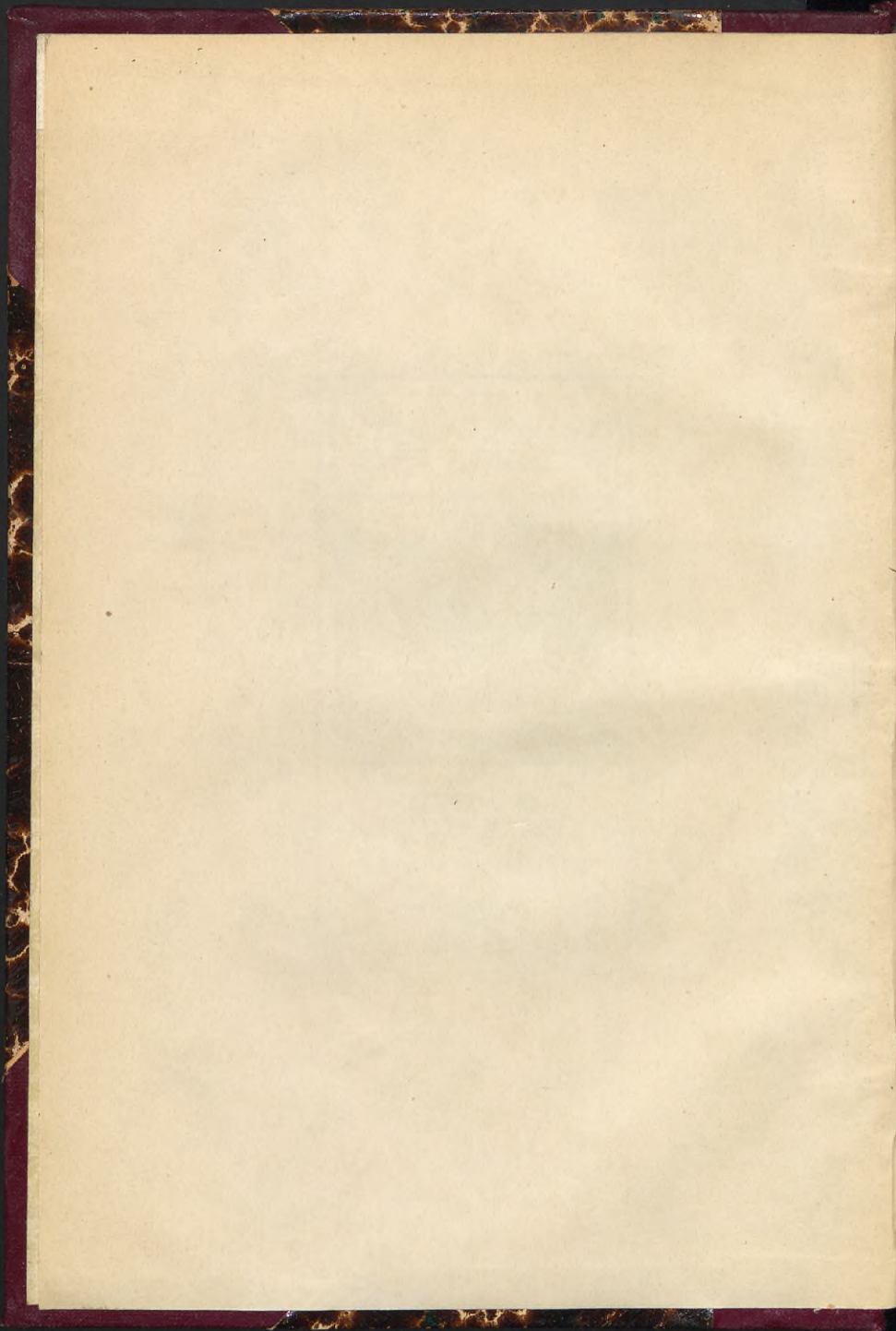
TRANEMÅLA
SÄMLINGEN

SKÄNKT TILL
GÖTEBORGS
STADSBIBLIOTEK
AF
AUGUST RÖHSS

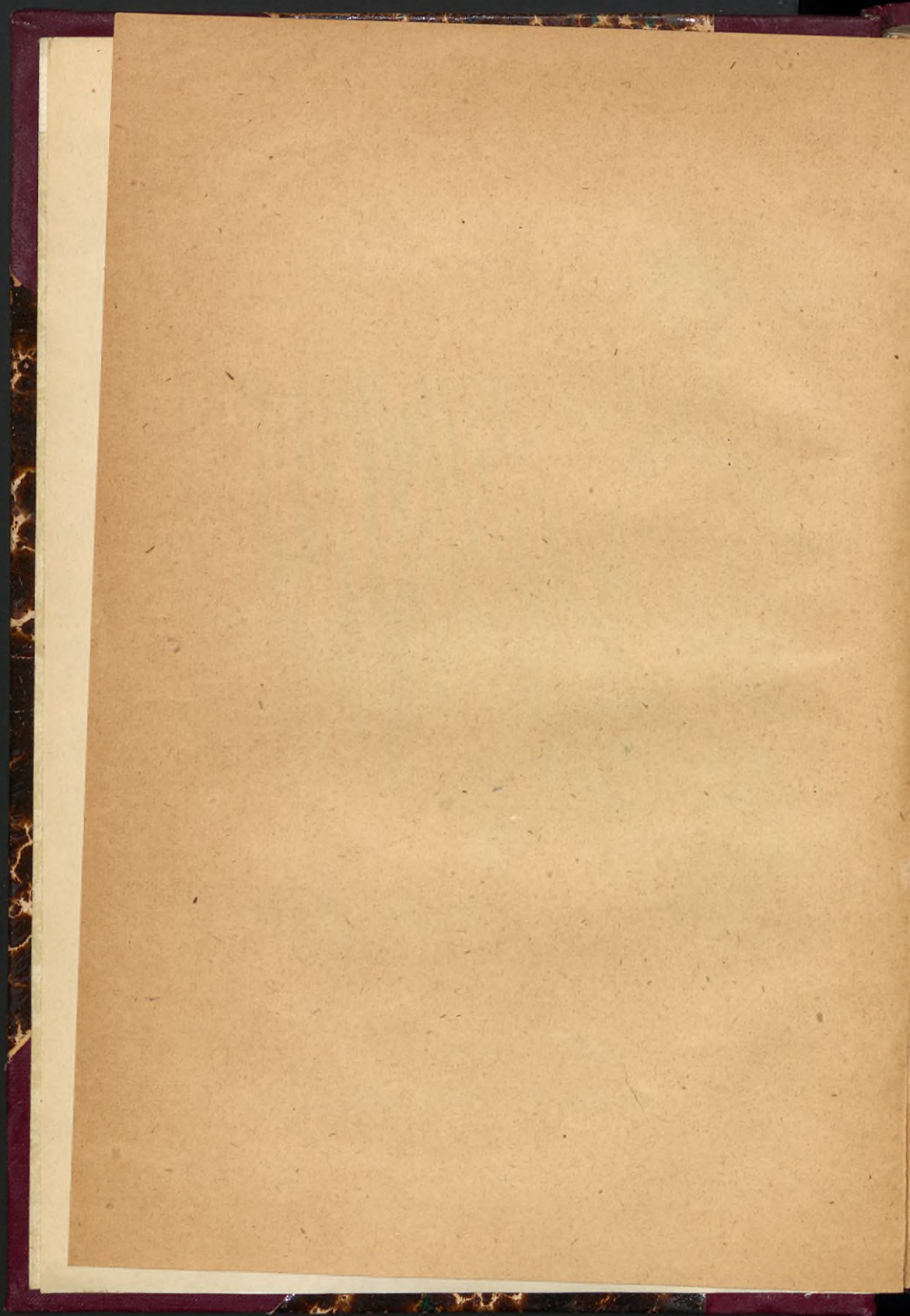

STOCKHOLM.
NILS GLEERUPS FÖRLAGS EXPEDITION.

Pris 1 Kr. 50 öre.

MUSIKERNS DOTTER

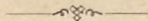
ROMANTISERADE BILDER

FRÅN CARL XIV JOHANS TID

AF

TURDUS MERULA

= *Aurora von Davanton*

STOCKHOLM
NILS GLEERUPS FÖRLAG

MUSIKERNS DOTTER

AF F. LINDBERGS

OPUS 10

STOCKHOLM

STOCKHOLM

ISAAC MARCUS' BOKTRYCKERI-AKTIEBOLAG.

1881.

I.

I den för sina trenne stora slagtingar, sina årligen återkommande stora marknader, sin mängd af bokhandlare och sina på senare tider ryktbara Gewandthauskonserter namnkunniga staden Leipzig föddes trettondagsafton år 1780 Albertina Lovisa Müller, yngsta dotter till violinisten Simeon Amadeus Müller och hans hustru Agata Block från Berlin.

Och härmed anse vi oss förmligen för våra läsare hafva presenterat vår hjeltinna från hennes första inträde i världen.

Lilla Albertina var den yngsta af tio syskon, af hvilka dock redan sex före hennes uppenbarelse i det torftiga hemmet nedmyllats i jordens sköte, till på en gång stor sorg och mycken lättnad för de fattiga sträfsamma föräldrarne, hvilka båda, för att kunna skaffa föda åt så många munnar, trälade i sitt anletes svett, fadern utom hus medels lektionsgifning i violinspel, modern med sysslor inom hemmet.

Det ansågs af föräldrarne såsom en stor lycka, att barnet kom till världen en helgdagsafton och på faderns namnsdag. Då Albertina frambars till dopet, skrek hon så förfärligt, att hon alldeles öfverröstade presten, som dervid var nära att tappa koncepterna. Amadeus Müller var rådlös öfver den lilla skrikhalsen, men hustrun tröstade honom med att så utmärkta lungor vittnade om att flickan med

tiden komme att blifva en stor sångerska, måhända deras ålderdomströst och hjälp.

»Na, in Gottes Namen! ge då hals bäst du gitter, bara du med tiden blir sångerska», instämde fadern under det han godmodigt bar den lilla hem från kyrkan.

Frau Müller fick dock icke glädja sig åt utvecklingen af barnets anlag, ty innan Albertinchen hunnit uppnå sitt första år, hade den af näringsomsorger och otaliga bekymmer hårdt pröfvade modern uppgifvit sin sista suck och följt sina sex kära bortgångna barn i grafven.

Äldsta dottern, Katrina, måste nu på sina fjortonåriga skuldror taga omsorgen för syskonen. Fadern var i förstone tillintetgjord vid förlusten af sin trogna deltagarinna i lifvets bedröfliga skiften; den enda ljusglimt, han såg skymta i framtidens dunkel, var den bortgångnas spådom om lilla Albertina. Vid denna spådom fäste han sig med fanatisk tro. Den höll honom uppe när den ene sonen efter den andre frånrycktes honom och han slutligen af alla sina tio barn hade kvar endast det äldsta och det yngsta, döttrarna Katrina och Albertina.

Den senare blef nu främst hans tröst. Hon växte, frodades och tycktes ha fått både helsa, kraft och godt lynne för dem alla. Vid fem års ålder sjöng hon redan hvarje melodi, som träffade hennes öra, och totade äfven ganska riktigt ackompanjemang på det gamla skrälliga klaveret, den enda hemgift, som den saligen aflidna fru Müller medfört i boet. När Albertina fyllt nio år sjöng hon stora arior med en kraft och säkerhet, som kunde kommit mången Gewandhauselev i våra dagar på skam. Vid denna tidpunkt dog äldste sonen, och kort derpå gifte sig Katrina — till faderns stora förtrytelse — med en ung musiker, för att, såsom Müller sade: »med sin man pröfva på ett lika eländigt lif som det hennes moder genomlevvat».

Konsertmästar Amadeus Müller, såsom han nu titulerades, hade en äldre broder, sedan länge bosatt

i Marseille och der anställd såsom trädgårdsmästare hos en mycket rik köpman. Ehuru mer än trettio år förflutit sedan bröderne, hvar och en åt sitt håll, begifvit sig ut i verlden att med tomma händer pröfva lyckans gunst, och ehuru de mången gång under en längre tid icke hört af hvarandra, hade dock brevexlingen dem emellan aldrig helt och hållet upphört.

Vid hvarje viktigt skede i lifvet utbyttes meddelanden. När Amadeus erhöll anställning såsom kapellist i Leipzig, när han sedermera under ett tillfälligt vistande i Berlin der gjorde bekantskap med dygderika Fräulein Agata Block och kort tid derefter med henne knöt ett äkta förbund, när sedermera ett barn föddes eller dog, underrättades alltid härom brodern Fritz.

Denne å sin sida hade äfvenledes punktligt redgjort för sina lefnadsöden och skildrat sina husliga förhållanden. Hans älskade hustru Klasié, holländska till bördén, hade efter några års lyckligt äktenskap skänkt honom en liten son Ferdinand, och nio år efter denna lyckliga tilldragelse hade den bittra sorgen träffat honom, att den fromma, stillsamma hustrun gått ur lifvet. Året derpå hade trädgårdsmästar Müller, såsom han skref, »för den tioårige sonens skull» gift om sig. Hans val hade denna gång fallit på en sextonårig, liflig parisiska, hvilken med sitt giftermål dock mera afsåg att bli, på fransyskt vis, en själfständig qvinna, än husmoder och uppfostrarinna åt en tioårig gosse. Hemmet erhöll därför icke för Fritz Müller den trefnad det egde under hans första hustrus lifstid. I brevexlingen med brodern fann han numera sin största glädje. Amadeus erfor äfven efter sina många profningar en lisa att få utgjuta sitt hjerta för en deltagande broder. Sålunda, huru stort afståndet än var som skilde de båda bröderne, närmade dem dock deras hjertan år efter år allt mera till hvarandra. I konsertmästarens bref spelade hans geliebte, niedliche Albertinchen hufvudrollen. Maken till flicka

att vara qvick, lefnadsfrisk och vacker, menade han, funnes icke i hela vida verlden.

Fritz Müller underlät icke heller att å sin sida prisa sin Ferdinand som en utmärkt fromsint, läraktig och behaglig gosse, sin moders afbild i ällo, såväl till utseende som lynne. Antydningar från båda hållen om att de kära barnen en dag kunde komma att bli ett äkta par saknades naturligtvis icke i brefven.

När omsider Katrina gifte sig, ansåg Fritz det vara på tiden att brodern med sitt enda kvarvarande barn bosatte sig i hans närhet. I början ville dock icke Amadeus lyssna till sin broders förslag. Vid några och femtio års ålder skiljes man icke så lätt från fosterjord och gamla vanor, om också vännerna äro få och inkomsterna små. Albertina, den redan i hemmet allrådande, nyss tioåriga flickan, fann deremot farbroderns förslag mycket härligt, och när denne slutligen sände en vexel till bestridande af resekostnaderna och dertill skref att hans käre broder kunde säkert påräkna en anställning såsom förste violinist vid operan i Marseille, och måhända äfven kunde få komma att dirigera ett kapell i katedralen, besegrades alla den gamles betänkligheter.

Hans hjerta ville dock brista vid tanken på att han icke skulle få jordas under samma torfva som hans älskade händangångna Agata och alla de kära, jemte henne nedmyllade barnen. Katrina fick det gamla klaveret, med tillsägelse att vårda det som en relik efter die heilige Todte; det öfriga lösöreboet såldes, och far och dotter anträdde sin resa till det land, der revolutionens blodröda fana som bäst höll på att utveckla sig. Härom hade likväl den gamle musikern föga kännedom. Med politiken hade han aldrig befattat sig. Verlden fick för honom ha sin gång som den ville. Monarkiers störtande, frihetsidéers sunda eller vrånga utveckling, sådant egde för Amadeus Müller intet intresse. Musiken utgjorde hans hela verld, och till den plats, der han trodde sig kunna verka till förmån för denna

ädla konst och dervid äfven kunna tillgodose livvets nödortf, drogs han nu utan några vidare tankar eller reflexioner.

När våra vänner efter en lång och besvärlig resa, först till lands och sedan sjöledes, slutligen befunno sig i Marseille, emottogos de med öppna armar af den halft förfranskade Fritz Müller, som dock bibehållit sin tyska godmodighet. Han fann Albertinchen wunderschön, och såg redan i henne en blifvande präktig sonhustru. Hans egen hustru, den lilla svartögda fru Virginie Müller n:r 2, helsade, fullkomligt okunnig i tyska språket, på svärgern med en graciös åtbörd. Men orden "chère petite" dogo ofrivilligt på hennes läppar, då hon såg den långgängliga, men ändå starkt bygda Albertina, som dristigt och med ett kraftigt handslag mötte henne med ett tyskt: "Guten Tag, liebe Tante!"

Madame Müller, en allrasomnättaste lilla parisiska, vardt nästan förnärnad af att se sig föga längre än den germaniska flickan, och i sin förvåning utropade hon: »Min nièce är väl minst femton år, eftersom hon är lika lång som jag!» När mannen upplyste henne att brorsdottern nyss fyllt tio år, anmärkte hon att de tyska fruntimren måste fullvuxna vara förfärliga jättinnor och att hon aldrig kunde komma att tycka om en flicka, som hade händer och fötter som långa årblad. Unge Ferdinand, den sextonårige sonen i huset, liten och tjock, uppmanades af fadern att kyssa Albertina till välkommen. Då han rodnande drog sig tillbaka, närmade hon sig käckt kusinen och tryckte sina läppar mot ynglingens med en stark smäll, som framkallade stor munterhet. Den stackars Ferdinand skyndade halft ond, halft skamsen ut i trädgården, der han för en trädgårdsdräng berättade »att en kusin från Tyskland kommit till dem, med tänder stora och breda som dominobrickor och med naglar hvassa som de värsta kattklor!»

Ferdinands och hans styfmoders motvilja mot de tyska fränderne urvecklades mer och mer, utan att

Amadeus eller dottern tycktes märka det. De voro anspråkslösa naturer, osårbara i allo, utom när det gälde deras musikaliska prestationer, ty då tälades intet klander, ingen anmärkning. Såväl fader som dotter utropade då med förtrytelse: »Gott im Himmel, der Mensch versteht ja gar nicht von was schönes giebt's!»

Fritz Müller hade verkligen lyckats skaffa brodern anställning som kapellist vid Marseilles opera. Amadeus hyrde sig en anspråkslös bostad vid en bakgata, der far och dotter snart funno sig hemmastadda på den främmande jorden. Genom onkelns frikostighet bereddes Albertina kort derefter tillfälle att i en af stadens förnämligare pensionsanstalter erhålla god undervisning i alla på den tiden för en flicka erforderliga kunskapsämnen.

Som sagdt, Amadeus Müller och hans dotter trifdes godt på den nya mark, der de blifvit omplanterade. Om denna mark också stundom fruktansvärdt skakades under deras fötter — så, hvad rörde det dem, när ingenting rubbades inom den lilla krets, der de egde sin verksamhet! Hvad visste de för öfrigt om det stora samhällets konflikter, fredliga främlingar som de voro i all denna vilda oreda! Lika skrämnda möss kröpo de in i sin vrå, när de fruktade någon fara i sin närhet, men smögo sig försigtigt fram igen, när de trodde faran aflägsnad och fältet åter fritt.

Skräckregeringen i Frankrike var med 27 Juli 1794 — Robespierres afrättningsdag — slutad och direktorium hade omsider lyckats, om ej att fullt lugna sinnena, dock att införa en menskligare sakens ordning, icke blott i det blodsudlade Paris, utan äfven hos de af republikansk hänförelse, skräck och fasa upprörde medborgarne i provinserna. Massan af befolkningen stod ännu, som förut, färdig att offra lif och blod för republikens sak. »Ça ira» och marseljåsen sjöngos fortfarande med förkärlek, helst af ungdomen, hvilken, sorglöst glömmande den flydda tidens fador, dansade på grafvarne under förväntan

på en ny, af frihetens gloria omstrålad ära. Några, synnerligast äldre personer, sågos väl ännu vandra sin väg fram med nedböjdt hufvud och ängsliga blickar, suckande öfver lidna förluster och fruktande nya pröfningar; men det sydländskt sprittande blodet i deras ådror undgick dock icke att stundom smittas af ungdomens sorglöshet.

Marseille hade nu blifvit en tillflyktsort för många förföljda familjer. Bland andra hade den från Korsika år 1793 förvista familjen Buonaparte der nedslagit sina bopålar, till stor båtнад för gamle Amadeus Müller, hvilken blef rekommenderad som en skicklig musiker åt fru Lætitia och af henne sedermera hedrades med välvilligt beskydd. Genom hennes bemedling erhöll han anställning vid katedralen såsom ledare för kyrkomusiken, och då fru Lætitias äldste son, Josef, året efter familjens ankomst till Marseille gifte sig med den unga, sköna Marie Julie Clary, äldsta dottern till den rike köpmannen Clary, Fritz Müllers principal, hedrades Amadeus med uppdraget att ombesörja och anförä musiken vid bröllopsaffeln, ett uppdrag som blef ganska inbringande.

»Ack, om min Agata fått lefva och se huru väl allt numera går mig i händerna!» suckade gubben mer än en gång, då han inkasserade en för hans måttliga fordringar på lifvet rik förtjenst.

II.

Det var en vacker morgon i början af September 1795. Den strålande solen höll på att torka upp daggen på tusende blommor i den stora trädgården till en af de skönaste villorna tätt utanför den lifliga handelsstaden.

Trädgårdsmästaren, i hvilken vi igenkänna vår

gamle vän Fritz — ty det är på köpmannen Clarys egendom vi befinna oss — stod i sin blåa blus och sin väl friserade peruk vid en af hufvudalléerna, betänksamt utdelande befallningar åt drängarne, hvilka dels höllo på att kratta sandgångarne, dels afputsade det allt för frodiga gräset på rabatterna. Stora grupper af blommor i utsökta färger stodo här och der, ordnade med en smak som vittnade om verkligt konstsinne.

En präktig fontän plaskade litet längre bort, och längst i fonden stod boningshuset med façaden vänd utåt Lyongolfen, der sjön i dag sågs lugn och blå som den molnfria himlen. Den sirlige, slätrakade och putsade trädgårdsmästaren tycktes likväl ej offra en tanke åt morgonens skönhet; han var synbarligen tankspridd och hans anmärkningar till drängarne voro mindre befallande än vanligt.

Beständigt irrade hans blickar i riktning mot de stora jerngrindarne utåt Corderievägen. Ändtligen klarnade hans ansigte då han såg en ung flicka svänga in genom grinden och med raska steg närma sig. Hennes gång var energisk, stegen utomordentligt fasta. Det var en ståtlig gestalt med ett anslående ansigte. Den första ungdomens friskhet gjorde att man hos henne knappast märkte den brist på gratie, som eljes skulle ha fallit i ögonen. Den klara blicken, halft trotsig, halft drömmande, fängslade ofrivilligt, ehuru man å andra sidan nästan skyggade tillbaka för den unga flickans ovanliga längd och nästan martialiska väsen.

Gnolande på marseljäsen, marscherar hon tapert framåt och viker af åt den allé, der trädgårdsmästaren inväntar henne. Den långa, smärta ungdomen är Albertina Müller, som fem år tidigare med sin fader ankom från Leipzig till Marseille. Hon skyndar gladt mot trädgårdsmästaren, slår honom på axeln och säger fryntligt: »Na, Onkelchen, hur går det, antages jag hos din patron eller antages jag icke?» och utan att invänta svar, uppstämmer hon ljudeligt: »Allons enfants de la patrie!»

Onkeln såg sig besvärad omkring, bjöd tystnad och drog brorsdottern med sig till en aflägsen sidogång, der han bad henne taga plats på en bänk och uppmärksamt åhöra hvad han hade att säga.

»Monsieur Clary», började han, sedan båda hunnit sätta sig, »träffas i affärer endast på kontoret i sitt hus vid hamnen, dit han tidigt i morse begaf sig; men, kära Albertina, låt mig ännu säga dig ett par ord innan du bestämmer dig.»

»Men farbror», afbröt honom otåligt den unga flickan, »jag får väl lof att skynda till staden, om jag skall träffa herr Clary.»

»Hör mig!» återtog onkeln oroligt. »Du står i begrepp att taga ett viktigt steg i lifvet, men innan du går vidare, låt mig säga dig något som kunde föranleda dig att taga ett ännu viktigare. Du känner icke, barn, det förnämsta skälet hvarför jag öfvertalade din fader att lemna sitt fädernesland och bosätta sig här. Ack, min goda Albertina, icke var det endast för att vi här skulle få en tysk orkester, en orkester som kunde lära marseljarne huru god musik skall låta, icke för att din far skulle förtjena sitt uppehälle medels lektioner i violinspel. Nej, min snälla flicka, det var allt en annan orsak...»

Den gode farbrodern såg så allvarlig ut. Den svårt förvärfvade franska glädtheten gaf i ett nu vika för den tyska djupsinnigheten, och han suckade djupt.

»Nå!» utbrast Albertina skrattande, »hvarför ville du ha oss hit? Var det inte kanske för att få öfva upp dig igen i tyskan, få lifva upp gamla hemlandsvanor och att då och då i kära pappas sällskap få vara en ärlig tysk och lägga bort den franska finfina siratligheten?»

»Gewiss!» instämde farbrodern, »men, kära barn, jag hade äfven ett annat skäl dertill. Broder Amadeus har jag redan delgifvit min plan, och han gillar den af fullaste hjerta. Om du nu bara, såsom det anstår en klok flicka, ingår på våra förslag, behöfver du icke vidare sträfva för bröd, icke söka

platsen hos mitt herskap, utan kan när som helst bli din egen.»

»Min egen!» eftersade hon. »Hvad menar du, farbror? Vill du kanske ha mig att taga värfning vid ulanerne och slåss för eder regering, eller hvad är meningen? Beim lieber Gott, om jag begriper ett ord af dina oupplösta septima-ackorder!»

»Kindchen«, tillrättavisade farbrodern, »en ung flicka måste lära sig seder, och jag är alldeles icke belåten med det vagabondlif du för hos din far. Jag vill», fortfor den gamle i det han rätade på sig och sammandrog ögonbrynen för att riktigt kunna imponera, »jag och din fader vilja båda, att du stadgar dig.»

Sapperment! donnerwetter! Du allerliebster Onkel!» utbrast Albertina. »Det är ju bara hvad jag sjelf åstundar. Derfor ville jag så gerna erhålla den lediga platsen hos herskapet Clarys, som lärarinna åt fröken. Der går ju så fint till, har du alltid sagt, så der kan jag nog få lära mig att bli en rar dam. Och sedan farbror... sedan ämnar jag bli aktris — en stor sångerska!»

»Aktris!» utropade farbrodern helt skrämnd. »Nej, nej! en tysk flicka är för god att blifva komediant-ska, helst då...»

»Aber, was willst du denn eigentlich, lieber Onkel? Hvad skall jag då bli?»

»Ein ehrbares Weibchen, hustru åt...»

»Åt hvem? Väl aldrig åt kusin Ferdinand!» utbrast hon häftigt i det hon reste sig från bänken i hela sin nästan förfärliga längd. »Nej, farbror... aldrig mer ett ord om den saken! Jag har nog märkt, att han tror sig vara kär öfver öronen i mig, men sådana der månskenspiltar äro icke i min smak. Suckar äro en odräglig musik. Emellan Ferdinand och mig kan aldrig någon harmoni komma till stånd. Nej pass! Gifter jag mig en dag, skall det bli med en karl och icke med en parvel, som knappast når mig öfver axeln.»

»Prat! Ferdinand är en bra gosse, som sköter

sig och som en dag kommer att ärfva min syssla jemte en ganska vacker förmögenhet. Du, som icke kan påräkna någon hemgift, får minsann icke så lätt en annan man.»

»Tror du, farbror», genmälde brorsdottern, som retades af det sista argumentet, »att jag öfvertalade pappa att komma hit, der de slagta menniskor på guillotinen lika qvickt, som de på stora värdshuset i Leipzig under marknaden hugga nacken af höns — tror du att jag kom för att blifva en trädgårds-mästarhustru och laga mat åt kusin Ferdinand, medan han krafsar i jorden och pluggar i sin skalle latinska namn på krukväxter? Nej, pass! Jag har ansett och anser Marseille endast såsom en förgård till Paris, der jag en dag hoppas få debutera som »Nattens drottning» eller i någon annan stor tragisk roll. Men här sitta vi och endast prata bort tiden», afbröt hon sig sjelf, reste sig plötsligt, gaf farbrodern ett vänligt slag på axeln och tillade: »Se så, Onkelchen, ingen ovänskap för så litet! Kom nu med mig till din principal. Jag är så rädd att gå miste om platsen.»

»Den, som fru Lætitia lagt ett godt ord för, lär icke monsieur afskeda.»

»Du vet således att hon rekommenderat mig? Nåja, hon lofvade pappa att göra det. Kom då, onkel, så begifva vi oss till kontoret.»

»Den affären får du sjelf sköta», svarade farbrodern buttert.

»Aha, låter det så! Nå, då skall jag också visa att jag kan det!» Och med ett »Lebe wohl! du allerliebster, eigensinniger Onkel», gaf hon den gamle ännu ett kraftigt slag på axeln och skyndade bort, gnlolande på sin favoritsång marseljäsen. Från grinden tillropade hon farbrodern ännu ett gladt: »Lebe wohl!» och försvann derefter ur hans åsyn.

Den gamle såg efter henne och suckade:

»Hon är så ung och oförständig! Bah!» tillade

han, tröstande sig sjelf, »låt henne hållas! Om ett par år har hon nog ändrat tankar.»

Men Fritz Müller kände ännu icke rätt sin brorsdotter. Hvad hon satt sig i sinnet skulle också utföras. Hon hade beslutit att denna morgon tala med herr Clary, och då han icke träffades på sitt landtställe, ville hon uppsöka honom i staden.

Och med armarne dinglande af och an, kinderna blossande och de rika bruna lockarne fladdrande för vinden ilade hon utför den tämligen långa backe, som leder ner till Corderiegatan.

Ungefär en half timme senare sågs vår hjertinna inträda genom porten till ett hörnhaus, beläget vid nuvarande Quai rive neuve. Huset, rest på en grund af stora, utskjutande bullerstenar, oansenligt och föga smakfullt, visas främlingen såsom tvänne drottningars fädernehem — den ena kallad till Spaniens, den andra till Sveriges tron.

Albertina trädde in i ett yttre kontorsrum, der hon tills vidare fick sätta sig ner och vänta, emedan herr Clary för tillfället var upptagen. Ehuru dagsljus rådde ute, var det mörka rummet upplyst af några dunkelt brinnande kontorslampor. Mycken verksamhet sågs råda här. En kom, en annan gick, någre sutto ifrigt skrivande. Efter ungefär en half timmes förlopp utkom från ett inre rum en mager kontorist med pennan stucken bakom örat och bjöd artigt mademoiselle Miler att stiga in till principalen. Albertina lät icke säga sig detta tvänne gånger. Hon reste sig, inträdde i det anvisade rummet och stod inför en äldre man med ett allvarligt och befallande utseende. Han satt vid en stor pulpet, belastad med papper och affärsböcker. Blåddrande i en stor kladd, såg han knappast upp vid den unga flickans inträde. Slutligen fäste han sina ögon på henne och sade:

»Mademoiselle Müller, rekommenderad af min släktning, fru Bonaparte?»

»Ja, min herre!»

»Spelar piano, elev af professor Amigo?»

»Ja, min herre!»

»Och äfven inhemtat sångmetod och studerat generalbasen, har man sagt mig.»

»Ja, min herre!»

Den frågande tycktes öfverlägga. Han såg forskande på den unga flickan, hvilken såg honom tillbaka fast i ögonen. Han mumlade något för sig sjelf, synbarligen okunnig om att hans reflexioner småningom blefvo allt hörbarare. »Inte illa, nästan för karlavulen, svarar käckt, ograciös... nå, sak samma, du ger väl för det, ser hederlig ut.» Han hostade därefter litet, böjde hufvudet liksom jakande till sina egna meningar, såg upp, gjorde en liten bugning, bjöd den unga flickan en stol och fortsatte sitt förhör:

»Huru gammal, s'il vous plaît, mademoiselle?»

»Femton år.»

»Alltså blott ett år äldre än min dotter. Bra ung. I hvilken läroanstalt är ni uppfostrad?»

»I Trefaldighetssystrarnas kloster.»

»Aha, ni skulle kanske vara katolik?»

»Nej, min herre, protestant. Jag var endast halfpensionär i skolan.»

Ett långdraget »såå!» vittnade om att denna upplysning icke var fullt välkommen.

»Hvad lärde ni i pensionen?»

»Geografi, världshistoria.»

»Frankrikes historia?»

»Världshistoria, räkning, skrifning, literatur», uppräbblade Albertina otåligt.

»Seså, seså, håll! Det kan vara nog nu», utropade köpmannen småskrattande.

»Och hemma hos pappa öfvade jag mig i klaverspelning, harmoni, sång, violin och klarinett», fortsatte Albertina, som riktigt kommit i farten.

»Det var mycket, allt det der», inföll herr Clary, synbart road. »Jag förmodar», tillade halft skämtsam den hittills stele affärsmannen, »att ni äfven kan sy, brodera, rita, då ni kan så mycket annat,

att ni, mademoiselle, äfven fått edukation för salongen, att ni kan dansa, med ett ord, att ni kan presentera er som både lärarinna och sällskapsdam åt fröken Clary? Eh bien, mademoiselle, jag skall tala med fru Clary och genom er farbror vidare låta höra af mig», slöt med ett godmodigt leende köpmannen, i det han reste sig och ledsagade Albertina till dörren.

»När får jag vänta svar?» frågade hon i en något ödmjukare ton än hon hittills använt.

»I afton skall ni få svar. Farväl!»

Svaret kom och lydde, att hon dagen derpå hade att infinna sig hos fru Clary.

III.

Följande morgon se vi Albertina Müller ånyo vandra vägen från staden upp mot en af de höjder, som beherska utsigten öfver inloppet till Marseille. Åter inträder hon genom de med förgyllningar sirade jerngrindar, som leda in till köpman Clarys landtställe, och skyndar gladt mot farbrodern, hvilken hennes falkblick redan på afstånd uppfångat sysslande vid en blomsterrabatt.

»Guten morgen, Onkelchen!» ropar hon honom gladt till mötes, närmar sig andfädd och tillägger: »Nu måtte du väl komma med mig till fru Clary, så att jag icke råkar ut för orätt person.»

»Jag hinner ej, chère amie», svarar farbrodern, sysselsatt med att utvälja de skönaste rosorna i rabatten, »monsieur har befallt mig att binda en bukett åt fru Josef Bonaparte. Men», tillade han, visande på en betjent, som i detsamma närmade sig i en närliggande allé, »Christophe skall ledsaga dig.»

Kort derefter var den unga flickan framme vid

hufvudbyggningen. Hon besteg den präktiga trappan, gick genom en luftig förstuga, en försal, och fördes in i en salong, der hon tills vidare lemnades ensam. Uret i det stora klockfodralet, måladt i Bouchers stil med herdar och herdinnor, omgifna af blomsterguirlander och förgyllningar på hvit botten, visade på half nio, och hon hade blifvit tillsagd att först vid niotiden infinna sig. Hon hade således god tid att göra sig hemmastadd. De sirliga möblerna i Ludvig XVI:s stil och rummets rika utstyrsel i öfvertigt gjorde dock på henne föga intryck. Ett föraktfullt leende spelade ibland kring hennes läppar, ungdomens öfvermod lyste i hennes blick. En stor golfspegel med infattning af emaljeradt porslin ådrog sig hennes särskilda uppmärksamhet. Hon granskade ramen och gjorde halfhögt sina kalkyler öfver dess värde.

»Dessa penningmenniskor», yttrade hon halfhögt, »tro sig kunna bemöta oss fattiga godtyckligt. Men det blir väl min tur en dag att gälda den förödmjukelse jag fått erfaras! Låta mig vänta, som vore jag en tiggerska!»

Under denna monolog hade helt sakta en dörr öppnats. Albertina märkte det icke, utan gick några steg framåt för att se sig i spegeln. Det var en egendomlig bild, det venetianska spegelglasets i dag återgaf: en kraftig, ungdomlig gestalt iklädd en föga smakfull dräkt, en växt, som oafsedt en viss kantighet skulle ha tagit sig ståtligt ut om den höjts af en vårdad toalett, ett hufvud, som bars högt, liksom med anspråk på skönhet. Också fans i den femtonårigas anlete alla beståndsdelarne till ett vackert utseende: en fin, något lång, aristokratisk näsa, en vackert hvälfd ehuru kanske för bred panna, präktiga, stora blågrå ögon, skimrande, frågande, en stor, men väl formad mun med tvänne rader starka och bländande hvita tänder, en bred, manlig haka samt tätä, mörka ögonbryn och långa ögonfransar. Det rika, mörkbruna håret var lockigt kring pannan och nacken, men lockarne voro af den envisa sort, som af intet

låta sig böjas, utan mot alla modets fordringar ringla sig efter egen metod.

Albertina betraktade käckt sin bild i spegeln. »Gut genug!» var det uttryck som lästes i blicken. Men plötsligt öfverfor en liflig rodnad hennes ansigte, och ett sällsamt uttryck trädde fram i de öfvermodiga dragen. Det var förlägenhet, undran och på samma gång den högsta förtjusning. Hvad såg hon då i spegeln utom sin egen bild? Hvad var det som inom en sekund mäktade åstadkomma en sådan förvandling i den unga tyskans sjelfständiga hållning och väsen?

Hvad hon såg var verkligen en syn värd ett konungarike!

Och ändå var det endast ett litet barnsligt ansigte, ett leende flickansigte, intet mer! Men detta ansigte strålade af skönhet och log så gladt, så oskyldigt och skälmskt, att man icke kunde se det, utan att känna sitt hjerta slå af fröjd. Nattsvarta lockar, mörka stjernor, rosor, liljor — hela apparaten af poeternes bildspråk skulle behövas för att beskrifva det obeskrifliga i detta tjusande anlete.

Den älskliga uppenbarelsen var köpmannens dotter, den andra i ordningen, den fjortonåriga Eugénie Bernhardine Désirée Clary.

Så snart den älskliga flickan såg sig upptäckt, ville hon draga sig tillbaka; men det var för sent. Den tyska musiklärarinnan hade redan vändt sig om och helsade henne. Den lilla Désirée log vänligt i det hon tvekande närmade sig.

»Pardon, mademoiselle», utbrast hon förlägen, »jag skulle söka något härinne, mamma är ännu ej färdigklädd . . . Men nej, förlåt mig, jag skall säga er sanningen, jag smög mig hit före någon annan, emedan jag var nyfiken att få se er. Tant Lætitia sade att jag i er skulle få på samma gång en lärarinna och en lekkamrat. Jag har riktigt längtat efter er. Ma bonne är nog snäll, men hon är gammal, och mamma är så upptagen. Ack, ni ser så vänlig ut! Om ni visste hvad ma bonne är

tråkig, och fru Letellier är också tråkig, ja, alla här i huset äro tråkiga. Kom, så gå vi på en liten stund ner i trädgården. Er farbror har lofvat mig några utsökta frukter. Men vi måste skynda oss, så att vi äro här igen innan mamma och ma bonne hinna komma.»

Den unga Désirée sprang yster och glädtig förut och vår långa Albertina följde efter, fortfarande under inflytelsen af den förtrollning, som den lilla täcka varelsen tycktes utöfva på henne.

Båda flickorna träffade gubben Fritz i orangieriet, plockade efter hans anvisning några frukter och ämnade just skynda sig tillbaka, då de på den sandade gången i en af sidoalléerna varfnade en högst egendomlig varelse, som med nästan smygande steg nalkades dem. Det var en gammal qvinna, iklädd en röd kjortel, utsirad med bårder af svarta arabesker och besynnerliga tecken och figurer. Kring midjan hade hon knutit en brokig långschal och öfver axlarne bar hon en liten svart kapp. Hennes blåsvarta hår var uppstruket och ombundet med brokiga band.

»Ah! une bohémienne, venez, regardons-la», utropade Désirée, och i nästa ögonblick hade hon skyndat mot den kommande.

Albertina följde.

Då de upphunnit zigenerskan, hvilken utan tillstånd insmugit sig i den eljes väl bevakade parken, bad denna i jämrande tonart om förlåtelse för sin djerfhet. Hon hade ditlockats af trädgårdens sällsynta skönhet, af den aromatiska blomdoft vinden förde derifrån ut till vägen. Den lilla Désirée, som med nyfiken blick mätte den gamla från hufvud till fot, upptog från sin kjortelficka en liten stickad silkesbörs och tömde dess innehåll i den hand, som genast vid denna rörelse utsträcktes. Med flammmande blickar betraktade den gamla den unga flickan, och skarpt fixerande hennes drag, liksom ville hon i dem läsa framtiden, grep hon hastigt hennes lilla hand, såg i den och utbrast:

»Vid mina fäders andar, fröken, så sant jag här sjunker ned i stoftet för er, så sant skall en dag ett helt folk, ett helt rike ligga för edra fötter. — Herskarinna! — det står skrivet. — Ni skall krönas till drottning öfver ett ärorikt folk — en tredubbel krona skall komma att pryda ert hufvud!»

Désirée utbrast i ett klingande skratt och utropade:

»Jo, det skulle min svåger Joseph höra, han som alltid bryr mig för det jag icke lyckades fångsla hans bror, Napoleon! Fast han vet inte han . . . men det skall jag sedan berätta», tillade hon skälmskt och halft hviskande åt Albertina. »Jo, det skulle Joseph höra. Ha, ha, ha!»

Derpå fortfor den fjortonåriga yrhättan med höjd stämma:

»Än ni då, mademoiselle, ni måste också veta ert tillkommande öde.»

Härvid fattade hon Albertinas hand, räckte den till zigerskan och fortfor:

»Säg nu hvad denna dam skall blifva! Minst kejsarinna, vill jag hoppas, eftersom hon ser bra mycket ståtligare ut än jag. Se här», tillade Désirée Clary i det hon drog en ring af sitt lillfinger, »tag denna såsom lön, men spå lika frikostigt och vackert åt henne som åt mig.»

Albertina stod stilla som ett lam och lät zigerskan taga sin stora hand, som den gamla en stund tankfullt betraktade.

»Ni, min fröken», sade spåqvinna, »ni skall bli en hög dam, måhända grefvinna och stå nära en konungs tron, utan att dock få tillhöra hofvet — ty ett oblidt öde — ert lynne — skall skilja er från hvad er med rätta tillkommer. — Ni blir rik, men — ni blir åter fattig.»

»Fy, det der var icke snällt!» invände Désirée, och då Albertina, hvilken tycktes hafva tagit spådomen på fullt allvar, stod blek och tankfull utan att yttra ett ord, fortfor den först nämnda vänd till zigerskan i det hon ånyo utsträckte sin lilla fina hand:

»Nå! har ni inga men åt mig? Skall icke jag också bli fattig?»

»Jag ser inga men för er, fröken, bara lycka, idel storhet!»

Tankfull följde Albertina Désirée, som afskedat qvinnan och under gladt skämt öfver den högtidliga spådomen nu sökte att muntra sin följeslagerska. Denna fortfor dock att gå tyst och nedslagen vid hennes sida.

»Jag skall förtro er någonting», fortsatte vänligt lilla Désirée sitt ifriga pratande, »om ni lofvar mig att icke omtala det för någon.»

Derpå lade hon sin arm i Albertinas, såg halft stolt upp till henne och sade:

»Napoleon friade ändå till mig, men pappa var den dagen vid det gräsligaste misshumör, emedan han fått underrättelse att tvänne fartyg, som han väntade från Levanten, förlist. Han svarade därför buttert, att jag vore för ung att ännu tänka på gif-tas och att han dessutom hade nog af en Bonaparte i familjen. Ack, jag höll så mycket af honom!» tillade suckande den fjortonåriga.

Nu ändtligen tycktes Albertina vakna ur sina mörka drömmar. Hon svarade tröstande:

»Ett gammalt ordstäf säger: är han god, kommer han igen!»

»Nej, dertill är Napoleon alltför stolt», svarade Désirée med en skakning på hufvudet. »Dessutom», tillade hon, »har han nog nu annat i sitt hufvud än att tänka på en flickunge i Marseille. Jag fruktar att han är mycket äregirig.»

»Han måste vara det för att från krigare bli upphöjd till konung», invände Albertina i sin tur skämtsamt.

»Konung, och hvarför det?»

»Eftersom ni skall bli drottning.»

»Ack ja, spådomen!» utbrast skrattande Désirée, hvilken i det samma fick sigte på sin far, som i närmsta allé stod inbegripen i samtal med sin träd-

gårdsmästare under det han mönstrade en konstmessigt bunden bukett, som han höll i handen.

I ett nu var Désirée vid faderns sida, ropande lifligt:

»Cher papa, nu skall du få höra utomordentliga nyheter! Vi träffade nyss en spåqvinna, en verklig zigenerska, och hon spådde mademoiselle Müller att bli grefvinna, och mig . . . Ja, cher père», fortfor hon, i det hon skälmskt rätade på sig, »hvad tror du väl att jag med tiden skall bli . . . jo du . . . en drottning . . . en stor drottning! . . . Din lilla Désirée!»

Fadern klappade henne på kinden utan att lägga märke till hennes ord eller spådomen, och frågade, under det han med en böjning på hufvudet helsade Albertina, om saken redan vore uppgjord mellan chère mère och mademoiselle Müller. Då han fick veta att så icke var fallet, tillsade han dottern att genast åter begifva sig upp i salongen.

»Grefvinna!» mumlade gamle Fritz Müller i det han missnöjd såg efter Albertina. »Redan vid första beröring med förnämt folk får den fattiga musikantdottern griller i hufvudet.»

Albertina, som återfått sin vanliga själfförtröstan, sade under vägen skämtsamt till sin följeslagerska:

»Jag lyckönskar eder af allt mitt hjerta till er förutspådda storhet! Men när ni, mademoiselle, blir drottning, skall ni då också minnas mig?»

»Ni blir ju grefvinna!»

»Jag menar, hvad blir jag då för er? Er hofdam?»

»Ni skall göra musik för mig, anförä mitt kapell.»

»Schön! Da wird man musiciren!»

När flickorna inkommo i salongen, mötte de fröken Clarys guvernant, hvilken med rynkade ögonbryn förebrådde sin skyddsling hennes utflygt. Deretter tillsade hon något artigare mademoiselle Müller att klockan tio nästkommande torsdag infinna sig för att med fröken Désirée genomgå ett par sonater af Clementi.

»Men jag har ju icke fått se madame Clary»,
invände den tilltalade.

»Madame har icke tid att se er i dag. Hennes önskan att ni måtte infinna er i öfvermorgon är ju det samma som ett antagande. Farväl!» tillade hon derpå med en nådig nick i det hon lemnade rummet, sakta skjutande Désirée framför sig.

»Högfärdiga allesamman utom hon, den älskliga varelsen. Men vänta, det blir väl en gång min tur att resa min nacke, då jag från scenen kommer att beherska människorna såsom en sångens drottning!»

Utkommen på gården, uppstämde hon käckt:
»Allons enfants de la patrie!» och gick med raska steg utför alléen, som förde till grindarne.

IV.

Hemma i en liten anspråkslös våning på två rum och kök vid en af de smågator, som utmytna åt den nuvarande breda och vackra rue Impériale, satt violinspelaren Amadeus Müller.

Ehuru fyllda sextioett år, var Amadeus ännu en ståtlig karl. Och afgudade han sin Albertina, såg hon med ej mindre beundran upp till sin kära pappa. En präktigt bugtad näsa, hög panna, stora, klara ögon och ett yfvigt, svartlockigt, föga gråsprängdt hår gjorde honom bemärkt framför många. En tämligen stark judisk prägel var herskande i hans tyska ansigte. Hans morfader, polack till börden, hade varit en s. k. schackerjude. Af denne hade dotter-sonen ärft den yttre judiska typen. Hvad deremot schackerlynnnet vidkommer, fans intet slägttycke mel-

lan dotterson och morfader. Amadeus Müller eftersträfvade ingen annan vinst, än den måttliga aflöning han erhöll vid operan och katedralen, äfvensom den ringa vedergällning han inhöstade för sina lektioner i violinspelning. Förnöjd till sinnes, fann Amadeus Müller sig belåten med sin värld.

I det rum der vi nu finna honom — tämligen stort, ehuru mycket lågt i taket och med mörka, fläckade tapeter — råder en betänklig oordning. Det är på en gång den gamles sof- och arbetsrum och får derjemte tjänstgöra som mottagningsrum och matsal.

På den vårdslöst uppbäddade sängen ligger violinen; stråken hvilat på kaminen. Lemningar efter frukosten kvarstå på bordet mellan fönstren. Genom den halföppna dörren till ett stort väggskåp varnas på hyllorna huller om buller nothäften, gång- och linnekläder, buteljer, glas, tallrikar, allehanda skåpmat på assietter och i burkar, tobakskanistrar m. m.

Rummets innehafvare, en inbiten rökare, sitter själf på sängkanten med snuggan i munnen. Ifrån det öppna fönstret intränga dock fläktar af frisk luft, hvilka då och då skingra tobaksrökmolnen, så att det blir möjligt för den gamle att urskilja de musikidkande tyskar, italienare och fransmän, hvilka nu börja infinna sig för att hos kapellmästaren repetera en symfoni af Haydn, ämnad att gifvas vid en stundande kyrkokonsert. Under högljudt glam framtagas de medförda instrumenten ur sina fodral, och inom kort är hvarje vrå i rummet, hvarje möjlig sittplats upptagen. Notställare framsättas. Man börjar att stämma instrumenten. Man pratar, hvar och en på sitt tungomål, skämtande, skrattande under en babylonisk förbistring, som skulle bringat en språkforskare till förtviflan, men som hos våra musikanter endast framkallar stegrad munterhet.

Emellertid fortsättes stämmandet. Den ene skrufvar upp en e-sträng på violinen, drager stråken tungt öfver den spända strängen, lyssnar, grinat illa och vridit åter försigtigt på skrufven. En annan stryker

konfonium på sin stråke. Nu höras några djupa toner från basfiolen, på samma gång en piccolaflöjt piper och en nyss hopjemkad klarinett skär till en skarp ton. Ingen störes dock af den andres olåt. Samlingen förefaller som en flock skilda sångfåglar, qvittrande, pipande, drillande hvar för sig utan sammanhang. Den musikaliske artistens lif är också i mycket sångfågeln. Liksom denne ofta flygtande från plats till plats, finner han sig hemmastadd hvart helst han kommer. Ett stundens sorglösa barn, framlockar han toner ur sitt instrument, nöjd blott dessa smeka hans eget öra och — skaffa honom bröd för dagen.

Slutligen herskar dock ett slags ordning i det fullpackade rummet. Amadeus Müller står färdig att lyfta taktpinnen. Men i detta ögonblick öppnas dörren och Albertina inträder med kinderna blossande af den tämligen långa och brådstörtade vandringen från Claryska villan. Fadern nedlägger genast sin kommandostaf och alla musikanterne stiga upp för att helsa henne. Hon vexlar handslag med några, klappar andra på axeln, har för en och annan ett vänligt smeknamn och omfamnar systerligt förste violoncellen.

Der liebe papa får naturligtvis en smällande kyss. Derefter låter han dottern förstå att hon måste hålla sig stilla till dess man hunnit genomgå symfonien.

Hon lyder, slår upp dörren till sitt rum och sätter sig der nära tröskeln, uppmärksamt lyssnande.

Än nickar hon bifallande, än sammandragas hennes ögonbryn till ett ogillande, än ljusnar blicken, och hufvudet följer i taktmässig rörelse den jemna rytmen. Någon gång gnolar hon sakta vid en smekande melodisk sats. Men under finalen blir hon orolig, och knapt har slutackordet förklingat och fadern nedlagt taktpinnen, innan Albertina skyndar att intaga den plats han lemnat, fattar taktpinnen och utbrister:

»Nein, du Vater Schnabeling! Så sömnigt

har aldrig Haydn menat att hans allegro con brio skulle utföras! Så här vill jag ha det.»

Och härvid höjer och svänger hon taktpinnen, och liksom besvurna af en trollformel börja artisterna finalen ånyo under den unga flickans anförande.

Amadeus Müller står brydd och nästan flat. Han märker huru kapellisterna, elektriserade af Albertinas ungdomliga hänförelse och liffullhet, nu göra sin sak vida bättre än nyss under hans eget erfarna anförande. Han måste slutligen erkänna att kompositionen framstår mera fulländad, mera gripande och tilltalande. Hon står med upplyftad arm och lågande ögon, en ny Jeanne d'Arc i spetsen för en segrande här.

Då finalen är slutad, applåderas hon enhälligt, och sjelf förvånad och lycklig öfver sin framgång bjuder hon samtliga vännerna på det vin, som finnes i väggskåpet. Instrumenten inläggas i sina fodral, ett bord framflyttas midt på golvet, glas och koppar af olika sorter och storlekar framletas, och med hjertlig fröjd klingas och skålas i det glada laget.

Albertinas skål tömmes under ett niofaldigt jublande »hoch!»

Just i detta ögonblick öppnas dörren från förstugan och Fritz Müller; ledsagande sin elegant utstyrda lilla fru, visar sig på tröskeln. Lilla frun drar sig likväl skräm tillbaka, och först då basisten krånglat sig ut med sin stora låda i famnen, och några af de andra herrarne, hvar en bärande sin låda, hunnit passera förbi henne och kommit ut på gatan, lyckades det Albertina att förmå tanten inträda och slå sig ner i hennes egen lilla kammare, till dess salen hunnit utrymmas af kapellisterna.

Madame Virginie Müller hade, så snart hon fått visshet om Albertinas anställning hos Clarys, fattat en hittills outvecklad slägtkärlek för sin mans brorsdotter och således infunnit sig i den välvilliga afsigten att meddela sin unga släkting några behöfliga råd i toilettväg. Hon ämnade äfven moderligt förehålla Albertina, det hon numera borde all-

varligt beflita sig om ett finare skick. Madame Müller befarade nog att hon icke lätt skulle lyckas inverka på Albertinas själfrådiga väsen och bestämda karaktär, men hon ville dock försöka. Hennes man, trädgårdsmästaren, hade för ändamålet försett hustrun med en liten extra kassa.

Tanten förde sin niece redan samma dag till en sömmerska, hvilken, tack vare fransyskornas kända skicklighet att använda du coton, visste att forma den magra Albertinas långskrangliga växt till något liknande andra unga flickors. En modern hatt köptes, fina handskar och andra nödvändiga lyxartiklar upphandlades, och då den nyantagna lärarinnan eller sällskapsdamen följande torsdag infann sig på utsatt tid i Claryska villan, var det ej längre den med stora steg klifvande Fräulein Albertina som knackade på, utan en smakfullt klädd mademoiselle Berthe, hvilken, tack vare tantens instruktioner, med oklanderlig hållning gjorde sitt inträde.

En känsla af ungdomlig försynthet hade samtidigt vaknat hos Albertina. Hon ville behaga sin unga väninna, ty Désirées älsklighet var af det slag, som, på samma gång den väcker beundran, manar till efterföljd. Albertina försökte därför att lägga band på sig, att i sin mån blifva behaglig och vinnande. Hvad tanten endast förmått att gifva antydningar om, lyckades det den älskliga Désirée, om ock fullkomligt omedvetet, att framkalla. Den hittills i sitt väsen så karlavulna tyska flickan antog mer och mer en fransyskas fina skick, och med detta nya skick vann äfven hennes utseende nya, tilldragande behag.

»Mais, quelle métamorphose!» yttrade en dag fru Clary, då hon såg Albertina Müller promenera i en af trädgårdens alléer med husets dotter. »Elle est presque belle cette personne qui m'a paru si laide et disgracieuse.»

»Ja, hon förefaller verkligen ganska intagande, trots sina sex fot och möjligen en tum», svarade skratande den sin hustru åtföljande köpmannen.

V.

Det skickensedigra adertonde seklet hade ingått i sitt sista stadium. Man började drömma om en ny, en bättre tid, ehuru blott drömma. Väl hade guil-lotinens hemska arbete redan nästan kommit ur mo-det; ett människolif aktades dock icke därför högre än det blad man rycker från ett blomstånd och sorg-löst sönderkramar mellan fingrarne. De såväl inom som utom Frankrikes gränser uppblossande krigen öfvertogo halshuggningsmaskinens roll. Aldrig har väl lyckans gudinna uppenbarligare haft de odöd-lige till sina lekbollar än under denna tid. Man kunde säga att hon roade sig att kasta »volant» med jordens barn. Der blef en sergeant plötsligt general — en general släpad i stoftet. Troner ska-kade hon nyckfullt, som hade de varit fjäderbollar. För krönta hufvuden visade hon ej ringaste respekt. Hon tycktes fattad af en omätlig lust att kasta huller om buller höghet och ringhet, att vända upp och ned på allt hittills bestående. Det blef en hvirveldans, en slutligen af gudinnan ordnad storståt-lig operamaskerad, der en god del af Europas mark utgjorde tiljan och musiken bestod af muskötsalvor och kanondunder.

Det hem vi nyss lemnat, sedan den rika fjorton-åriga köpmansdottren helsat sin femtonåriga lärar-inna och sällskaparinna ett vänligt välkommen, hade skonats för revolutionens fasor och härjningar. Men äfven här hade döden sitt värf att utföra. Man-nen med lien infann sig plötsligt, oväntadt, väl ef-ter naturens ordning skördande den äldste inom den husliga kretsen, men dock alltför tidigt för de efter-lefvande.

Medborgaren Clary, den afhållne husfadern, den redbare affärsmannen och arbetsgifvaren, en af de få som under denna tid, trots betydlig rikedom, icke

ådragit sig ovilja och afund, träffades blixtnabbt af döden midt under sin fulla arbetskraft och verksamhet. Aktad af hela det samhälle han tillhörde, liksom af sina underlydande och arbetare, hade han i frid fått sluta sina dagar i sitt hem, omgifven af de sina, något på denna tid rätt sällsynt.

Kort efter hans död inträffade flere andra förändringar inom hans familj. Hans måg Josef Bonaparte hade med sin maka bosatt sig i Paris, och hos dem hade madame Clary, efter det hon som enka gjort en resa till Frankrikes hufvudstad, qvarlemnad dottern Désirée. Förlofvad med en ung krigare, general Duphot, en vän till Napoleon Bonaparte, skulle Désirée vistas i systemens hus till dess generalen efter sin återkomst från en beskickning till Italien finge knyta hymens band med sin fästmö.

Men ödet hade annorlunda beslutit med den vackra flickan från Marseille. Ännu innan sorgdrågten efter den hädangångne fädern hunnit afläggas, nådde henne sorgestoden om en ny förlust. General Duphot hade mördats under ett upplopp i Rom i december 1797.

Désirée Clarys hjerta krossades likväl icke af detta nya slag. Det hade egentligen varit till följd af moderns och synnerligen »vännen» Napoleons inrådan, hon ingått förbindelsen med Duphot. Sedan hon sett Napoleon, otrogen sitt ungdomstycke för henne, gifta sig med general Beauharnais' sköna enka, tyckte hon alla sina förhoppningar om jordisk lycka vara förintade, och i sin lifliga förtrytelse öfver att se sig tillbakasatt, lät hon slutligen öfvertala sig att ej tillbakavisa den unge krigare, hvilken, enligt hvad Napoleon spådde, hade en löftesrik framtid för sig.

Ödet korsade, som sagdt, ännu en gång Napoleons giftermålsplaner för lilla Désirée Clary medels generals Duphots för tidiga död. Det hade åt henne utsett en annan make, en make efter hennes eget hjertas val.

I hennes svägers hus umgicks förtroligt en ung béarnesare, general Bernadotte, hvars karakteristiska

drag, blixtrande ögon, elegant otvungna sätt, utsökt förbindliga och fina uppmärksamhet i förening med stort hjälterykte gjorde honom till fruntimrens förklarade gunstling. Republikens snillrikaste qvinna, madame Staël, kallade honom den »oemotståndlige». Republikens skönaste qvinna, madame Récamier, nämnde honom »den ädlaste man». Inom Jakobin-klubben uppbars han såsom ett snille, mäktigt att hänföra en värld. Ej under då om ett sextonårigt flickhjerter ej kunde värna sig för en sådan mans inflytande, om Désirée Clary för hans hyllning glömde det hon kort förut varit en annans trolofvade. Elektriserad af hans lidelsefulla hängifvenhet för republiken, satte äfven hon sin ära uti att vara en entusiastisk medborgarinna, och under det Bernadotte i yppigt glödande färger skildrade den glans och ära, som omstrålade det nya Frankrike, satt hon uppmärksamt lyssnande vid sin båge och sydde i silke på hvit sidensarge ett frihetsträd, i hvørs skugga hennes hjelte satt med den röda jakobinmössan på hufvudet.*)

Svågern Josef utverkade madame Clarys samtycke åt de unga tu, och den 16 Augusti 1792 firades i hans hotell vid gatan du Rocher i Paris Désirée Clarys bröllop med general Jean Baptiste Jules Bernadotte.

Generalskan Bernadotte glömde ej att i ett hjertligt bref till sin anspråkslösa väninna i Marseille delgifva denna sin »outsägliga lycka». I ett svar från väninnan, uppfyllt af de varmaste lyckönskningar, sade sig Albertina mycket väl minnas Bernadotte från första tiden af sin vistelse i Marseille. Hon hade der sett honom hos farbrodern i sällskap med medborgaren Barbaroux, en släkting till hennes tant.

*) Denna Desiderias fästmö-gåfva till Bernadotte medfördes till Sverige, der den lilla taflan sågs på en vägg i kungl. slottet. Då drottning Desideria en dag med grefvinnan Wetterstedt stannat framför taflan, yttrade hon: "Det var min lyckas tid då jag broderade denna. Quel rêve de bonheur! Mais ces jours sont passés!"

Ehuru då endast en tioårig flicka, hade hon icke undgått finna den unge krigaren utomordentligt vacker i sin hvita uniform med blåa uppslag. Hans präktiga hållning, lockiga, svartglänsande hår och eldiga blick lefde ännu i hennes minne. »Om också ej zigenerskan blef sannspådd», slöt hon brefvet, »kan ju en tapper krigare, en ädel, snillrik och ståtlig man dock anses vara så god som en kung! Få nu se huru det går med min grefve! Ännu sitter jag ensam vid mitt klaver!»

Ensam var dock Albertina Müller sällan i ordets egentliga bemärkelse, ty hon hade numera fullt upp med lektioner. Hennes goda musikaliska insigter, hennes friska, öppna väsen förskaffade henne rekommendationer från en familj till annan. Förmiddagarne voro fullt upptagna af timundervisning, och hennes inkomster i följd häraf icke så obetydliga för en adertonårig flicka. Hon kunde numera sjelf bestrida utgifterna för sin toilette.

Tanten och Albertina hade under de senare åren mer och mer närmat sig hvarandra. Madame Virginie, hvilken som den simpla trädgårdsmästarhustru såg sig tillbakasatt af världen, fann deremot i sin egenskap af den eftersökta mademoiselle Müllers tant tillfälle att göra sin lilla personlighet bemärkt. Om det också icke lyckades Albertina att införa henne i de rika och förnåma kretsar, der hon, såsom lärarinna och skicklig pianist, inbjöds att infinna sig, försummade hon likväl aldrig att tillsammans med tanten besöka något nöje, der man för pengar kunde vinna inträde. I den lilla parken Château des fleurs med sina förlustelser, sin karusell, sommar-teater, polichinell och balsal, såg man dem också rätt ofta, så länge årstiden gynnade dylika förströelser, eller gjorde de utflykter till Loriols dal och källa m. m. dylikt. Ut skulle de, båda två. Ingendera hade lynne att trifvas hemma. Gubbarne Fritz och Amadeus muttrade väl sins emellan öfver »qvinfolks ideliga flaxande» under det de på tu man hand rökte sina pipor och drucko sin flaska Bordeaux,

men till sådant tal lyssnade hvarken madame Virginie eller mademoiselle Albertine. Deremot fick Ferdinand då och då vara dem följaktig. Madame Müller fann det höra till god ton att stundom ha en kavaller med sig.

Den tjugufyraårige Ferdinand var lyckligtvis så from till sin natur, att han kunde behandlas huru som helst, hållas på behörigt afstånd när damerna funno angenämare sällskap, och skickas hvart som helst när så fordrades.

Stackars gosse! Han hade tyvärr icke växt till sig, han hade knappast växt på längden, egentligen endast lagt ut på bredden. Hans rödaktiga hår hade erhållit en torr, starkt tegelröd färg och hans fylliga kinder en glänsande äppelrundning. Den blänkande hvita pannan, på hvilken den alltid till ögonbrynen nerdragna mössan afundsjukt hindrade solen att blicka, bröt löjligt af mot det eldröda håret och den starkt fräkniga, solbrända nedre delen af ansigtet.

»O, lieber Gott, hvad han liknar min saknade Clasje!» utbrast stundom gubben Fritz i det han med faderligt beundrande blickar följde sonens vaggande gång.

»O, lieber Gott!» suckade gamle Amadeus, »om ändå Albertinchen ville vara förnuftig och antaga ett så godt anbud som kusin Ferdinand. Då skulle gerna för mig operan få vara.»

Men denna plan var mindre än någonsin i Albertinas smak. Hon drömde sig som den blifvande primadonnan vid Paris' förnämsta scen; hon skulle förvåna, förtjusa hela verlden, vinna rykte och — förtjena millioner.

VI.

Det var en afton i slutet af oktober. Under Provences himmel lider man dock vid denna tid ännu icke af någon qvällskyla, som stänger en inne. Tvärtom dofta orangerna ljufvare än någonsin i den milda aftonsvulkan, och de i den nedgående solen skimrande fullmogna drufvorna locka inbjudande: »kom och läska dig af vår uppfriskande saft!» Oktober är här endast en härlig eftersommar. Af höst förmärkes icke en skymt. Endast då mistralvinden från Pyreneerna låter sin bistra ande brusa, känner man att en oblid årstid äfven kan nalkas dessa sköna nejder.

En storartad fest fridades denna afton i parken vid hamnen. Underrättelsen om Desaix' seger vid Suliman i Egypten hade på morgonen samma dag anländt. Efter flera på hvarandra följande sorgposter från den egyptiska krigsskådeplatsen var detta ett glädjebudskap, som icke kunde med likgiltighet emottagas.

Att våra väninnor, madame Virginie och made-moiselle Albertine, skulle deltaga i festen, säger sig sjelft. Denna afton hade det dessutom lyckats dem att förmå gubbarne Fritz och Amadeus att vara med om nöjet. Ferdinand var nu såsom vanligt damernas sjalbärare.

Under det kapellmästar Müller och hans dotter andäktigt lyssnade till en ouvertyr af Glück, observerade madame Virginie, med en fransyskas snabbt uppfattande blick, att tvänne unga, eleganta herrar som närmade sig — synnerligen den yngre af dem — betraktade med eldiga blickar Albertina. Den yngre mannen var lång, smärt, mörklagd, med svarta blixtrande ögon; hans följeslagare var deremot undersät-sig, ljushärig och blåögd. De föreföllo henne båda vara utländingar och dertill distinguerade sådane, hvil-

ket hon / i en hviskning meddelade Albertina i det hon gjordes uppmärksam på de båda herrarne, hvilka stannat i deras närhet. Albertina såg hastigt upp, och då hennes blick dervid möttes af en otvetydig beundran från den mörklagde främlingen, rodnade hon starkt och kände sig liksom träffad af en elektrisk stöt.

Ouvertyren slutade i detsamma och konsertanföraren, en landsman till kapellmästar Müller, kom, jemte några af de medverkande artisterna, för att helsa på vännerna Müller.

»Hvilka kunna de der främlingarne vara?» skyndade madame Virginie att fråga en af herrarne, en infödd marseillare.

»Des suédois, sade man mig nyss.»

»Aha, de la Suisse!» utropade fransyskan, hvilken aldrig förr i sitt lif hört benämningen suédois, och för öfrigt, liksom äfven våra dagars fransyskor, var klen i sin geografi.

»Schweden!» rättade torrt en annan, en klarinettblåsare, som från den forna hansestaden Lübeck förrirat sig till den blomstrande handelsstaden vid Medelhafvets kust.

»Ein Schwede! en landsman till der grosse Helt, Gustaf II Adolf, unser Befreier!» inföll entusiastiskt den protestantiska Albertina, synbarligen endast fästade sig vid den ene af främlingarne. Derpå häftigt vändande sig till klarinettblåsaren, tilllade hon:

»Sie kennen Ihn?»

»Gewiss, beidel!» svarade denne illparigt.

Klarinettblåsaren presenterade, sedan han först sjelf stiftat deras bekantskap: »Grefve Stjernfelt, baron Rytterkrona från Sverige». Båda tillhörde den svenska marinen, och hade medföljt en svensk korvett, som nyss ankrat på redden utanför Toulon, derifrån den åter snart skulle afgå. De hade begagnat sig af en några dagars permission för att bese Marseille och ämnade redan följande afton återvända till korvetten.

Den lätt inledda bekantskapen med Müllerska familjen blef straxt förtrolig. De båda unga svenskarne, ett par lefnadsglade, sorglöse sällar, öfverläto sig helt och hållet åt stundens intryck, och våra godmodiga tyskar, liksom den lätt elektriserade fransyskan, iakttago för ingen del någon besvärande tillbakadragenhet. Grefven bjöd madame Müller sin arm; baronen förklarade sig blifva den lyckligaste menniska på jorden ifall honom förunnades sällheten att få ledsaga den förtjusande mademoiselle Müller, och så vandrade man arm i arm omkring i parken, än lyssnande till orkesterns toner, än till en savo-jardgosses lira, än beskådande en polichinells och en arlekins muntra strid med träsvärd, än en egyptisk dans eller lek, dagen till ära uppförd på som-marteatern o. s. v. Aftonen slutade med att grefven och baronen bjödo familjen Müller, jemte konsertmästaren, klarinettisten och ett par andra af orkesterns medlemmar på en splendid aftonmåltid, serverad i parkens förnämsta restauration.

Andersen säger i något af sina teaterstycken:

Det er Mennesker vi leve
 Sammen med, År ud, År ind,
 Aldrig dog vi med dem bleve
 Venner, ret i Sjel og Sind;
 Andre, kun vi møtte disse
 Få Minutter, og ligvisse
 Vi dem kjendte, vi dem vandt.
 Sig, har jeg ei Perlen fundet?
 Har jeg — en Veninde vundet?

Så ungefär kunde de halft framhviskade ord öfversättas, dem baron Rytterkrona under promenaden stälde till sin följeslagarinna. De voro blott ett eko af stämman i hennes eget hjerta. Den första blick, som från baronens mörka ögon elektriserande mötte Albertinas, hade i den adertonåriga flickans bröst tändt en flammande låga.

»Hvilken förtjusande afton!» utbrast baronen när man slutligen samlats kring det rikligt uppdukade qvällsbordet, och grefven i den fradgande champagnen bjöd gästerne välkomna. »Hvilken förtju-

sande afton!» upprepade han och tillade med en blick på den rodnande Albertina: »Nu kan jag säga att äfven jag varit i Arkadien! O, här, der mitt hjerta fångslats, ville jag evigt lefva och dö!»

Förklaringen var temligen tydlig och upptogs också okonstladt af de fleste närvarande. Gubben Amadeus nickade och blinkade förnöjd, madame Virginie höjde strålände både sin lilla figur och sitt stora bräddfylla glas, som hon hänryckt tömde, ty hon såg sig redan i andanom beslätad med en baron. Sjelfva den tafatte Ferdinand, lifvad af vin och retande matångor, höjde modigt sitt glas och skålade med sin vackra kusin.

Endast trädgårdsmästaren satt dyster i hågen. Han ansåg nu sina framtidsplaner för sonen och brorsdottern omkullstörtade. »Baronen är en farlig karl», tänkte han, »troligen slutar han ej sitt gyckel förr än han alldeles kollrat bort flickan.»

»Hvem är den der figuren?» hviskade baronen till Albertina, då Ferdinand höjde sitt glas.

»Min kusin», svarade hon icke utan en skälmsk dragning på läpparne. Aldrig hade kusinen förefallit henne löjligare än i denna stund.

»Er utkorade förmodligen?» skämtade baronen, hvilken iakttagit hennes minspel.

»Åja, pappa och farbror vilja så ha det», svarade hon ofrivilligt.

»Men jag skall aldrig tillåta det!» hviskade baron Rytterkrona, och i det han klingade med Albertina, tillade han ännu saktare: »My own for ever!»

Albertina förstod just så mycket engelska som fordrades för att kunna fatta betydelsen af dessa ord. I sådant ha för öfrigt unga damer oftast mycket snabb fattningsgåfva, och det är ej heller att undra på, då orden vanligen beledsagas af det tydligaste ögonspråk.

Grefven och baronen ledsagade artigt damerna efter slutad måltid till trädgårdsmästarens hus vid Corderiegatan, och madame Virginie bjöd dem att

följande dag intaga en enkel frukost, emedan de redan hunnit lofva bort sig till middag hos svenske konsuln Henri Fölsch. Sonen, unge Henri, hade året förut under ett besök i Sverige ingått förtroligare bekantskap med de båda svenske sjöofficerarne.

»Och ni stanna ju kvar i Marseille för att bevista konserten för de fattige?» frågade madame Virginie vid afskedstagandet.

»Certainement, efter som vi få det oskattbara nöjet att der höra mademoiselle Müller sjunga!» svarade baronen ifrigt.

»Vi få se. Det beror på huru återfärden till Toulon kan ordnas» anmärkte mera betänksamt grefven.

»Det var visst nödvändigt att bjuda sådana der förnåme gökar till vårt tarfliga hem», anmärkte gamle Fritz Müller, sedan han sett de båda svenske herrarne försvinna om gathörnet.

»Ah, bah! inga sura miner, mon vieux», svarade hustrun skrattande. »Laissez moi faire!»

»Du måtte väl aldrig på fullt allvar ha förälskat dig, Gösta?» frågade grefven halft oroligt sin kamrat under hemgåendet till deras logis, den gamla Reserven, som ännu i dag besökes af sjöfarande och åtnjuter ett visst anseende. Liksom i forna tider Blå Porten kunde skryta och locka med utsökt väl stufvad aborre, utmärker sig Reserven fortfarande med läckert anrättad harstek.

»Den flickan måste bli min», svarade baronen häftigt, »och hon är för hederlig att blifva annat än min hustru!»

»Så, så! du är och förblir en vildhjerna», återtog grefven. »Jag vill just icke påstå», fortfor han, »att jag fann mig synnerligen belåten när din farbror vid vår afresa från Sverige ålade mig att hålla styr på hans »tjufpojke» till brorson; men det går för långt när en skägglös svärmare börjar tala om giftermål.»

»Du, trettioårige filosof, som tills dato gått bepantrad mot kärlekens pilar, begriper icke kärlekens

makt. Albertina Müller skall bli friherrinna Rytterkrona, det svär jag vid alla dina franska skalders namn.»

»Och du inbillar dig att din farbror skall tillåta en sådan mesallians...»

»Gubben kan icke lefva i evighet.»

»Gubben är segliffvad, tro mig... och får han nys om dina befängda planer, gör han dig arflös.»

»Fidejkommisset Åkersö kan han ej frångå mig.»

»Men de indrägtigaste egendomarne Stora Bollsta och Gjöinge jemte sin stora enskilda förmögenhet eger han rättighet att testamentera åt hvem han vill.»

»Får gå, jag har alltid Åkersö!»

»Sof dock på saken», invände grefven torrt.

»Sofva ja, för att drömma om henne!» utropade baronen.

»Stackars tok! Det går väl öfver», tänkte grefven sedan de sagt hvarandra godnatt och gått hvar till sitt sofrum. »Hinna vi väl vackert angöra Malaga och Cadix, ankra på Lissabons redd och dubblera Cap Finisterre, hafva säkert Atlantens vindar blåst bort kärleksgrillerna. Spanska sjön kan nog gunga svärmerier ur hjertan, det har man allt hört omtalas.»

Och härmed tröstad somnade ung Göstas lärmästare lugnt och tungt.

Sjelf sof vår unge baron föga. Han var verkligen blyxtkär. Albertinas på en gång svärmiska och dristiga natur tilltalade honom; hennes kraftfulla utseende slog an på vår unge Herkules. Icke ens hennes majestätiska längd afskräckte honom, han höll ju sjelf sina fulla tretton kvarter. Med ett ord, det fans en såväl yttre som inre harmoni mellan dessa två unga menniskor, som magnetiskt drog dem till hvarandra. Sedan baron Rytterkrona tillbragt följande förmiddag i Albertinas sällskap hos hennes tant, hört henne med utomordentligt bifall sjunga en aria på aftonens koncert, och derefter ätit qväll

hos Fritz Müllers, friade han formligen och fick — obetingadt ja, såväl af flickan som fadern. Som han skulle resa tidigt följande morgon, hann man icke med att skaffa förlofningsring, men för denna olägenhet fann baronen sjelf på råd. Han bar på sitt lillfinger en dyrbar signetring, ett minne efter sin tant, den rike farbroderns afidna maka. Det var en i guld infattad topas, på hvilken familjens vapen var graveradt. Denna trohetspant trycktes nu, enligt svensk sed, på Albertinas venstra ringfinger, hvilket var tillräckligt stort att fylla den ring, som en gång prydt afidna friherrinnan Rytterkronas genomskinnliga fina tumme.

Förlofningen skulle komma att räcka några år. Kontrahenterne voro båda så unga. — Då baronen hos kapellmästaren anhöll om dotterns hand, redogjorde han för sina framtida utsigter. Sjelf egde han för närvarande intet, men efter farbroderns död väntade han sig en betydlig förmögenhet; och då han förklarade Albertina sin låga och bad om hennes hand och hjerta som belöning för sin dyrkan, tillade han, att han äfven hoppades på sin farbroders välsignelse, när han för honom finge skildra sin unga fästmöns behag och älskvärda egenskaper. Albertina lofvade honom trohet i lif och död, och i släktingarnes närvaro sattes ringen på fästmöns finger.

Lyckliga i hoppet om sina framtidsdrömmars förverkligande skildes de älskande först sedan morgongryningen bådade en ny dag. Klockan sex stod resvagnen, som grefven bestält för sin och kamratens räkning, utanför hotellet.

»Lyckliga Albertina!» utropade tanten, sedan baronen lemnat dem, »lyckliga Albertina, som får bli en rik ädlings maka. För dig gick spådomen nästan i fullbordan. Återstår att se, hur det går med mademoiselle Clary.

»Henne spåddes att blifva en konungs maka, och hon fick nöja sig med en general», svarade Al-

bertina, »och mig spåddes att bli grefvinna, och jag blir . . .»

»Friherrinna tills vidare», slöt tanten. »Madame la baronne, j'ai l'honneur . . .»

»Älskade tant!» utbrast Albertina, i det hon gråtande sjönk i hennes famn. Det var glädjetårar, om ock blandade med saknadens efter den bortreste, som strömmade utför den unga flickans kinder.

VII.

Några veckor senare erhöll Albertina från Malaga ett bref på åtta sidor och fylldt med idel trohetseder. Hade man gjort sig besvär med att räkna, skulle man deri funnit fyratio utropstecken, tjugufem försäkringar om »evig trohet», tio om »onämnbart längtan», tjugu »evigt din!» och fem »din i döden!» Från Lissabon kom, efter ett par månader ett andra bref, påbörjadt under seglatsen till Cadix. Detta bref var icke lika långt, ej heller hållet i så glödande ordalag, som det föregående, men deremot innerligare, nästan allvarligt. Baron Rytterkrona hade gifvit sin fästmö adresser till de platser, der korvetten hade befallning att ankra, och bedt henne dit afsända sina bref, hvilka han sedan personligen skulle hemta.

Det hurtiga i Albertina Müllers väsen hade, sedan kärleken väckts inom hennes bröst, öfvergått till lågande svärmeri, och hennes bref buro stämpeln af den öfversvinneliga känsla hon erfor. Hon skref till sin älskade Gösta, att han gjort henne så utsägligt »lycksalig» genom sin kärlek, att hon nu »kunde fatta serafers fröjd» o. s. v. Citat synnerligast ur Jean Pauls »Titan», den hon med hänförelse hade slukat, om också icke fullt förstått, fylde en god del af brefven. Naturligtvis voro dessa hennes

skriftliga utgjutelser i början idel olja på den eld, som brann i älskarens bröst, och så länge han befann sig ute till sjös, lästes och återlästes brefven. Men sedan han väl hamnat i sitt fosterland och kommit i beröring med gamla kamrater, och på farbroderns gods, det ståtliga Åkersö, återförnyat bekantskapen med gamla, goda grannar och svängt om med ortens unga damer, började så småningom Albertinas bref att förefalla honom svulstiga. I samma mån blef det också allt längre och längre mellanrum mellan hans egna skrivelser. Brefvexlingen fortgick i förstone efter hans hemkomst till Sverige regelmessigt med ett bref hvar fjortonde dag, derefter utsträcktes från hans sida de tvänne veckorna till månader. Under det tredje året efter förlofningsfesten i Marseille erhöll Albertina blott ett enda bref — visserligen innehållande försäkringar om trohet, men tillika en förmaning att icke begagna signetringen med Rytterkronska vapnet vid förseglingen af brefven, ty komme sådant för farbroderns ögon, skulle han måhända tvingas att bryta förlofningen.

»Min farbror», skref han, »är en gammal inbiten aristokrat, knarrigare och kinkigare till lynnet än någonsin. Han tyckes ännu kunna lefva ett tiotal år. Man måste vara försigtig och ej genom ett bråd-störtadt steg förstöra utsigterna till en lycklig framtid» o. s. v. Försäkringen om evig trohet, hvarmed brefvet slutade, var den enda balsam, som bestods den af orolig längtan tärda fästmöns hjerta. I trenne år hade hon tålmodigt väntat. Att vänta i tio år, kunde dock aldrig falla henne in.

Hon besvarade icke detta baronens bref; hon ansåg förlofningen tills vidare vara bruten.

I första häftigheten af sin smärta öfvertalade hon fadern att följa sig till Paris. Hon skulle bli en stor konstnärinna — detta hade ju länge äfven varit hennes faders plan. Man har icke rätt, menade hon, att låta de gåfvor, försynen nedlagt i ens själ, slumra obeaktade. Hon vore född till sångerska — hon skulle nu bli en sångerska af första rang, upp-

träda i Paris, vinna rykte och penningar och se mer än en baron, ja, kanske furstar tillbedjande böja knä för sig. Och sedan, ja sedan . . .

Fadern var lätt att intala, och farbrodern, hvilken redan ett år sett sin Ferdinand lyckligt gift med en huslig och anspråkslös fransyska och dertill nyligen välsignad med en son, försträckte i glädjen häröfver pengar till broderns och brorsdotterns resa, ehuru han spådde föga godt af deras företag.

»Du skall lyckas!» försäkrade tanten, hvilken, numera i sitt sinne uppbragt mot baronen, menade att det var väl att Albertina sluppit ifrån den »råe barbaren från snöns land», så att hon nu uteslutande kunde få egna sig åt »konstens höga kall!»

»Ack ja!» instämde Albertina, »madame Mère *) skall nog säkert äfven denna gång lägga ett godt ord för mig hos sin son, förste konsuln, som ju är allsmäktig. Dessutom med min röst, min talang . . .»

»Måste du lyckas», slöt madame Virginie förtröstansfullt meningen.

Under det tanten välvilligt hjälpte Albertina med tillrustningarna för resan, uppgjordes stora planer för vintern. När Albertina debuterat och erhållit en »lysande» anställning, hvilket icke en sekund betviflades, ämnade tanten komma efter till Paris, för att få bevittna sin släktings triumfer på scenen.

O, hvad de då skulle roa sig i nöjenas stad!

Frampå nyåret anträdde resan.

Men ett oblidt öde ville tyvärr att gamle Fritz skulle bli sannspädd. Amadeus och hans dotter saknade helt och hållet nödiga bekantskaper inom artistverlden; åtminstone för att göra sig kända inom de parisiska teaterkoterierna. De voro alltför enkla, redbara menniskor att kunna intrigera sig fram, för fattiga att med guld vinna inträde, för tafatta, åtminstone den gamle, att lyckas »knuffa» sig fram. Månader gingo förbi innan det slutligen lyckades

*) Madame Lætitia Bonaparte, numera bosatt i Paris, nämdes så, sedan Napoleon blifvit förste konsul.

Albertina Müller att få en s. k. »audition», och när äntligen en sådan kom till stånd, förklarades hennes tyska brytning omöjlig på en paristeater; rösten dömdes osympatisk, alltför skrikande och hård, hennes väsen alltför litet behagligt o. s. v. Förste tenoren, sjelf kortväxt, förklarade att han måste gå på styltor för att kunna nå upp till en sådan älskarinna, och komme hon att utföra Euridices roll, ämnade han som Orfeus alls icke göra sig besvär med att söka henne i underjorden. En af operans mäktige habituéer, beundrare af dess då för tiden mest firade primadonna, förklarade högt att mademoiselle Müller, när hon öppnade munnen, kunde svälja hela hans kabriolet med häst och honom sjelf på köpet. Att blifva så *tournee au ridicule* var en dödsstöt. Mademoiselle Müller förklarades enhälligt omöjlig för scenen.

Generalskan Bernadotte hade visserligen genast, då far och dotter anländt till Paris och gjort sin uppvaktning i hennes hotell vid rue d'Anjou, sökt göra sitt inflytande gällande för ungdomsväninnans räkning, men tyvärr förgäfves. Hennes man, generalen, hade sina trägna offentliga göromål att ombesörja, och han var dessutom vid denna tidpunkt upptagen med att skaffa rättvisa åt fru Récamiers far, monsieur Bertrand, hvilken godtyckligt blifvit förd i fängelse. Han var dertill så intagen af beundran för »la céleste Récamier», som han vanligen nämde denna dam, att han omöjligen af sin lilla Désirée kunde förmås att det ringaste intressera sig för en fullkomligt okänd talang. Madame Joseph Bonaparte och hennes tongifvande svägerskor, furstinnan Bacchioni och fru Pauline Leclerc, skrattade åt madame Bernadottes bemödanden att vilja »intressera sig för en ograciös tyska, en riktig dragon i qvinnoskepnad.» Med ett ord, Désirée fann sig fullkomligt maktlös.

Åtföljd af systemen begaf hon sig också tidigt på våren till sin egendom Lagrange; läkaren hade tillstyrkt landluft för hennes son, lille Oscar.

Hvad var nu att göra? Gamle Müller och hans dotter befunno sig i den stora verldsstaden ensamme, utan beskyddare och med en alltför klen kassa att längre kunna kämpa mot ett oblidt öde. Madame Lætitia hade redan före deras ankomst lemnat Paris, för att besöka sin fädernestad.

De återvände till Marseille.

I samråd med den alltid tjenstvilliga fru Virginie uppgjordes dock snart en ny plan.

»Om han älskar dig, hvilket jag för min del aldrig betviflat», lät det nu från tantens läppar, »måste den lyckas!»

»Om!» upprepade Albertina med lågande kinder. »Gösta har ju svurit mig trohet i lif och död! Han får ej, han skall ej bryta sin ed, dertill är han för ädelsinnad. Jag har vid närmare eftersinnande fått allt klart för mig. Hans farbror hotar att göra honom arflös, om han gifter sig med en utländska, — farbrodern känner mig ej, — han skall lära känna mig!»

I medlet af September 1802 afgick från Marseille ett svenskt köpmansfartyg, bestämdt till Göteborg, lastadt med viner, olja, inlagda sydfruktér och andra kontinentalvaror. Såsom passagerare medföljde kapellmästar Müller och hans dotter. Albertina hade i Marseille blifvit bekant med en nygift sjökaptensfru, som åtföljt sin man på långresa. De skulle nu återvända till hemmet och ämnade tillbringa vintern hos hustruns föräldrar, hvilka voro bosatta i Nora.

Fidejkommisset Åkersö låg blott fyra mil aflägsset från den lilla bergslagsstaden. Müllers kunde således påräkna sällskap af kapten Höglander och hans unga hustru så godt som under hela resan. Detta var en stor lycka för den opraktiske gamle Müller och hans föga mera praktiska, om ock hurtigare dotter.

Fru Höglander kände sedan barndomsåren såväl den gamle baronen på Åkersö som hans brorson, den förre, som hon sade, »en sträng herre», den senare »en mycket lättsinnig ung man».

VIII.

Undergifvenhet och längtan efter hvila voro de förherskande känslorna i det stora, gammaldags möblerade sofgemaket på Åkersö, under det höstregnet, blandadt med snöglopp, piskade mot de höga fönstren, hvilkas tjocka damastförhängen dämpade regnets smattrande ljud och stormvindens hvinande tjut.

En allvarlig ceremoni hade nyss försiggått. Den gamle egendomsherren hade för fjorton dagar sedan, träffad af ett lindrigt slaganfall, börjat känna sina af ålderdom försvagade krafter till en betänkelig grad aftaga. Han hade därför låtit sända bud efter godsets själasörjare och af hans hand, i kretsen af sina närmaste, mottagit den heliga nattvarden. Den förr så resliga gestalten, den fordom så lefnadsglade, högljudde och bullrande baron Claes Gustaf Rytterkrona satt nu, eller rättare halfåg i en stor, mjukt stoppad länstol, blek, tård, med de magra, vissnade händerna sammanknäpta till bön och med ögonen slutna. Han syntes försänkt i en stilla, fridfull andakt.

Vid hans sida satt ett fyrtioårigt fruntimmer, hans dotter, grefvinnan Elisabet Rosenfeldt, och på en pall vid damens fötter hennes son Figge, en nioårig, mörklockig gosse med blixtrande, svarta ögon. Den, som mindes morfadern i unga år, såg i Figge Rosenfeldt en lefvande kopia af den fordom vackre och ridderlige baronen. Också var denne dotterson honom kärast bland alla hans barnbarn.

Till venster om hvilstolen hade presten efter slutad ceremoni tagit plats. Bredvid honom satt en mörkklagd ung man, dystert blickande framför sig.

I honom igenkänna vi den sjöofficer, hvilken sommaren 1798, då nästan blott en yngling, vistades i Marseille och der for af med den entusiastiska tyska flickans hjerta.

Han är nu tjuguuåtta år. Lefver manne den första ungdomliga hänförelsen för Albertina ännu inom hans höghvälfda bröst, spejar manne den sorg-

set stirrande blicken i minnets värld efter hennes bild?

Vi skulle snarare tro att han dyrkat både ljusa och mörka kvinnolockar sedan uppenbarelsen i Provinces orangelundar tedde sig för hans syn.

»Ja, mina vänner, ni få nu vara nöjda med som jag styrt och stält för eder alla efter min död», hördes den sjuke långsamt yttra i det han plötsligt uppslog ögonen. »Du Gösta blir, eftersom försynen nekade mig en manlig arfvinge, fidejkommissarie till Åkersö, det jag ingalunda underlätit att förbättra,» tillade han med ett svagt småleende af tillfredsställelse i det han såg på sin brorson. »Dertill får du hundratusen kontant, visserligen ett ringa kapital i förhållande till dina slösande vanor; men med Mallas hemgift på en half million bör gunstig herrn kunna reda sig och få debet och kredit att gå ihop, vill jag tro.»

Den tilltalade satt stum, fortfarande stirrande framför sig.

»Tant Malla är låghalt», erinrade lille Figge barnsligt.

»Hon bröt sin fot, då hon, en tioårig liten flicka, handlöst kastades af lekkamraten Gösta ur en gunga.»

»Ja, tyvärr skedde det så!» mumlade den yngre baronen.

»Nåja, du godtgjorde ditt ofrivilliga fel med ånger, och från den dagen slog er barndomsvänskap djupa rötter. Det glädde innerligen min gamle vän Stjernfelt och mig att se er båda leka fästman och fästmö. Då drömde vi en hel framtid af lycka för er båda.»

»Men, farbror, det var ju endast drömmar!» invände den tilltalade fogligt.

»Som måste förverkligas», afbröt honom den sjuke barskt. »Malla är med hela sitt hjerta fäst vid dig, och hennes fader medtog i grafven min högtidliga försäkran... Något sådant der dumt upptåg, som Tom Stjernfelt berättade mig att du hade för dig i Marseille, hoppas jag ej vidare kommer i fråga. Gifter en adelsman sig med en ofrälse flicka, måste bruden medföra en stor förmögenhet i boet.»

»Mamma och syskonen få ju Björklunda?» frågade Figge, som sjelf skulle blifva fidejkommissarie till Stora Bollsta.

»Hundratusen riksdaler får hvarje barnbarn. Gustafva får dessutom Göjinge bruk med underlydande hemman.»

»Bäste fader, ni tröttar er med att tala för mycket!» inföll med ömhet hans dotter, grefvinnan Rosenfeldt.

Den gamle svarade ej, han spände öronen oroligt lyssnande.

»Hvad är det?» utbrast han. «Jag tycker mig höra vagnshjul på gården. Hundarne föra oväsen. Kan det möjligen vara Gustafva, som kommer att ännu en gång se sin gamle far?»

»Nej, bästa far! Det är icke möjligt. Hon mottog först i förgår mitt bref,» invände grefvinnan.

»Snarare skulle jag tro det vara den tyske läkaren, som Tom efterskrifvit från Stockholm,» tog baron Gösta till ordet.

»Gå, Lundström, och hör efter hvem det kan vara,» befalde den gamle baronen kammartjenaren.

Efter några minuters bortovaro infann Lundström sig med underrättelse, att en tysk herre åtföljd af ett fruntimmer önskade tala med baronen.

»Utan tvifvel läkaren! Den vänlige Tom!» mumlade den sjuke.

Grefvinnan och baron Gösta skyndade ut att välkomna främlingarne. Figge följde efter af nyfikenhet.

»För sent! För sent!» suckade för sig sjelf den gamle. Derpå vändande sig till presten, sade han: »Tro icke, min värdige själasörjare, att jag i mitt testamente glömt hvarken godsets eller socknens fattige. Sedan alla öfriga dispositioner utgått, kommer en ganska rundlig summa att återstå för välgörande ändamål.»

»Herr baron lemnar ett välsignadt minne efter sig,» yttrade presten ödmjukt.

»Gud gifve att så vore! Jag har varit hård och

sträng i många stycken, mera fruktad än älskad såväl af mina närmaste som af mina underhafvande. Men gudskelof, jag har uppgjort min räkning med lifvet och dör nu med frid i hjertat, förlåtande så som jag hoppas förlåten varda.»

»Amen!» tillade presten andäktigt.

»Morfor, morfar!» ljöd i detsamma Figges barnstämma, »en stor, stor, lång dam med en gammal herre stod derute, och när hon fick se farbror Gösta, rusade hon mot honom, slog armarne om hans hals och skrek: »O, mein geliebter!»

»Fort, Lundström!» stönade baronen uppbragt, »kör ut packet! Tussa bandhundarne efter dem! För tusan! Får jag se en skymt af sällskapet, så...»

Längre hann icke den gamle. Hans ansigte förvreds, hans armar föllo slappa mot stolen och hufvudet sjönk ned mot venstra skuldran, under det blodfradga porlade fram mellan de sammanbitna tänderna.

Han hade träffats af ett sista, afgörande slag-anfall.

Lundström hade ännu icke hunnit lemna rummet. Trotjenaren och presten buro den döende till den gustavianska sängen, under det Figge sprang ut till modern och ropade: »Morfar dör!»

Grefvinnan och baron Gösta skyndade genast in, utan att gifva akt på att de i hack och häl följdes af Albertina. En bild af förtviflan, kastade hon sig, inkommen i rummet, på knä vid dödsbädden, utropande:

»Gott im Himmel! Er ist sterbend!» hvar efter hon utbrast i våldsamma snyftningar.

Den sjuke kunde icke med ringaste ord eller tecken gifva tillkänna sitt missnöje, men husläkaren, hvilken i samma ögonblick inträdde, förstod att tolka den själens fasa, som afspeglade sig i den döendes halft slocknade blick.

»Ledsaga ut den främmande damen; hennes närvaro plågar baronen!» sade han sakta men befallande. En skymt af tillfredsställelse i den halft slocknade

blicken tillkännagaf att den gamle ännu icke förlorat hörseln, och att han var tacksam för tillsägelsen.

Baron Gösta sjelf måste föra ut den af resans ansträngningar, oro, fruktan, skrämsel och ängest nästan sanslösa Albertina.

Med qvinlig godhet skyndade grefvinnan efter och tillsade sin kammarjungfru att ordna ett par rum i södra flygeln för de resande samt tillse att de finge mat och varma bäddar, »ty», tillade hon, »icke kan man låta de stackars människorna åter begifva sig ut i ett sådant oväder.»

När hon och baron Gösta återkommo till den sjuke var dödsarbetet börjadt. Det varade flera timmar. I den af själsångest brutna kroppen återstodo ännu krafter, dem sjukdom och ålderdom ej fullt hunnit medtaga. Först mot morgonen slocknade för alltid den gamles blick »lyckligtvis utan att han återfick tungans bruk!» suckade fromt presten, ty då skulle den, som kort förut såsom en god kristen anammat nattvarden, troligen dött med förbannelser på sina läppar.

Baron Gustaf Malcolm Rytterkrona var nu fidejkommissarie på det stora, nästan furstliga godset Åkersö.

IX.

Följande morgon sågos den nye fidejkommissarien och hans kusin, grefvinnan Rosenfeldt, sitta i en fönsterfördjupning, inbegripna i ett allvarligt samtal.

»Du finner väl ändå, bäste Gösta», yttrade grefvinnan med en sorgset forskande blick på kusinen, »att vi måste låta dem förstå, att de icke kunna dröja här längre, att de redan i dag böra lemna Åkersö,

»Det hade varit väl om de aldrig kommit hit»,
lydde det undvikande svaret.

»Ja, det må Gud veta!» suckade grefvinnan.
»Ehuru visserligen blott ofrivilligt, blefvo de likväl
en orsak till min faders brådstörtade hädangång.»

»Han var ju slagrörd tvänne gånger, och dok-
torn väntade redan ett tredje, dödande anfall.»

»Men det hade kunnat ännu en tid låta vänta
på sig, så framt icke de kommit hit», invände gref-
vinnan. »Då hon låg snyftande vid min döende fa-
ders bädd, och jag såg huru han led af hennes
närvaro, huru hans drag förvredos af krampaktig
smärta . . . då kunde jag ej låta bli att i henne se
min stackars gamle faders mörderska.»

»Du är hård, Elisabet.»

»Nej, nej!» vidblef denna stillsamt under det
några klara tårar rullade utför den bleka kinden.
»Nej, nej, det bor intet hat i mitt hjerta, men jag
skulle ha svårt att återse henne, och jag fruktar
att då vi i afton hafva syster Gustafva här, hon
ännu mindre skall kunna fördraga det tyska sällska-
pets härvaro.»

Baronen stirrade tyst utåt trädgården, hvilken
med sina aflöfvade träd och sin efter nattregnet
uppblötta mark icke företedde någon lifvande syn.

Grefvinnan fortfor:

»Dessutom, när du enligt pappas sista vilja gif-
ter dig med Malla . . .»

»Aldrig!» föll baronen henne otåligt i talet. »Malla
blir aldrig min hustru!»

»Du älskar således ännu den andra?» sade gref-
vinnan och lät orden följas af en sorgset frågande
blick.

»Jag vet ej. Jag vet blott att jag hellre för-
blifver ogift, att jag mycket hellre fördrager fattig-
dom med hvilken annan som helst än delar rike-
dom med Malla Stjernfelt.»

»Så talade du icke häromdagen, när hennes bro-
der var här på besök. Det är den der utländskan,
som återigen för en tid fått makt öfver ditt hjerta.

Jag säger för en tid, ty med ditt ostadiga sinnelag, skall du aldrig länge älska någon. Det vore därför godt för dig att få en så mild och öfverseende qvinna, som Malla Stjernfelt, till följeslagerska genom lifvet. Tro mig, Gösta, jag håller af dig som en äldre syster och afser endast ditt väl. Den öfverspända, lifliga utländskan skulle komma att plåga dig med svartsjuka — hon skulle ingenting vinna dermed — du skulle blott ge henne allt flere anledningar, och ert äktenskap blefve en lång strid till dess . . . Men jag vill ej ingå i detaljer, jag ber dig blott, låt icke Müllers stanna qvar här. Har du ej styrka att sjelf be dem resa, så, ehuru det förefaller mig motbjudande att återse henne, ber jag dig anförtro åt mig uppdraget. Jag vill dervidlag gå så grannlaga tillväga som möjligt.»

Kammarjungfruns inträde afbröt samtalet och besparade baronen det nekande svar, han hade på läpparne.

»Nädig grefvinna!» sade den inträdande, i det hennes ängsliga uppsyn förrådde att hon hade någon ting oangenämt att förkunna. »När jag på grefvinnans befallning gick att höra efter, huru det stod till med det främmande herskapet, mötte jag fru Hollström, som sade att mamsell Müller hela natten legat i yrsel och konvulsioner, och att doktorn, som nu var inne hos henne, förklarar att hon varit utsatt för en svår förkylning och ådragit sig nervfeber.

»Gud i himlen! Hvad skola vi göra?» utbrast grefvinnan.

»Ätminstone icke visa bort de stackars menniskorna, såsom du nyss ämnade», mumlade baronen med dystert uppsyn.

Man rådgjorde med läkaren, husets gamle, bepröfvade vän, hvilken också varmt lade sig ut för främlingarne. Grefvinnan, rörd till tårar af hans ord, lofvade att taga vård om mamsell Müller. Ett gammalt slägtinventarium, fröken Ann' Marie Husgafvel, som bodde i Nora, efterskrefs till Åkersö, och redan följande dag befann sig den ännu krya sjuttioåriga

Ann' Marie på sin plats vid Albertina Müllers sjuk-säng. En bättre vård i allo kunde heller icke komma en sjukling till del, än den som egnades den feber-yrande Albertina.

Den gamle fadern syntes likväl otröstlig. Baron Gösta, kaplanen och husläkaren gjorde allt hvad de kunde för att lugna honom, men förgäfves.

En afton tog han af baronen ett heligt löfte att, om Gud skulle låta Albertina lefva, han skulle göra henne till sin maka.

Derpå gick den gamle, lugnare än man på länge sett honom, upp på sitt rum.

Följande morgon fann man honom dränknad nere i dammen.

Amadeus Müller hade, trött af år och lidanden, under ett anfall af sinnesförvirring, afhändt sig lifvet. Främling på en trakt, der nästan ingen förstod honom, der han såg sig endast vara till besvär och ingen till glädje, sedan hans Albertina ej mer i sin feberyra kände igen honom, hade det blifvit honom för tungt att bära på lifvets börda.

Denna tilldragelse ökade dysterheten på Åkersö. Baron Gösta härdade ej längre ut att vistas på sitt nyärfda gods. Med tacksamhet antog han grefven och grefvinnan Rosenfeldts inbjudning att hos dem fira julen, och for så sin väg från, som han sade, »hela eländet!»

Gumman Husgafvel hade en dag beklagat sig att hon »visste sig ingen råd» för sin systerdotter, enkefru Knoch och dennas lilla dotter Emmy, hvilka, bosatta i hennes gård i Nora, skulle få det så otrefligt och ensamt öfver julen.

»Vill tant bjuda dem på julgröt här, så gerna för mig», hade baronen svarat.

Baronen reste utan att hafva återsett Albertina, hvilken ännu kvarhölls i sjukbädden. Han hade gifvit läkaren i uppdrag att så skonsamt sig göra lät, när hennes krafter det tilläte, delgifva henne faderns bedröfliga slut. Sjelf hade han en afgang fasa för sjukbädd och uppskakande scener. Baronen,

en på samma gång godhertad och loj natur, till feghet rädd för sinnesrörelse och ytterligt lättsinnig, flydde helst fältet om han möttes af obehag eller, hvad värre var, hade tråkigt.

Och han hade tråkigt, utsägligt tråkigt dessa veckor på sitt stora gods.

Att under för handen varande omständigheter vistas på egendomen, fann han slutligen outhärdligt, och så lemnade han vården om fidejkommisset åt inspektoren, slog sig sjelf ner först öfver julen hos sina kusiner och reste vidare på nyåret till hufvudstaden.

X.

Fröken Ann' Marie Husgafvel hade så långt tillbaka hon kunde minnas varit en hjälpreda i familjen. Ungdomsväninna med baron Göstas mormor, hade hon vid dennas förtidiga död varit i moders ställe för den efterlemnade lilla dottern, och när denna senare, gift med baron Malcolm Rytterkrona, efter blott några få års äktenskap lemnade detta jordiska, hade fröken Ann' Marie ömt sorjt för den lille Göstas vård och uppfostran, till dess han vid tolf års ålder äfven förlorade sin fader och upptogs såsom eget barn af den rike farbrodern på Åkersö.

Göstas fader, Malcolm Rytterkrona, ryttmästare vid skånska husarerna, dog fattig och skuldsatt. Den äldre brodern Claes hade reglerat affärerna, upptagit sonen och begåfvat den genomskedliga väninnan, fröken Husgafvel, med en lifstidsränta och en liten gård i staden Nora. I sitt hem fördrog han endast ogera gamla Ann' Marie. Intet år hade likväl förgått sedan Gösta upptogs på Åkersö utan att den gamla fröken der tillbringat några veckor under jul-, påsk- eller midsommars-helgen, och vänskapen mel-

lan henne och hennes »gullgosse», såsom hon kallade unge baron Gösta, hade fortfarande bestått med beundran och dyrkan från gummans sida, med tacksamhet och tillgifvenhet från hans.

Trots sina sjuttio år, klena ögon och klena skrifkunnighet, uppvaktade fröken Husgafvel den unge fidejkommissarien regelmässigt en gång i veckan med bref för att låta honom veta huru det stod till på egendomen.

»Två lik ha vi redan haft, och man skall få se att vi nog i löfsprickningen få det tredje», skref gumman till baron Gösta, då hon berättade huru mamsell Müller efter en sex veckors lång nervfeber åter insjuknat vid underrättelsen om faderns död. Denna gång var bröstet angripet. »Hade vi icke lilla yrhätan Emmy Knoch, som med sina skutt och sitt skratt lifvar upp oss, vore här alltför bedröfligt», lydte slutet på den gamlas bref. Omedelbart derpå tilllade hon i en efterskrift: »Fru Höglander i Nora är god vän sedan i höstas med mamsell Müller, som kom hit till Sverige med kapten Höglanders och också helst vill göra återresan till Marseille i deras sällskap, när de resa ut i vår, om stackarn lefvit till dess. Och si, gullgossen min, därför ville jag be dig, att få bjuda hit fru Höglander på några dagar.»

»Trumma ihop så många kaffesystrar tant vill!» lydte baronens lakoniska svar. Han hade ej tid för några längre bref numera, han var i full fart med att svärma om i nöjenas verld, firad och eftersökt såsom varande en ung, vacker fidejkommissarie, ett önskningsmål för mången fru mamma med giftavuxna döttrar, dessutom sjelf road af att dansa och fladdra kring de unga sköna, såsom fjärln från blomman till blomman.

Egnades väl någonsin åt den sjuka, främmande flickan i hans hem, den en gång med ungdomligt svärmeri dyrkade Albertina Müller, ens en tanke under allt detta virrvarr?

Måhända i drömmen.

Än Albertina, hvad tänkte väl hon?

Under veckotal hade feberyran borttagit all hennes tankeförmåga, sedan hade mattighet förslöat sinnet. Då hon omsider började återfå krafter och vid sina ifriga frågor efter fadern erhöill kunskap om hans död, utträngde förtviflan öfver denna förlust hvarje annan känsla hos henne. Bröstat angreps och hon nedlades ånyo på sjukbädden. Stackars Albertina! Ensam, hjälplös i ett främmande land, såg hon sig omgifven af endast främmande ansigten. Den ende, hvars åsyn kunde hafva bringat henne tröst i hennes lidanden, syntes aldrig till. Ville han icke återse henne? Hvad hade hon brutit? Att under en lång tid vistas som gäst i hans hus och aldrig få se honom, icke ens få mottaga en helsning från honom, nej, detta var outhärdligt! Hon måste få veta om han älskade en annan, om han flydde sitt hem af fruktan att der möta henne. Men hvem skulle hon fråga? Hon bemöttes med den största uppmärksamhet, vänlighet och deltagande, men på samma gång med en nedslående försigtighet. Hon märkte att den eljes välvilliga och språksamma fröken Husgafvel undvek att tala om unge baronen, men att hon deremot hade lofprisande ord på tungan om den gamle hädangångne aristokraten. Hon hörde henne tala om släktens anor, om familjens höga förbindelser och bördsstolthet med en vördnad och en tillit, som icke tilläto ringaste invändning. Icke hemma nog i svenska språket, fattade Albertina väl icke många af den gamlas yttranden, som annars kunnat vara sårande för den fattiga, borgerliga flickan, men hon förstod dock alldeles tillräckligt af det sagda för att inse, att hon icke skulle blifva välkommen inom en så högättad aristokratisk slägt. Baronens kusiner hade icke vidare efter den gamle baronens begrafning besökt Åkersö. Att grefvinnan Rosenfeldt och friherrinnan Mörck hade visat den feberangripna deltagande under sjukdomens början, erfor hon sedermera af fröken Husgafvel, ehuru i ord, som tydde att de visserligen ansett det vara en kristlig

pligt att bistå en värlös främling, men att det likväl skett under förhoppning, att denna vid sitt tillfrisknande måtte återvända till sina anförvänder.

Ack! den välvilliga själen, fröken Ann' Marie Husgafvel, visste icke hvad hon gjorde, när, såsom hon sjelf trodde, hon mycket diplomatiskt ville låta den »tyska mamsellen» förnimma en halfqväden visa härom. Försynen hade i Albertina Müllers hjerta nedlagt frön till många vackra och ädla känslor, dem med- och motgång i lifvet sedermera skiftesvis utvecklade. Inom hennes bröst funnos anlag till godhet, välvilja, ömsinhet, entusiasm och deltagande för likars nöd, men till grannligheten — icke det ringaste stoff. Deremot hade hon blifvit begåfvad med en utomordentlig energi i förening med en okuflig sjelftillit.

Hans kusiner låta förstå att de helst såge, att hon gifve sig i väg, ju förr dess hellre! Nej, sådant kunde hon icke lida! Hans släktingar! Hvad hade de med henne att göra? Han hade en gång skänkt henne sin kärlek i utbyte mot hennes; han hade svurit att älska henne i lif och död — hon bar in-seglet på deras trohetsförbund kring sitt finger — hon skulle ej bryta den ingångna förlofningen! Och hon ansåg sig vara i sin goda rätt, då hon stannade för att invänta domen öfver sitt lifs väl eller ve. Blott af hans läppar kunde denna dom förkunnas henne.

Då hon återsåg fru Höglander, fyldes väl hennes hjerta af hemlängtan, och på dennas uppmaning att vid första öppet vatten följa henne och mannen på deras stundande färd till Medelhafskusten svarade hon hänryckt:

»Ja, ich muss dahin!»

Men vid närmare besinnande misstänkte hon att fröken Husgafvel eller någon annan möjligen intalat fru Höglander att föreslå detta, hvarför hon beslöt att vara mera förbehållsam, mera på sin vakt, äfven mot denna hennes första och som hon trodde enda svenska väninna.

»Om jag blott tordes fråga någon, hvarför han

dröjer så länge borta? Om han icke väntas tillbaka förr än jag lemnat hans hem? Men hvem skall jag fråga?»

Den hemligt tärande oron påskyndade icke den unga sjuklingens tillfrisknande. Penséblomman hann att titta fram under aprilsnön, drifvorna att öfverallt smälta för vårsolens glöd och sipporna att vakna till lif, innan Albertina ännu fått lemna sitt rum. Sin enda glädje fann hon uti att då och då spela på faderns violin, sedan hon med tårar af outhärlig smärta återsett denna kära, gamla vän.

»Mamma, mamma!» skrek lilla Emmy Knoch, då Albertina, hvilken hellre sysselsatte sig med violinen än med de hos henne samlade fruntimren, spelade ett adagio af Haydn. »Hon spelar lika vackert som klockarn i Nora. Ack!» fortsatte flickan i det hon vände sig till Albertina, »lofva mig att om söndag spela på logen. Det ska' dansas der, och jag tänker vara med.»

Albertina smålog och lofvade att tänka på saken, men då Emmy derefter vid en menuett af Bocherini började att hoppa, svänga rundt om och gnola med, lade Albertina missnöjd bort instrumentet.

»Ska' han icke spela längre nu, då jag vill dansa?» utbrast Emmy surmulet och med trotsig min.

»Icke är mamsell Müller någon han, kära barn,» anmärkte fröken Husgafvel.

»Joho! när man är så lång och spelar violin, är man bara utklädd till fruntimmer, det sa' köks-Karin», svarade Emmy näsvist.

Albertina kände sig nästan färdig att strypa den stygga ungen, som hon instinktliskt hatade, men hon sade blott:

»Jag är trött och önskar att få vara allena.»

En dag mot slutet af april erhöll baron Gösta i bref från sin inspektör underrättelse om att hans favoritridhäst, Bellah, ett dyrbart svart engelskt sto

af fullblodsras, var sjuk, och att den tillkallade djurläkaren ansåge det rådligast att skjuta det ädla djuret.

Då baronen mottog brevet stod han färdigklädd för att begifva sig till en bal hos öfverstekammarsjunkaren grefve B**s, gifven för att fira den sjutton-åriga, enda dotterns födelsedag. Baron Rytterkrona hade under säsongen varit den rika arftagerskans och ungdomliga skönhetsens trägne uppvaktare, och fröken Julie hade också synbarligen gifvit honom företrädet framför sina många öfrige beundrare.

Det troddes allmänt att balen var ämnad till eklateringsfest, att baron Gösta Rytterkrona och fröken Julie B** denna afton skulle komma att vexla ringar.

Men ett nyckfullt öde hade annorlunda beslutit.

»Ack, om det brevet aldrig kommit mig tillhanda! Huru annorlunda hade icke då mitt öde gestaltat sig», skall baronen mer än en gång hörts yttra, då han på gamla dagar, likt de flesta menniskor, ofta talade om sin ungdomstid.

När baronen med allt tätare sammandragna ögonbryn genomläst inspektorens bref, slet han af sig de nyss pådragna hvita glacéhandskarne, ref upp uniformsrocken och befallde fram sina reskläder.

»Men, herr baron? Vagnen står utanför porten», dristade betjenten sig att invända.

»Det är bra, lägg in några ombyten i min kappsäck.»

»Men balen . . .»

»Jag ger balen tusan.»

»Å, hvad fröken skall bli ledsen! Hon gaf mig en hel blank speciedaler, när jag bar till henne blombuketten från herr baron, och hon kom sjelf ut i tamburen. Tänk baron, en hel speciedaler!» tillade han upptagande det blanka myntet ur fickan och hållande upp det mot ljusskenet.

»Det var bra för dig det, Svenson. Raska nu på, så att vi genast kunna bege oss i väg», sade brådskande husbonden, hvilken redan stod iklädd resdräkt.

»Hvart skola vi då ta' vägen?» frågade misslynt tjenaren, hvilken beräknat att i betjentkammaren hos grefve B**s få sin rikliga andel af kalaset.

»Hem till Åkersö, begriper du väl, din åsna. De nöten derhemma ämna skjuta Bellah.»

»Å, Gud bevare oss för ett sådant dåd!»

»Ja, ser du, derför måste vi genast resa. Under vägen fara vi in till Strömsholm, der jag känner en utmärkt veterinärläkare.»

»Å, herre Gud! Stackars fröken Julie! Men nog är det synd om Bellah också!» tillade den beskedlige Svenson under det han ombesörjde inpackningen för resan.

Bellah var ett engelskt fullblodssto, svartglänsande och af de mest fulländade former. Bellah hade inköpts för baron Göstas räkning i London, der djuret vid en uppvisning i Wimbleton park vunnit de förnämste hästkännarens gillande. Hennes slägttafla intygade, att hon i rakt nedstigande led härstammade från en högt ansedd arabisk hingst, och hennes fina hufvud, hals, bogar, bål, kors, hasar och fötter voro de mest välformade och symmetriska man kunde tänka sig. Och huru lätt bar hon icke sin ryttare! Huru beundransvärdt var hon icke dresse-rad! På sekunden kunde hon hålla in under det snabbaste lopp; hennes blick gnistrade af liffullhet, hennes smidiga och behagfulla rörelser voro oförligenliga! Dertill hade hon kostat sin ägare en känbar summa, en liten förmögenhet enligt svensk måttstock.

Bellah måste räddas till hvad pris som helst!

XI.

Resan gick så raskt man på den tiden kunde färdas. Tröttkörda hästar, friskt med drickspengar åt skjutsbönderne, och efter trettio timmars obarmhertig framfart befann sig vår baron på sin nyss ärfda egendom, der han, utan att ens kasta en blick uppåt mangårdsbyggningen, resklädd störtade in i stallet.

Det sjuka djuret låg der flämtande på en ren, nyss tillagad halmbädd, omgifven af inspektoren, ortens djurläkare och några stalldrängar, hvilka öfverlade huruvida Bellah borde stickas med knif eller skjutas, ty något hopp om räddning hade djurläkaren förklarad ej vidare återstå.

Midt under denna rådplägning höres utanför stallet raska steg, och husbondens manliga stämma ljuder derpå från den öppnade stalldörren:

»Hur står det till med min Bellah?»

Redan vid ljudet af hans steg hade det lika kloka som ädla djuret spetsat öronen. Då Bellah förnam sin husbondes röst, ansträngde hon sig till en matt gnäggning. I samma ögonblick låg han knäböjd vid hennes hufvud, oroligt stirrande mot den dimhöljda blick Bellah fäste på honom i det hon, likt en trogen hund, slickade hans hand till välkomnande.

»Bellah, min kära Bellah! Du får icke dö!» utropade baronen, smekande sin älskling kring den feberheta nosen. Derpå vändande sig till den honom åtföljande djurläkaren, hvilken redan börjat sitt värf att undersöka djurets tillstånd, sade han: »Min herre! Står det i er makt att rädda Bellah, så gör det och fordra sedan hvad ni vill.»

»En dag tidigare hade vi bort komma hit», svarade den tilltalade, under det han betänksamt fortsatte sina iakttagelser. »Men», tillade han efter en

stunds begrundande, »allt hopp om räddning är dock ännu icke ute.»

Baronen vek ej från stället.

Kaffe hemtades ner i stallet för de trötte resandene — senare ditbars en splendid frukost jemte fina viner. Baronen lät helsa fröken Husgafvel, att hon icke finge vänta att få se honom förr än Bellah vore utom all fara, och — ginge det illa med Bellah, ämnade han genast vända tillbaka till hufvudstaden.

För sin gäst Albertina Müller egde han icke en tanke. Då tant Ann' Marie, som icke längre kunde styra sin längtan att få helsa sin »gullgosse» välkommen hem, sjelf stultade ner till stallet och blef synlig i dörröppningen, röt han barskt: »Släpp icke in några qvinnfolk, de bara medföra olycka!» så att gumman skrämmd satte till fötters igen med en fart, som hennes gamla ben icke på ett tiotal af år fått vidkännas. Efter detta misslyckade besök var stallet fridlyst för den qvinliga befolkningen på Åkersö.

Djurläkaren, en särdeles kunnig man inom sitt yrke, lyckades omsider i sin osparda möda. Bellah räddades.

Då hennes husbonde i glädjen häröfver med hurtiga steg begaf sig upp till hufvudbyggningen, befann han sig i så upprymd sinnesstämning, att han kände sig hågad omfamna hvem som komme i hans väg, vore det också sjelfva gamla tant Ann' Marie.

Slumpen, denna oberäkneliga makt, som så ofta ingriper i och kullslår människors planer och beräkningar, unnade dock icke tanten denna fröjd, utan roade sig med att föra en helt annan person i egendomsherrens väg. Albertina Müller hade från ett af nedre salongens fönster sett honom komma skynande öfver gårdsplanen fram mot byggnaden. Hon ville undvika att sammanträffa med den som så länge undvikit henne, som flytt sitt hem, måhända för hennes skull, undvika den man, för hvilken hon omsider insett sig vara utan betydelse. Men hennes steg voro ej numera så snabba, så elastiska som förr. Den häftiga sinnesrörelse, hon erfor vid den

ännu alltid lika högt älskades åsyn, förlamade äfven i sin mån hennes krafter och — följden af allt detta blef, att då hon äntligen befann sig utkommen i stora förstugan, för att derifrån komma upp till sitt rum i flygeln, hon mötte baronen, hvilken med tankarne upptagna af Bellahs räddning i glädjen med öppna armar helsade:

»Gudskelof, hon är räddad!»

En glädjeyrsel bemäktigar sig vid detta utrop den unga flickan. Hon tror utropet gälla sig, och hänryckt störtar hon i hans öppna famn i det hon utbrister:

»Gott im Himmel, Gösta! Du liebste mich noch!

Bestört ryggar baronen tillbaka. I sin öfversvallande, oväntade glädje märker dock icke Albertina denna hans rörelse; hon tvärtom lutar sig tillitsfullare mot hans bröst, slingrar sina armar om hans hals, och — han är ånyo fångad.

En tåreflod, en brinnande, varm kyss, och — de älskandes förbund, nyss så nära sin fullkomliga upplösning, är återknutet.

»Ja, tant lilla, stå icke der så häpen såsom skulle åskan ha slagit ner på Åkersö», sade efter några sekunders tystnad baronen skrottande åt den kort efter Albertina från försalen kommande fröken Husgafvel, följd i hälarne af fru Knoch och den skrottande Emmy.

»Jag trodde mig vara den första att få helsa dig, Gösta, välkommen i ditt hem», tog den åldriga damen med värdighet till ordet, »men jag finner mig, tyvärr, förekommen af mamsell Müller, hvilken trots sina af sjukdom medtagna krafter tycks ha flugit dig till mötes.

»På kärlekens vingar ja, min nådiga tant», skämtade baronen, hvilken i glädjen öfver Bellahs räddning, vek efter utstånden oro och ängslan för sin älsklings skull och nu lifvad af Albertinas hänryckning, var vid det mest oförargliga lynne. »Är det icke så, min Albertina?» tillade han under det han,

stödjande mot sin arm den af sällhet genombäfvade och af fruktan för frökens hvassa blickar vacklande flickan, ledsagade henne in i salongen.

En varm rodnad, en öm blick blef hennes enda svar.

De andra fruntimren följde efter, ehuru på behörigt afstånd, lilla gumman Husgafvel med af förtrytelse blossande kinder, fru Knoch med stel och rak hållning och de tunna läpparne hårdt sammantryckta, ett hos henne vanligt uttryck för öfverraskning.

»Hvad skulle Elisabet, hvad skulle Gustafva säga, om de såge detta?» hviskade med af harm nästan kväfd stämman fröken Ann' Marie till sin linealräta systerdotter.

Denna runkade på hufvudet, klämde ännu hårdare samman läpparne, såg betänksam ut och framhväste omsider:

»Karlen är förlorad om hon länge får hållas.»

»Men huru förhindra hennes häxerier?» invände fröken.

»Var lugn, får han sofva på saken går kanske anfalllet öfver», tröstade fru Knoch med minen af en vis uggla.

Häruti misstog sig likväl den goda frun.

Kärleken till Albertina Müller hade måhända aldrig varit fullt utslöcknad i baron Gösta Rytterkronas hjerta. Om den också från en sprakande låga öfvergått till att endast pyra under askan, hade den likväl icke fullt kolat af; der fans ännu kvar en och annan gnista, som blott väntade på ett gynnande tillfälle för att ånyo tända den petroleumartade jordmån, som va rförherskande i baron Göstas hjerta.

Hon slog an på honom såsom en uppenbarelse, en erinran från en förfluten, lycklig tid.

Han hade, då han första gången såsom yngling mött Albertina, blifvit fängslad af det liffullå, hurtiga i hennes väsen, af det grant friska utseendet hos den adertonåriga ungmön; han tjusades denna gång såsom verldsman af det tränadsfulla uttryck som låg

utbredt öfver den unga flickans efter sjukdomen bleka drag, det stillsamma, undfallande i hennes hållning och rörelser.

Albertinas själ hade sedan deras första sammanträffande genomgått hårda pröfningar i lidandets och försakelsens skola.

Den själsoro, som nedlagt henne på sjukbädden, det tynande lif hon fört sedan febern var förbi, hade lagt ett dämmande svårmod öfver hennes eldiga temperament och på samma gång mildrat det heroiska, nästan karlavulna i hennes yttre menniska. I den kärleksfulla hängifvenhet hon nu visade baronen fann han henne oemotståndlig. Albertina hade plötsligt återvunnit sitt välde öfver den hon varit så nära att förlora, och redan midsommardagen år 1803 firades på Åkersö ett ståtligt bröllop.

Baron Gustaf Malcolm Rytterkrona sammanvigdes i godsets kyrka med dygdädra jungfru Albertina Lovisa Müller.

Baronens släktingar voro samfäldt ense om att ogilla partiet, att betrakta hans giftermål som en mesallians. Kusinerna, grefvinnan Rosenfeldt och friherrinnan Mörck, läto båda ursäktas sig, att de icke kunde vara med på bröllopet. Grefve Tom Stjernfelt, familjens närmaste vän, skref ett skarpt bref till baronen, erinrande honom i oförtäckta ord om hans afidne farbrors och välgörares sista vilja och om de löften han gifvit honom.

Grefve Toms syster, baronens trofast tillgifna, men försmäddas barndomsbrud, Malla Stjernfelt, grät bittra tårar vid underrättelsen om barndomsvännens giftermål. Derefter räckte hon sin hand åt en friare, hvilken i årtal suckat efter hennes hjerta och stora förmögenhet, en friare, som, ful, tjock och enfaldig, endast hade en hofmarskalkstitel och ett gammalt adligt namn att bjuda henne.

Fröken Husgafvel fann sig i förstone mycket stött. Den gamla var dock alltför svag för sin älskling, baron Gösta, och dertill alltför beroende af egarens till Åkersö frikostighet, för att icke inför

honom söka lägga band på sin förtrytelse. Hon kunde dock icke neka sig tillfredsställelsen att då och då ge några stickord åt »uppkomlingen». Sådana små utbrott voro en nödvändig balsam för gummans sårade högaristokratiska känslighet.

Fru Knoch var den enda som icke ogillade baronens val af maka. Sjelf ofrälse, tyckte hon att »mamsell» Müller kunde så gerna som någon annan få gifta sig med en baron. Sjelf moder, ansåg hon att hennes ofrälse dotter icke skulle vara ovärdig en liknande heder.

Svenson, högaristokratisk till tänkesätt, suckade öfver sin husbondes dårskap att föredraga en fattig utländsk äfventyrerska framför den vackra och rika fröken Julie B**. Denna sin mening delgaf han också husets öfriga tjänstepersonal, och från tjänarnes munnar spreds den kring bland godsets alla underhafvande. Den aflidne baronens kammartjenare, gamle Lundström, hvilken numera tjänstgjorde som hofmästare på Åkersö, riktigt afskydde »långa tyskan», såsom han benämnde den unga friherrinnan, emedan hon, enligt hans öfvertygelse, genom sin ankomst vållat hans förre husbondes död.

Sålunda hyllades icke den unga friherrinnan af sina underhafvande, dem hon å sin sida hvarken förstod eller bemödade sig om att vinna.

Berused af lyckan att vara sin älskade Göstas maka, af att bära ett lysande namn och friherrlig titel, att vara egarinna till un château, som hon i sina bref till tanten i Marseille kallade Åkersö, att tillhöra den högsta societeten, den högsta aristokratien, då hon komme att under vintern vistas i hufvudstaden, att såsom en förnäm dam blifva presenterad på slottet, frågade hon föga efter hvad hennes underhafvande på godset tänkte eller sade om henne.

XII.

Presentationen vid hofvet i Stockholm svarade dock långt ifrån mot de förväntningar, som den öfver-spända unga friherrinnan Rytterkrona på förhand gjort sig derom.

Det var ingen glad, ingen lysande tid i Sverige. Gustaf III:s hemska död spred sina mörka skuggor öfver den tron, som nu, efter utgången af regentskapet med dess låga trakasserier och skandaler, intagits af hans son, denne olycksbringande, olycksfulle sön, bedröflig i åminnelse, hvilken hofsquallret ville förneka all delaktighet i det gamla, ädla Vasablodet. Gustaf IV Adolf var vid denna tid tjugufyra år gammal; men inskränkt, stel, hersklysten, halsstarrig, saknade han helt och hållet ungdomens behag och intagande älskvärdhet. Af sin snillrike föregångares stora och bländande egenskaper hade han verkligen icke ärft en enda. Deremot gjorde han sig öfversvinneliga föreställningar om omätligheten och helgden af den enväldsmakt, hvilken hans fader under sin kamp på lif och död med den svenska aristokratien drifvits steg för steg att tillvälla sig. Gustaf IV Adolf var inkarnationen och dogmen om konungsligheten med Guds nåde, på en tid då kungatroner och kungakronor kastades huller om buller af de franska svärden, och med denna monarkiska inskränkthet förenade sig hos honom en lika blind biblisk öfvertro, som antog de mest vidunderliga och högmodiga former. Efter hertigens af Enghien arkebusering i löpgravven vid Vincennes blef Napoleon för Gustaf IV Adolf ett med vilddjuret i Johannes Uppenbarelsebok, och sig sjelf upphöjde han till den verldsmakt, som skulle störta vilddjuret.

Man kan lätt tänka sig, hvilken anda af odrägligt högmod och lika odräglig tråkighet och löjlighet, som skulle sprida sig från Gustaf IV Adolf! Man

kan lätt tänka sig, huru illa de glade, frihetskäre svenskarne skulle känna sig till mods under honom!

När han var en liten gosse — omkring sex år gammal — promenerade han en vacker dag i parken vid Haga, iförd frack med stor kraschan och serafimerbandet öfver västen och naturligtvis uppvaktad af ett par kavaljerer, mellan hvilka den lille prinsen gick allvarlig och, såsom det föreföll redan då, medveten om att vara förmer än andre, icke till en tron födde dödlige. Här mötte honom en munter yngling, Gösta Rytterkrona, som, åtföljd af sin farbror, svärmade genom alléerna.

»Nej, se en sådan liten lustig herre i frack!» utropade unge Gösta helt högt, då han fick sigte på Sveriges kronprins. Denne stannade, stirrade på den obesvärade anmärkaren och vände honom hastigt ryggen.

Denna tilldragelse kunde Gustaf Adolf sedermera aldrig glömma, icke ens sedan han blifvit konung. Åsynen af Gösta Rytterkrona väckte alltid hos honom en känsla af sårad värdighet och obehag, som hans långsinthet ständigt lät honom känna som ny.

Att Rytterkrona vid sin farbrors död, ehuru sjelf ännu i unga år, ej längre velat tjena fäderneslandet, utan såsom nyss utnämnd löjtnant tagit afsked från kungl. flottan, ökade icke i monarkens ögon hans förtjenstlista, och när Gustaf Adolf erfor att han genom sitt gifte med en ofrälse utländska — en äfventyrerska enligt förnämde berättares utsaga — satt en fläck på ett gammalt adeligt sköldemärke, ökade detta ytterligare hans ovilja mot f. d. löjtnanten. Han vredgades storligen i sitt sinne och var nära att vägra det friherrliga paret tillträde till sitt hof.

Detta gick dock den gamle Hauswolff, den sirlige ceremonimästaren från Gustaf III:s dagar, alltför djupt till sinnes. Han hade varit nära förbunden med baron Göstas fader och dessutom kusins kusin med dennes friherrinna; han kunde icke låta bror-

sonen till en hans »nära släkting» vederfaras en sådan skymf. Han skyndar till hertig Karl, skildrar för honom med hofmannaklokhet sitt »fasliga bryderi», beskriver den unga friherrinnan som en junonisk skönhet och — lyckas att vinna den mindre nogräknade hertigens kraftiga bemedling.

Hertigen öfvertalar den gensträfvige konungen, och f. d. Albertina Müller erhöi »nådig tillåtelse» att blifva deras majestäter förestånd.

Om den stackars i högmod och dunkla grubblerier fångne konungen i sina spådomsfunderingar verkligen kunnat blicka in i framtiden — något som han i förlitan på sin djupa siareblick aldrig betviflade — hade han fått se sig sjelf knapt ett tiotal år senare såsom afsatt, landsflyktig, förgäfves eftersträfvat att få gifta sig med en hotelltvätterska.

Men huru mången dödlig, som befinner sig på maktens och höghetens tinnar, anar det hotande djup, som ödet redan öppnat för hans fötter!

Några dagar efter den »allernådigst» gifna tillåtelsen »befaldes» baronen och friherrinnan Rytterkrona att infinna sig på en bal, som gafs å slottet en hög gäst, hertigen af Gloucester, till ära.

Presentationen skulle enligt hofceremonielet omedelbart föregå balen.

Den af Albertina så efterlängtade dagen var inne. Hon tyckte sig nu stå vid sina önskingars mål. Aldrig hade hon varit så mån om sin klädsel som vid detta tillfälle, aldrig så mån om att behaga. Hon hade fått veta att presentationen mött svårigheter, hon misstänkte mannens kusin, grefvinnan Rosenfeldt, att dertill hafva skulden; hon ville trotsa den andryga släktingen, visa denna, till sitt yttre oansenliga dam, hvad skönhets makt förmådde.

Då friherrinnan Albertina Rytterkrona ändtligen, iklädd den hvita hofdrägten af blänkande sidensarge, och det lockiga, glänsande svarta håret prydt med en blå toque, i hvilken svajade en hög knippa hvita strutsfjädrar, samt ett rikt diamantgarnityr blixtrande från hals och armar, högtidligt framskred genom

slottets salar ledsagad af ceremonimästaren, jäfvade hon ej heller det rykte om junonisk skönhet som föregått henne. Från männens sida helsades hon med ett sorl af beundran, från damernas eller »hof-fruntimbrets», såsom det heter på hofspråket, med förvånade blickar öfver att en fattig kapellmästares dotter kunnat tillvälla sig en sådan air af grande dame.

Då hon gick igenom de kunglige lifdrabanternes led, hörde hon den ståtligaste bland dem, den vackre Jakob de la Gardie, högt yttra till sin granne i det han med oförstörd beundran fäste sina ögon på den inträdande:

»För tusan! Här kommer ju en af Olympens gudinnor!»

En triumferande blick från den rodnande Albertina sade honom att hon kände sig stolt öfver den beundran hon väckt, och denna enda blick blef början till en vänskap för hela lifvet mellan henne och en af Sveriges förnämste ädlingar.

»O, att alla min mans högdragna släktingar såge mig i denna stund!» tänkte hon med af sällhet klappande hjerta.

Men ack, när hon några minuter senare befann sig inför majestätet, dog likväl plötsligt denna glada önskan; hon tyckte sig snarare i detta ögonblick vilja sjunka till golvet af harm och blygsel.

Då Gustaf IV Adolf hörde den inför honom ödmjukt nigande nämnas friherrinnan Rytterkrona, fick nämligen den ingrodda oviljan mot hennes man ånyo makt med honom; han spände sina stora utstående ljusblå ögon ogillande i den presenterade, besvarande hennes helsning med en min af den mest förnämmande nedlåtenhet, och sedan, liksom hade han ångrat att han bevärdigat en så underordnad varelse med en blick, vred han nacken i sin hårdt åtdragna spännhalsduk åt sidan och stirrade rakt mot en vägg.

Glömsk af det inlärdade ceremonielet, reste Albertina sig häftigt från sin ödmjuka ställning och mum-

lade sakta åt den bredvid henne stående öfverhofmästarinnan, hvilken just beredde sig att presentera henne för drottningen:

»Abscheulich!»

Öfverhofmästarinnan blef nästan dödsblek. Men i detsamma räckte drottningen vänligt Albertina handen, helsande henne som landsmaninna med ett hjertligt välkommen.

Detta kändes såsom en mildrande balsam på det sår konungen nyss tillfogat.

Enligt den tidens sed följde balen omedelbart efter presentationen.

Konungen ledsagade sjelf drottningen in i den rikt prydda och af tusentals vaxljus upplysta riksalen. Hertigen af Gloucester, en ljuslätt ung man med en gestalt som vittnade om mycket förtärande af engelsk rostbiff, plumpudding och porter, tog sig just icke synnerligen väl ut i sin röda frack med blå serafimerbandet öfver bröstet och strumpebandet knutet under hans venstra knä. Men man glömde hans mindre sköna yttre för hans fryntliga väsen, och han blef snart alla damers förklarade gunstling. Den muntra hertiginnan af Södermanland fördes af honom i den högtidliga fackeldansen, i hvilken det tycktes lika svårt för båda att visa sig tillräckligt högtidliga. I menuetten förde den engelske prinsen åter hertiginnan, och sedan svängde han med lust och fröjd turvis om med hofvets unga tärnor, betydande högt att intet annat hof på jorden vore rikare på skönheter än det svenska.

Och det låg ingen tom artighet i den främmande prinsens ord. Den svenska konungaborgen hyste verkligen vid denna tid inom sina murar ett vackert hof, såväl på den manliga som qvinliga sidan, och dertill kom en bländande ståt, en samling af brokigt granna drägter. I all sin stelhet, personliga enkelhet och gudaktighet underlät Gustaf IV Adolf aldrig att offentligen visa sig som en dyrkare af konunglig ståt; han ansåg det vara en konunglig pligt att omgifva sig med all upptänklig glans, att bevara

kronans prestige genom att omgifva sig med en hofkrets, som kunde täfla med hvad ypperst funnes i andra land. Med ett ord, Gustaf IV Adolf gaf sin snillrike fader i intet efter hvad lyx och lysande fester vidkom; det felades dervid endast den sol, som Gustaf III förstod att sprida öfver allt och alla.

Ehuru hvarken bemärkt af de kungliga, af hofvets förnämsta damer eller ens af den främmande, skönhetsdyrkande prinsen, saknade likväl Albertina icke sina triumfer under denna hennes första afton i den riktigt »stora världen». Vid de la Gardies och andra unga dansörens arm glömdes hon snart konungens ovänlighet, aktande sig försigtigtvis att vidare komma i hans närhet.

Ödet ville dock att hon ännu en gång denna afton skulle råka ut för hans missnöje.

I de stora ordenssalarna utanför rikssalen voro buffeter ordnade för förfriskningar. Glacer, konfektyrer, insyltade frukter, viner, från den svalkande rhenska drufvans saft och till den eldiga champagnen, limonader och andra läskande drycker funnos här i rikligt öfverflöd till gästernes undfågande.

I första salen var en särskild buffet afsedd för den kungliga familjen, rikets förnämste herrar och damer jämte utrikes sändebuden. En väldig förgyld kunglig krona öfver en sköld med konungens namnschiffer var ämnad att afhålla hvarje obehörig från denna åt den högsta rangen helgade plats.

Efter en nyss slutad vals erbjuder Albertinas kavaljer sig att ledsaga henne ut till någon af buffeterna. Hon mottager tacksamt anbudet. Varm och flämtande efter den häftiga valsen och utan aning om att ett bord kunde särskildt vara de kungliga personerna förbehållet, sliter hon sin arm ur den unge kavaljerens och störtar fram just till denna buffet. Hon hör icke sin kavaljers varningsord, hon ser endast ett nyss islaget champagneglas, som den gamle, vänlige ceremonimästaren håller på en silfverbricka, och glömsk af allt annat än känslan af en

brännande törst, fattar hon glaset i det hon säger: »Bittel!» och står i begrepp att tömma innehället.

Men i detsamma träffad af ceremonimästarens skrämde blick, ser hon åt sidan och varskar konungen.

Ögonblickligen förstår hon att champagnen var honom ämnad, och förfärad öfver sin taktlöshet släpper hon glaset i golvet, der det krossas och med sitt skum öfverstänker monarkens hvita silkesstrumpor och sidenrosetter med briljanterade skospännen.

»Bitte, bitte!» är allt hvad hon förmår framstamma.

Vredgad vänder konungen henne ryggen i det han säger åt sin ceremonimästare:

»När du härnäst, kära Hauswolff, råkar Rytterkröna, tillsäger du honom, att han lär sin hustru skick innan han ånyo för henne till hofvet».

Strax derpå lemnade konungen balen.

Albertinas valsör hade skrämde dragit sig undan, men sedan konungen aflägsnat sig framträdde de la Gardie och bjöd ridderligt den gråtfärdiga sin arm, tröstande henne med att det ju i det hela vore endast en snart glömd småsak.

»Den kungen glömmar aldrig!» invände Albertina och tillade derefter: »O min Gud! hvad skall Gösta säga? Ack, att jag aldrig kommit hit!»

»Ni tycks glömma att ni lofvat mig den kadrilj som nu spelas upp», erinrade de la Gardie.

»Och ni, konungens lifdrabant, har mod att dansa med en i onåd fallen?» skämtade Albertina, under det hon ånyo lät föra sig i dansen.

Midt emot det dansled, i hvilket Albertina och hennes kavaljer tagit plats, sågs en läktare, ända till trängsel fylld med åskådare, bland hvilka vårt dansande par genast fäste sig vid en trettio års man med förnäma drag, som uppmärksamt betraktade vimlet nere i salen. Det sydländska utseendet, det egendomligt bildade hufvudet, det på en gång förnäma och tillbakadragna väsendet, det halft melankoliska, halft sarkastiska uttrycket i hans ansigte, som talade om både verldsleda och verldsslughet,

allt fångslade iakttagaren. Ingen visste dock hvem han var. Ännu mindre anade någon, att denne främ-
ling, som nu, känd af ingen, helt anspråkslöst åskå-
dade dansen på Stockholms kungaslott, skulle blifva
konung en dag, då redan Gustaf III:s »enväldige» son
i årtal irrat landsflyktig kring Europa. Mannen
bland åskådarehopen på läktaren var Ludvig Filip
af Orléans, hertig af Chartres, som efter Julirevolu-
tionen 1830 utropades till fransmännens konung. Ett
par årtionden till, och äfven han var afsatt och på
nytt förjagad ur sitt fädernesland! Konungarnes saga
i våra tider är verkligen besynnerlig och begrundans-
värd, icke minst för konungarne sjelfve!

XIII.

Första året af det friherrliga parets äktenskap
var baron Gösta »göttlich» i sin hustrus ögon, och
hon för honom fångslande, barnsligt retande med
sin utländska brytning och sina, som han brukade
säga: »besatta idéer». Men hvad det led började
hon finna sin käre man prosaisk i hans ständiga om-
sorger för stallet och jagthundarne. Och han å sin
sida började finna henne tröttsam med sitt »eviga
musicerande» och sin lika evigt brinnande entusiasm
för tyska skalders arbeten. Under vistandet i huf-
vudstaden hade så många olika förströelser upptagit
de unga makarnes lif, att de haft föga tid att egna
sig åt hvarandra. Visiter, middagar, supéer, teater,
konserter, omsorgen för klädseln och annat lika vig-
tigt sysselsatte då tankarne; men hemma på landet
voro de lemnade åt sig sjelfva.

Gamla fröken Husgafvels sällskap kunde föga
skingra den unga friherrinnans ledsnad, då baronen
ibland dröjde borta flere dagar å rad på jagt. Om

hon också fann sig vid att några veckor äga den tålmodiga, undfallande fru Knoch till sällskap, förargades hon deremot så mycket mer af den ständigt skrattande Emmys näsvishet, synnerligen som det icke så sällan hände att baronen betydligt uppmuntrade den unga flickan.

Albertina var icke af naturen begåfvad med ett saktmodigt lynne. Hon tålde icke länge vid att retas och motsägas utan att gifva sina känslor luft. Och hennes upprörda känslor växte lätt till häftiga vredesutbrott. Den lättsinnige, men också mera fromsinte mannen flydde vid sådana tillfällen hemmet. Vid hans återkomst följde vanligtvis en lika stormande försoningsscen. I längden blef honom äfven detta tröttande, och då hon med öfversvallande känslor hördes utropa: »O, mein Geliebter! Du bist doch wieder mein!» kunde han helt torrt svara: »Se så der, Albertina, låt mig nu få vara i fred!»

Fick hon besök af någon musikalisk eller literär ryktbarhet, som hon under Stockholmsvistelsen inbjudit till Åkersö, och baronen smög sig bort på jagt för att slippa som värd underhålla sådana för hans bildning och vanor främmande personer, kunde hon säga förebrående:

»Jag finner tyvärr, att våra tycken aldrig öfverensstämma!»

Hans ironiskt skämtande svar lydde då vanligtvis:

»Kära Albertina, du får ursäkta mig, om jag ej förmår sväfvä med dig öfver molnen i konstens himmel.»

»Ja, jag vet nog att du hållre lyssnar till dina stöfvares skall än min sång», invände hon förtrytsamt.

»Det torde hända det», svarade han. »Under jagten är hundskall musik för mina öron.»

»Stackars Gösta!» suckade fröken Husgafvel, när hon, efter att ha bevittnat makarnes gnabb, befann sig ensam med sin systerdotter. »Stackars min

gullgosse, att han skulle råka så illa ut! Gräl från morgon till qväll!»

Men när det friherrliga paret på nyåret 1805 begaf sig till hufvudstaden, blef det åter ömsesidigt angenämare för makarne. Albertina blef införd i hertiginnans af Södermanland förtroliga krets, och fann i henne en liflig, likstämmig själ. Hertiginnan var road af musik och läsning, om också just icke uteslutande af klassisk litteratur, ty Faublas hade för henne vida större dragningskraft än Rousseau, och från hennes harpas strängar klingade oftare en munter sarabande än allvarliga ackorder. Hertigen var road af baronen, hvilken med utsökt förbindlighet förstod att på spel tappa små nätta summor till sin värd, den ständigt i penningeförlägenhet stadd kungafarbrodern.

Sålunda flög tiden.

Konungen och drottningen, som vistats utrikes, återkommo i februari, helsade af folkets jubel. Under resan från Malmö till Stockholm gick hänförelsen för konungaparet ända derhän, att i alla städer hästarne vid tullporten frånspäades deras vagn, och folket, det trogna folket gjorde sig till ök och drog under hurrarop och andra högljudda glädjeyttringar majestäterna till de för dem ordnade residensen.

Folkgunsten, den mest oberäkneliga af all gunst, kom denna gång den stackars Gustaf IV Adolf till del mera entusiastiskt än förut någon annan svensk monark. Menniskor, som nyfiket jubla, trängas och hurra, finnas alltid i monarkens väg, men att genom sitt rike blifva festligt dragen af sina undersåtar, är dock en sällsynt triumf för desse för allsköns triumfer förutbestämde.

Stockholm kunde ej och ville naturligtvis ej heller gifva efter för det öfriga landet. Hästarne spändes visserligen icke från den kungliga vagnen; men jublet var så mycket mera stormande. Alla de gator, genom hvilka det kungliga tåget gick, voro rikt upplysta, ja i hela Stockholm strålade från alla fönster ljus, hvilka Mälaren och Norrström tusen-

faldigt återspeglade, och transparanger med de kungligas namnschiffer af kronglas, blixtrande som diamanter, helsade dem välkomne hvar de åkte fram. Snart aflöste den ena festen den andra, och den engelska folksången *God save the king*, som just nu blifvit omsatt i svenskt tungomål med »Bevare Gud vår kung!» sjöngs vid hvarje högtidlighet, som konungaparet hedrade med sin närvaro.

Hertigen och hertiginnan af Södermanland frade sina anförwandters återkomst med en lysande bal, föregången af »levvande taflor», i hvilka hofvets förnämsta skönheter, fröknarna Aurora Koskull, Eva Brahe, Aurora och Vilhelmina Gyldenstolpe, samt den ännu ståtlige Gustaf Mauritz Armfelt, grefve Nils Gyldenstolpe och andre yngre herrar deltog såsom Olympens gudar och gudinnor. Armfelt hänryckte alla damerna som krigsguden, Aurora Koskull de manlige gästerne som Venus. Till sist framvisades en »tafla» med blott en bild, men denna väckte dock den lifligaste uppmärksamhet. Synnerligen tycktes den anslå konungen. Han uttryckte formligen och högtidligen sin höga tillfredsställelse, och sedan förhänget redan tre gånger dragits fram och tillbaka, tillkännagaf han sin önskan att ännu en gång få se »taflan».

Hvad kunde det väl vara som så förmådde hänföra den för all skön konst liknöjde monarkens sinne? Han hade nyss förut utan intresse stirrat på den sköna Aurora Koskull-Venus, han hade vid de tre gracernas uppenbarelse mulet frågat den bakom honom sittande Rosenblad, hvars kända kungadyrkan och fromleri gjort honom till en gunstling hos Gustaf IV Adolf, »om han funne dylika upptåg skickliga?»

Den tafla, som nu är fråga om, framstälde Jeanne d'Arc, hvilken med lyft svärd i ena handen och skölden i den andra syntes färdig att tåga ut i striden mot sitt fäderneslands förtryckare. Hennes hållning var svärmiskt krigisk, ur de mörka ögonen lågade hänförelsens glöd. Det glänsande svarta håret nedföll i yppiga lockar under hjälmen. Hela gestal-

ten föredde en typ af okuflig viljekraft, oemotståndligt hjeltemod.

Det var friherrinnan Rytterkrona, som återgaf denna bild af Frankrikes befrierska.

Ett sorl af beundran helsade henne när förhänget föll för sista gången. Olympens gudar och gudinnor voro liksom bortblåsta för denna nyare tidens uppenbarelse.

»Så skall det vara, ja, så skall det ske!» mumlade konungen. »Befriaren eller befrierskan måste komma! Hvad säger ni om detta, Rosenblad?» tillade han ånyo, vändande sig till gunstlingen.

»Jag säger att Herren Gud har många vägar!»
Hvad Rosenblad egentligen menade härmed, visste han troligen icke själf; men konungen tydde orden efter sin sinnesstämning, och sedan han tillagt: »Ja, den qvinnan måste vara af en högre försyn bestämd att utföra en stor uppgift!» sjönk han i djupt begrundande. Plötsligt reste han sig och gick fram till den nu inträdande, omklädda Albertina, hvilken redan i dörren omringats af artiga beundrare. Då majestätet närmade sig veke dock alla vördnadsfullt åt sidan och höllo sig pligtskyldigast på behörigt afstånd.

»Judith var en däjelig och mäktig rik qvinna,» sade konungen i det han spände ögonen i Albertina, som helt häpen såg på honom under det hon dristade sig att invända:

»Men, ers majestät, jag förestälde ju Jeanne d'Arc.»

Utän att konungen ens tycktes hafva hört hennes yttrande, fortfor han, med blicken oafvändt riktad mot den tilltalade:

»Hon befriade genom Guds makt sitt folk från Englands olycksaliga välde. Men Israels Gud styrkte Gamla testamentets hjeltinna till ett ännu större dåd, ty genom en qvinnas hand tillintetgjordes det israeliska folkets förtryckare. Och se, Achior föll till hennes fötter och sade: 'Välsignad äst du af dinom Gud uti alla Israels hyddor!'

Alltmera förvånad blickade Albertina på den

talande. Konungen satte sig på en nära stående soffa och bjöd henne genom en nådig rörelse med handen att tags plats bredvid sig.

»En Germaniens dotter måste i våra dagar bäfva för sitt fosterland», fortsatte konungen. »Jag förstår den tanke, hvilken bjöd er att visa er som den Orléanska jungfrun, jag förstår den!»

Allt mer och mer upphetsad betraktade han oafbrutet Albertina, under det han mumlade liksom för sig sjelf:

»Skulle hon måhända vara ämnad till en annan Judith — utsänd att till verdens frälsning dräpa vild-djuret och att som segertecken framträda med en annan Holofernes hufvud? — Men nej, icke har hon vedertecknets eller vilddjurets namn eller namnets tal. Detta har blott blifvit mig bekant, befriandet är vordet mig uppdraget genom Uppenbarelsboken. Mig har försynen utsett till sitt verktyg. Med en handfull svenskar krossade Gustaf II Adolf den romerska ligans välde. Väpnad med trones svärd skall en annan Gustaf krossa verdens förtryckare, vild-djuret, den franske Napoleon. Så säger Skriften. Den der förstånd hafver han räkne talet sexhundra-sextiosex, och den der öron hafver han höre! Till två och fyratio månader gifs det åt draken makt att bruka sin list, hvarefter han dräpas skall!»

»Er ist toll!» utropade Albertina, blek af förskräckelse. Er ist toll!»

»Toll!» eftersade konungen med hög stämma och vrede lågande i sin halft virriga blick. Derefter reste han sig häftigt och vände Albertina ryggen.

Exellensen Toll, som befann sig i sällskapet, trodde sig kallad af konungen, skyndade fram med undersåttlig ifver och frågade hvad hans majestät hade att befalla.

Konungens tankar, som redan på den tiden råkat i en betänklig oreda genom läsning af Uppenbarelsbokens besynnerligheter, klarnade vid den skånske generalguvernörens skorrande stämma — denne hans faders och hans egen trognaste, såsom Gustaf benämnde

honom, och snart syntes konungen med statsmannen inbegripen i ett samtal om rikets angelägenheter. Han glömde därför icke hvad som nyss förefallit.

När hertig Karl en stund senare kom för att som artig värd efterhöra om hans höge brorson hade något att befälla, sade denne med ånyo mulnad panna:

»Jag ser ogerna Rytterkronas hustru vid hofvet. Låt aflägsna henne. Hon är hvarken en Jeanne d'Arc eller en Judith, som vill rädda sitt folk, hon är en Jesabel, som kunde förgöra det, hvilket henne icke må tillstädjas.

I den samling unge militärer, som voro uppkallade till den hertiglga festen, befann sig en ung fänrik vid Uplands regemente, baron Otto Mörner. Denne hade på senhösten varit inbjuden af baron Rytterkrona att deltaga i jagtpartierna på Åkersö. Genom sitt hurtiga, tämligen orädda väsen och ständigt muntra lynne hade han vunnit sitt värdfolks synnerliga bevägenhet och hedrades af samtliga damerna med smeknamnet »notre petit Cherubin!»

Otto Mörner var en bland Albertina Rytterkronas tillgifnaste beundrare och trognaste uppvaktande kavaljerer, ehuru han, rultig och liten som han var, knappast nådde henne upp till axeln. Men det är ju ofta fallet att småväxta karlar helst bringa långa fruntimmer sin hyllning. Dessutom fans det en viss själarnes sympati mellan dessa båda, som till sitt yttre voro hvarandra så olika. Det var samma käckhet i lynne, samma förflugenheter och nästan oförsynta själfstillit. Särskildt öfverensstämde de uti att gyckla öfver Gustaf IV Adolf, mot hvilken Albertina var föga huldt stämd allt sedan tilldragelsen på balen i rikssalen. Otto Mörner åter hade vid sin första uppvaktning på slottet som officer funnit sig på det ömtåligaste sårad, då konungen, efter att en stund tigande ha mönstrat honom från hufvudet till fotabjället, yttrade till en närstående:

»Åt en sådan der kropp passade bättre en kolt än en fänriksuniform!»

Från tröskeln i en yttre salong hade Mörner uppmärksamt iakttagit konungens samtal med Albertina. Utan att kunna höra ett ord af hvad som sades, hade han af hennes min förstått att samtalet var obehagligt, och då han slutligen såg konungen häftigt resa sig och Albertina draga sig undan i en af tunga sammetsdraperier halft dold fönsterfördjupning, passade han på tillfället att obemärkt smyga sig till henne.

Han fann henne der med pannan tryckt mot den af vinterkölden fuktiga glasrutan, liksom sökte hon att afkyla den harmens eld, som brann inom henne.

»Min nådiga!» hviskade unge Otto Mörner, »hvad har hänt?»

Hon spratt häftigt till, liksom väckt ur en dröm. Då hon såg hvem det var som tilltalat henne, utbrast hon med ännu af vrede lågande blickar:

»O, er ist toll, wahrhaftig toll!»

»Sansa er, man kunde höra oss. Jag brinner af nyfikenhet. Hvad sade han?»

»Dumheiten! Våga kalla Napoleon, den store mannen, den nykrönte kejsaren ett vilddjur ... och mig en Judith, som har en sändning att fylla, som ...»

»Nå, hvad ondt ligger deruti! Jag skulle ingenting ha emot att vara utsedd af försynen till något utomordentligt, något extra stordåd. Hvarför då icke ni? — Ni har något af sierska i er blick.»

»O, att jag i denna stund vore en mäktig fé!» inföll hon med en i hast strålände blick. »En sådan ville jag vara! Jag skulle då svänga mitt trollspö, så att spiran rycktes undan den der galningen, hvilken skulle klädas i lumpor, medan den kungliga purpurmanteln komme att pryda en monark, värdig det svenska folket!»

Hon tystnade och sjönk i djupa tankar, ånyo blickande ut mot den stjernprydda rymden. Derpå, liksom glömsk af Mörners närvaro, mumlade hon sakta:

»Ja, ja, det stod skrifvet i stjernorna att hon skulle bli drottning! Du strålande karlavagn med din blanka tistelstäng, kan du ej föra dem hit, honom, den segerrike hjelten, och hans älskliga maka, min ungdomsväninna! Hvarför styrde ödet min väg hit till detta främmande land — hvarför mig ensam? — O, den som blott för en sekund förmådde lyfta en flik af det hemlighetsfulla täcket, blott förmådde för en sekund blicka in i framtiden! Baron Mörner», sade hon derpå gladt och hastigt vändande sig till denne. »När jag och min man nästa gång resa till Paris, skall ni vara oss följaktig, icke sant? Jag vill då införa er hos min väninna, madame Bernadotte, och hos hennes man marskalken, mitt ideal bland hjeltar, en krigare på en gång hugstor och ädel, en annan riddar Bayard sans peur et sans reproche, en furste i skick och later, med ett ord, en man som vore värdig att bära en kungakrona.»

Det var ett ödesdigert frö friherrinnan Rytterkrona med dessa ord inkastade i en för grodd tacksam jordmån, ehuru hvarken hon eller den unge fänriken då anade att den handling, om hvilken hon nu drömde, blott fem år senare skulle blifva verklighet och till Otto Mörners namn foga benämningen »kungamakaren!»

»Det skall bli mig särdeles angenämt», svarade Mörner, »men för Guds skull, min nådigaste friherrinna, sök att hejda er uppsvallning! Hértigen samtalar med er man; hans höghet ser besvärad ut, och baronens uppsyn bådär heller intet godt. Han ser sig oroligt omkring, hans blick söker bestämdt er. Tillåter ni att jag underrättar honom?»

»Ja, gå och säg Gösta att jag önskar genast lemna festen — mitt hufvud bränner — jag skulle ej kunna deltaga i dansen.»

Uppdraget framfördes och hörsammades. En stund senare hade baronen och friherrinnan Rytterkrona lemnat Vasarnes hof för att aldrig mer der infinna sig.

XIV.

Hvad är all mänsklig storhets glans och prakt, med sina lysande färgskiftningar och sin dårande trolska skönhet? Endast såpbubblans tillvaro, hvilken minsta vindfläkt kan förstöra! Hvad är menniskan, att hon skall framkasta planer och fordringar, beräknade för lifvet, för efterverlden? Bäst hon når höjden, bortblåses hon, och icke en skugga återstår af hennes makt. »Af intet äst du kommen, till intet skall du åter vardal!» Huru många som herskat öfver millioner, som trott sig kunna egenmäktigt befalla en verld, ha icke med förtviflan och grämselse upprepat detta utrop! Så skedde det med den »store» Napoleon, så skedde det med den fåvitske Gustaf IV Adolf. Från en tron, dit hans väldiga bragder banat honom väg, slungades den förre till en enslig klippa i oceanen, att der som en fånge dö! Från en gammal tron, den han ärft af ädle, fräjdade förfäder och i hvars besittning han ansåg sig grundfast, fördrefs den senare, att hela sitt återstående lif irra omkring som en landsflykting! Och — nästan ännu mera underbart — en f. d. soldat i den republikanska, en f. d. marskalk i den kejserliga franska arméen bestiger Sveriges och Norges, genom honom förenade troner och bibehåller sig der, under det Gustaf IV Adolf, hans företrädare, och Napoleon I, hans forne herskare, inbördes så bittra fiender, tomma förödmjukelsens kalk till dräggen!

I sanning, kunna icke vi dödlige med fog liknas vid sandkorn drifna af stormvinden?

När den franske marskalken, katoliken Jean Baptiste Jules Bernadotte, den sedermera till lutheran döpte Karl Johan, i augusti 1810 som Sveriges kronprins, adopterad af dåvarande regenten, den barnlöse Karl XIII, anlände till Sverige, efterföljdes han dit kort derefter af sin gemål Désirée Clary, numera,

den blifvande svenska drottningen Desideria, och den tioårige sonen Oskar.

Femton år voro förflutna sedan den lilla täcka köpmansdottern i Marseille och hennes väninna, den fattiga musiklärarinnan, af en kringvandrande zigenerska blefvo spådda att draga hvar sin höga vinst ur lyckans hjul, att den ena skulle bli drottning öfver ett namnkunnigt folk, den andra en förnäm dam, en grefvinna. Den dubbla spådomen synes nu nära sin fullbordan. Musiklärarinnan Albertina Müller var en svensk barons maka och Désirée Clarys make var blefven Sveriges kronprins.

En tron skimrade således Desideria till mötes. Det var dock icke den som stundom fångslat hennes fantasi. Då hon i kyrkan Notre Dame i Paris såg kejsarkronan fästas på Napoleons tinning, hade ofrivilligt en suck undslupit henne och hon hade dervid tänkt: »Var det icke måhända denna tron, som spåddes mig? Om min fader kunnat läsa i framtiden, hade han säkert icke nekat den store Napoleon min stackars lilla hand!»

Hon fann sig emellertid då knappast mindre belåsten med att vara en snillrik mans, en marskalks af Frankrike maka. Hon saknade icke längre en tron. Och huru skulle hon ens kunnat drömma om, att lyckan med sällsynt envishet skulle göra henne till drottning, oaktadt hon redan en gång försummat den flyktigas gunst!

Då budskapet nådde henne att Bernadotte så oförmodadt blifvit utkorad till kronprins i — Sverige, var det nästan med beklämdt hjerta hon i förstone mottog denna nyhet. Hade icke den höga nordan alltid framstått i hennes föreställning som isens och björnarnes land? Och var icke hon sjelf en dotter af den glödande södern!

Hon kom till Sverige på senhösten 1810 som en liten kolibri, glad, lekande. Men vingarne tyngdes snart af den främmande luften, och när våren lossade istäcket från den svenska kusten dref henne längtan tillbaka till orangens och drufvors hem. Van

vid Tuilleriernas bländande fester, tillhörande verdens hufvudstad, en krets der kejsarens systrar Pauline och Caroline förde glädjens spira, der hans första gemål Josephine hade spridt behaget af sin älskvardhet, och der praktens och lustbarheterna vid Napoleons förmälning med den österrikiska ärkehertiginnan Marie Louise ännu lifligt skimrade för hennes hägkomst, blef det svårt för den unga, lefnadsglada fransyskan att lämpa sig efter det svenska hofvets fordringar. Endast i dansens hvirfvel fann hon förströelse — och här dansades så sällan, åtminstone i hennes tycke. Den qvickt satiriska drottning Hedvig Elisabet Charlotta fann »la petite bourgeoisie», som hon kallade den nye kronprinsens maka, alltför danslysten, alltför koketterande med sina Cendrillon-fötter. Desideria fann drottningen tråkig. Dessutom afskydde drottning Charlotta Napoleon och gjorde sig lustig öfver kronprinsessans lågande hängifvenhet för denne »uppkomling», och drottningens åsichter delades i allmänhet af den högre aristokratiens damer. Att kronprinsessan af Sverige från Paris medfört Napoleons porträtt och upphängt det bredvid mannens — båda i löjtnantsuniform — i sin sängkammare, fann drottning Charlotta rent af anstötligt och uraktlät icke att häröfver bitande skämta. Detta retade ytterligt Desideria, och eggad af sin kammarfru La Flotte tillät hon sig allt annat än smickrande yttranden om det svenska hofvet. Kronprinsen, helt skrämnd af dessa tvister, fordrade fru La Flottes aflägsnande. Detta ville icke hans gemål medgifva. En häftig ordvexling uppstod mellan emellan och slutade med att kronprinsen häftigt yttrade:

»Res, min fru!»

Hvarpå hon med fransysk hetta svarade:

»Ja, jag reser!»

Det dröjde hela tretton år innan Desideria åter satte foten på svensk jord.

De båda ungdomsvänninnorna råkades likväl tid efter annan, ty Rytterkronas, hvilka nästan aldrig trufdes vintertiden på sin egendom, tillbringade litet emellanåt vintrarne i Paris, der de alltid kunde påräkna ett gästfritt mottagande hos den svenska kronprinsessan i hennes hotell vid rue d'Anjou och dessutom hade fritt tillträde till hennes loge på operan. Här af begagnade sig dock baronen endast sällan; han föredrog småteatrarne, der han snart blef en stamkund mellan kulisserna. Damerna vid dessa teatrar behagade honom ojämförligt mer än storheterna såväl vid stora operan, comédie française, som italienska operan. En liten täck kafésångerskas näpna qvitter och koketta blickar tilltalade honom mera än en Catalanis väldiga stämma, fulländade sång och ståtliga gestalt. Han beundrade visserligen med kärnareblick mademoiselle Georges armar, hvilkas rundning och mjella hvithet skymtade fram mellan rader af briljanterade armband, men hennes deklamation fann han insipide.

Så icke friherrinnan. Hon dyrkade alla storheter och äflades att göra deras bekantskap, liksom hon aldrig försummade något tillfälle att njuta af deras föreställningar. Hejdlöst, besinningslöst trugade hon sig mången gång till literära eller musicerande ryktbarheters personliga umgänge och inbjöd dem alltid skrytsamt till son château Åkersö. Mången fann sig smickrad af den som en rik grande dame ansedda svenska friherrinnans förekommande artighet, andra åter funno henne alltför påtrugande och efterhängsen. Fru Catalani, som under åren 1814 och 15 var den mest uppburna artisten i Paris, den mest strålande stjernan på sångens himmel, dyrkades af Albertina som en gudomlighet, och hon fordrade entusiastiskt af henne ett löfte att en gång komma till Sverige för att der hänrycka och låta beundra sig, men framför allt för att hedra Åkersö med ett besök. Det första löftet infriades. Catalani kom, sjöng och segrade i Sveriges hufvud-

stad liksom öfverallt der hon lät sin underbara stämma klinga, men — till Åkersö kom hon icke.

Att Albertinas artistdyrkan skulle betydligt öka resekostnaderna, säger sig sjelft. Icke var heller baronen den som sparade att offra guld på sin dyrkans många föremål. Kostade buketterna till la grande Grisi friherrinnan hundratals francs, så kostade icke baronens blomsteroffer åt sekundteatrarnes små grisetter mindre. Också blef följden af deras tanklöst öfverdådiga slöseri, att affärerne allt mer och mer råkade på obestånd. Baronens ärfda kontanta hundratusen voro snart sin kos; sedan dess hade det friherrliga herskapet endast egendomens afkastning att lefva af. Denna inkomst skulle visst icke varit ringa i en förnuftig ägares händer, en som förstått att sköta penningen och att sjelf tillse sin jord. Men då husbonden, som här var fallet, endast hade sinne för jagtens förströelser, spel och kostsamma utrikes resor, och hans friherrinna icke heller det ringaste förstod sig på landthushållning, utan i sin ordning endast tänkte på att roa sig utom hus, eller, om hon vistades hemma på egendomen, att der omge sig med gäster, fick allt hvad som angick fidejkommissets skötande bero på inspektoren och hans underlydande. Denne, en visserligen i sitt fack utmärkt skicklig man, hörde likväl till de mindre samvetsgranne hvad förvaltandet eller rättare afkastningen af husbondens egendom angick. Baronens ytterliga slöseri och lättsinniga lojhet i affärsväg lemnade också fältet öppet för inspektoren att handla godtyckligt. Lånetransaktioner och några års tvångsvistande hemma på godset, till dess affärerna någorlunda åter hunno iordningställas, blefvo slutligen en oundviklig följd af allt detta.

Det påstods att allt efter som baronen bortslösade stora summor, insatte inspektoren i åtskilliga banker kapital för egen räkning, besparingar dem han sedan mot mycket hög ränta kunde låna ut åt sin principal.

Tjenarens lynne gick ut på att sörja för kom-

mande dagar; husbonden deremot hyllade regeln: Lefva och låta lefva! samt att låta morgondagen hafva sin omsorg.

Och under allt detta förflöto åren och mången ändring timade i den krets, som omgaf Albertina Müller då hon först kom till Åkersö. Den lilla ostyriga Emma Knoch växte upp till en ståtlig ungmö, en yppig qvinna, grannt vacker, med frisk hy, glänsande svart hår och blixtrande svarta ögon, från hvilka utmanande blickar träffade och sårade månet manligt hjerta, icke minst baron Gösta Rytterkronas. Han började med skämt och lek, men öfvergick småningom till en alltför tydligt uttalad beundran som började att oroa, så väl den strängt hederliga och noggranna fru Knoch, som baronens häftigt svartsjuka maka. Emmy skrattade och tyckte att farbror Gösta var den roligaste af alla hennes uppvaktande kavaljerer. Desse voro likväl just icke många att välja på, ty den goda staden Nora led stor brist på presentabla ungherrar, och till Åkersö kommo, trots friherrinnans många inbjudningar, numera just inga andra än baronens jagtkamrater och några andra husets äldre vänner. Bland desse fans det likväl en, som, dårad af den unga flickans skönhet och glädtighet, anmälde sig som friare. Öfverstelöjtnant von Saxe hade blott ett år qvar till fulla femtioalet. Han var lång, mager, skelade och såg mycket bister ut, trots det mest godmodiga väsen. Alla dessa lyten uppvägdes likväl i verldens ögon af en ansenlig förmögenhet.

Fru Knoch, hvilken hela sitt lif suckat under fattigdomens börda och med all sin hederskänsla var ganska materialistiskt sinnad, ansåg detta frieri såsom en »försynens underbara skickelse». »Hennes oförståndiga Emmy», menade hon, »skulle i denne ledsagare genom lifvet få både en make och en far!» Öfvertalningar sparades icke heller, enär unga Emmy, som skrattande kallade öfverstelöjtnanten »den stora pappersaxen» för hans långa, smala bens skull, fann den gamle friaren nog mycket ful och motbjudan-

de. Ann' Marie Husgafvel, gammal vän till öfverstelöjtnanten, påstod honom visserligen vara den bästa och hederligaste man på jorden, »ehuru», tillade hon runkande på hufvudet, »just icke passande att bli en så ung och lefnadslustig flickas man.» Men fru Knoch höll segt uti, och slutligen funno friarens dyrbara presenter nåd för dotterns ögon och — för dessas skull gick omsider jaordet öfver den nittonårigas läppar.

En elegant våning i hufvudstaden, det ena nöjet aflösande det andra, triumfer i balsalongerna, allt detta gjorde Emmy »utomordentligt lycklig» såsom ung fru. Så påstod åtminstone hennes moder, och Emmys glada skratt och oförminskade danslust motsade icke de moderliga försäkringarna.

Friherrinnan Rytterkrona var nöjd åt giftermålet, eller egentligen belåten att för en tid ha blifvit qvitt den retsamma Emmy. Baronen fann partiet i allo passande och gnlade skrattande på en fransysk refräng:

Mars, Vulcain et Venus
La belle amante
Epouse charmante!
Font ensemble un joli trio... tra, la, la, la!

Ett år efter Emmys bröllop, som med stor ståt firats på Åkersö, lemnade fröken Husgafvel detta jordiska, trött af år och sitt ensamma lif, sörjd och saknad af ingen — icke ens af sin »gullgosse», hvilken dock infann sig vid hennes dödsbädd, och sedan lät jorda den gamla på gammaldags hedersamt sätt.

Friherrinnan Albertina drog en suck af lättnad då budskapet om gumman Husgafvels död nådde hennes öron. Hon menade att den gamla fröken varit den som uppretat baronen mot sin hustru. Ett stillestånd tycktes i alla fall slutet för en tid, när efter ett tolfårigt äktenskap makarne välsignades med ett barn. En son, en fidejkommissarie föddes till verlden. Friherrinnan var utom sig af glädje,

baronen stolt och belåten öfver att äga en arftagare till sitt namn och adeliga gods. Baronen ville kalla gossen Gustaf Malkolm efter sin far och farbroder, men friherrinnan påstod att det skulle bringa sonen lycka om han uppkallades efter tidehvarfvets lyckosamme hjelte, Sveriges nyvalde kronprins, hennes ungdomsväninna Desiderias man. I sin fadersglädje blef baronen medgörlig.

Den nyfödde, i dopet kallad Karl Johan, blef allas älskling. Till och med baronens förnäma kusiner, grefvinnan Rosenfeldt och friherrinnan Mörck, hvilka, sedan de sett Albertina nådigt upptagen vid drottning Charlottas hof och dertill vara en hyllad väninna till kronprinsessan Desideria, blifvit något försonligare stämda mot f. d. »tyska mamsellen», såsom de sins emellan kallade henne, kände sig efter gossens ankomst till verlden fullkomligt belåtna och infunno sig på Åkersö, åtföljda af sine män, för att såsom faddrar närvara vid döpelseakten. Unge Figge Rosenfeldt, numera en nittonårig, välbestäld kornett, åtföljde pappa och mamma för att biträda som ungarlsfadder. Han underlät dervid icke att betyga farbrodern sin glädje öfver att Rytterkronska namnet icke längre hotades med att utdö, en fruktan som vållat hans mamma sorgsna stunder. Den ende nu lefvande kusinen, grefve Karl Rytterkrona, sedan barnaåren behäftad med fallandesot, kunde man icke räkna på. Alltså hade familjens hopp uteslutande varit fäst vid fidejkommissarien till Åkersö. Då hans äktenskap så länge förblifvit barnlöst, var det nu med fördubblad glädje familjen helsade den nyfödde teleningen, af ett gammalt stamträd välkommen. Unge Figges glädjebetygelse öfver denna lyckliga tilldragelse inom familjen var så mycket oegennyttigare som han, i händelse ätten utgått på den manliga linien, var den närmaste arfvingen till Åkersö, då namnen Rosenfeldt Rytterkrona, enligt den senast af lidne baronens förordnande, skulle förenas till ett.

Baron Gösta kunde icke annat än hålla unge Figge räkning för en sådan oegennytta, och han in-

bjöd omedelbart derpå sin brorson att deltaga i en på Åkersö beramad stor harjagt. Äfven gjorde han sin unge släkting present af en präktig ridhäst, ett föl af hans dyrbara Bellah.

Två år efter sonens födelse kom på Åkersö en liten dotter till världen. Barnet var i Albertinas ögon alltför änglalikt att icke erhålla namnet Angelika. Baronen ville kalla flickan Maria efter sin af lidna moder och Elisabet efter sin fostermoder, men han talade äfven nu för döfva öron.

»Gud har måhända sändt mig denna tröstens ängel för kommande dagar!» utbrast friherrinnan högpåttetiskt, »det är mig derför en dyrbar pligt att kalla barnet Angelika!» Annu ett skäl manade henne att hålla på detta namn. »Måhända», sade hon, »är mig den lyckan beskärd att sångens gåfva är nedlagd i den nyföddas späda bröst! Liksom min son fått en hjeltes namn till talisman och uppmaning att sjelf en dag häfda det namn, han bär, med glansen af krigarära, bör denna lilla uppkallas efter en sångens drottning, den af hela världen tillbeddä Angelika Catalani.»

Sjelf fanatiskt dyrkande den europeiskt ryktbara sångerskan, var Albertina öfvertygad att dennas namn skulle bli lyckobringande för barnet. Ungdomsvänskap bjöd henne att tillägga namnet Desideria.

Och hennes vilja segrade. Lilla fröken döptes alltså till Angelika Desideria.

Baronen var missnöjd och delade för ingen del sin hustrus önskningsar hvad dottern beträffade. Att sonen skulle komma att vinna de lagrar på krigarens bana, han sjelf underlåtit skörda, utgjorde visserligen för baronen ett önskningsmål, men att dottern skulle blifva en sångerska — derifrån bad han Gud mildeligen bevara.

»Här består sång mer än nog ändå på Åkersö!» suckade han med nedslagen uppsyn.

Ödet tycktes icke, hvad dottern angick, ha lyssnat till moderns önskan, ty lilla Angelika röjde vid

uppväxandet en så fullkomlig brist på musikaliskt sinne, att hon näppeligen någonsin skulle komma att sjunga rent en not. Föräldrarnes gemensamma önskan för lille Karl Johans hjelteära tycktes äfven lika litet lofva att gå i fullbordan, ty en pjåkigare, mera fromsint, blyg och harhjärtad gosse kunde svårligen påträffas.

Efter Bernadottes uppstigande på svenska tronen och enkedrottning Hedvig Elisabet Charlottas kort derefter timade frånfalle, var det svenska hofvet mera att betrakta som ett ungt karlshof. Drottning Desideria, ännu uppbragt öfver sin gemål Karl Johans andel i Napoleons fall och Frankrikes förödmjukande jemte hans erkännande af Ferdinand VII:s berättigande till Spaniens tron, till förfång för hennes älskade systers gemål, Josef Bonaparte, fortfor att vistas i Paris, och prinsessan Sofia Albertina, redan inne på sjuttioalet, kunde föga representera. Den af hofvets alla damer hyllade hjeltekonungen gaf visserligen någon gång en lysande fest, och den som kärleksguden vackre tronföljaren Oskar deltog gerna i de högre sällskapernas samqväm, der han genom sitt angenäma väsen och sin framstående musikaliska talang utgjorde ett mål för känslöfull beundran af de unga damerna; men ett kungligt hof i egentlig mening saknades dock. Det sammanhållande elementet — en drottning — saknades.

I slottets vestra flygel, i de så kallade smårummen, fans visserligen på sitt sätt en sådan, men blott en tillfällig. Den vackra fröken Marianne Koskull, förut Karl XIII:s väninna, numera Karl Johans, herskade oinskränkt i den för hennes räkning i denna del af den kungliga borgen rikt möblerade våningen, såsom titulär första kammarfröken hos den frånvarande drottningen, i hvars stad och ställe hon skulle hålla mottagningar för hofvet. En gång i veckan hade fröken Marianne sådan mottagning, och i hennes salonger trängdes då gräddan af Stockholms société, förnämligast den manliga delen deraf. Hennes små aftonkretsar prisades såsom synnerligen an-

genäma, och det räknades som en stor gunst att äga tillträde till dem, på hvilka, som det sades, man vanligen såg Karl Johan vid det bästa lynne.

Då baron Gösta Rytterkrona infann sig i hufvudstaden, hörde han till hvardagsgästerna i fröken Koskulls salong. Han roade Karl Johan med sitt muntra prat, på samma gång monarken anslogs af hans vackra yttre och ståtliga figur. Karl Johan var svag för att se sig omgifven af vackert folk, och han ville vinna tillgifne anhängare inom den svenska aristokratien. Också hade baron Rytterkrona såsom hufvudman för den friherrliga ätten af detta namn säte och stämma på riddarhuset. För mannens skull fördrogs också friherrinnan, ehuru konungen synbarligen visade sig ogynnsamt stämd mot, som han kallade henne, den »högröstade tyskan», hvilken talade en i hans öron olidlig franska. Denna ovilja härledde sig dock egentligen från Albertinas vägran att uppvakta fröken Koskull. Inga föreställningar hjälpte härvidlag.

»Som Desiderias vän kan och vill jag det ej!» svarade hon bestämdt mannen på hans upprepade tillsägelser, att hon med denna sin »galna envishet» icke allenast sårade den älskvärda fröken Marianne, utan hvad värre var sjelfva majestätet. »Får gå!» återtog Albertina trotsigt. »Jag hyllar framför allt annat vänskapens pligter och jag är drottningens sanna vän. Det kan vara nog eftergifvenhet å min sida,» tillade hon en dag uppretad öfver mannens förebräelser, »att jag nedlåter mig att umgås hos Saxes, der du allt för uppenbart bringar frun i huset din hyllning!»

Dessa ofta upprepade tvister jämte de mer och mer på förfall komna affärerna vållade slutligen att Albertina icke vidare brydde sig om att tillbringa vintrarne i hufvudstaden, utan qvarstannade på Åkersö, lemnande sålunda baronen frihet att på egen hand sköta sina nöjen, hvilket han ej heller försummade. När medel tröto honom, fans alltid vännen von Saxes börs att tillgå, liksom vid dennes bord alltid

fans en plats för vännen Rytterkrona. Till erkänsla för all denna vänskap ansåg baronen sig både af plikt och böjelse skyldig att vara unga fru Emmys cavalieri servanti. Derjämte voro öfverstelöjtnant von Saxes sjelfskrifna sommargäster på Åkersö.

XV.

Det var en härlig sommardag, varm, solig, uppfylld af doft från blommor och nyslaget hö, en sommardag enkom, såsom det kunde tyckas, ämnad för njutning af naturens skönhet, isynnerhet der denna tedde sig så rik och omvexlande som på Åkersö.

De vanliga stamgästerne, öfverstelöjtnant von Saxes, kammarherre Adlerbess, gamle Thure, som han gemenligen kallades, fru Knoch, någre baronens jagtvänner och ett par friherrinnans qvinliga skyddslingar, tvänne musikaliskt begåfvade unga damer från hufvudstaden, hade denna dag ökats med en familj från Stockholm, professor Bergens med fru och trenne döttrar, stadda på sommarfärd kring landet. Professorskan, utmärkt pianist, var en musikalisk ryktbarhet, som friherrinnan med stor hänförelse helsade välkommen i sitt hem, professorn var en god dilettant på violin och fröknarna Bergens glänste hvar i sin mån på piano.

»Tänk hvad musik här skall göras!» jublade friherrinnan vid deras ankomst.

Vid kaffebordet föreslog baronen att sällskapet skulle samfaldt företaga en promenad genom parken till en ståtlig ek- och björk-skog, i hvars inre låg en klar insjö, omsluten af förtjusande stränder. Man skulle medföra förfriskningar, och båtar funnos tillreds för att ro gästerna öfver till insjöns motsatta sida, der en egendomlig grotta fans i ett med furor klädt berg, hvilket baronen kallade sin »Åreskuta».

Men friherrinnan var af en helt annan mening. Att äga så många musikaliska menniskor samlade och icke få göra musik, ansåg hon »schrecklich», och så väl för att roa sina gäster som sig sjelf, hade hon bestämt att man hela förmiddagen skulle göra musik i trädgårdspaviljongen.

»Efter middagen kan den, som har lust, företaga färden», menade hon. »Eller hvad säger lilla professorskan?» frågade hon artigt vändande sig denna. »Skola vi icke slå oss ner i trädgårdspaviljongen? Jag har låtit flytta dit ner både piano och violiner», tillade hon med en öfvertalande blick på professorn.

Lilla fru professorskan, med skärt sminkade kinder, volanger, spetsar, nipper och mycket annat krimskrams, betraktade alltid sol och luft såsom färliga fiender till sin hy och de ömtåliga färgerna på klädning, band o. s. v. Hon sade sig vara förtjust af den älskvärda friherrinnans förslag; man och döttrar instämde pligtskyldigast i hennes mening.

Om de sist nämnda på samvete tillfrågats och samvetsgrant vågat svara, hade utan tvifvel deras röster utfallit för utfärden. De stackars flickorna, som vintern igenom voro klafvade vid pianot, ansågo detta nu i sommarvärmen mera som en pinbänk än som ett medel till förströelse. Professorn sjelf, en skicklig landskapsmålare, hade också långt hellre följt baronen ut i det fria, än han svettades i en violinkvartett tillsammans med friherrinnan Rytterkrona och ett par herrar dilettanter från Nora.

Gamle Thure och öfverstelöjtnanten gillade båda af hjertat friherrinnans förslag. Den förstnämde, maklig och fet, tog sig hellre en lur under »öronpinan», som han brukade uttrycka sig om musiken, än han rörde på sina gamla ben. Den senare, hvars långa, öfver sexti år gamla spindelben ännu buro honom ganska stadigt, var en musikvurm, som lika gerna tutade på sitt valdthorn som friherrinnan var mån om att låta höra sin talang som pianospelerska.

Friherrinnans förslag segrade med glans, och sällskapet begaf sig ner i trädgården.

»Men när de riktigt hunnit komma i farten med sin musik, smyga vi oss i väg», sade baronen skrattande till en grupp unga herrar och damer, bland hvilka senare fru Emmy von Saxe lyste som en stjärna.

»Det tror jag knappast att jag vågar», invände en af ungherrarne, »efter som fru professorskan ämnar låta höra sin talang. Hon är en rakknif, och blir hon ond, är hon hvass med besked.»

»Ja, Gud skall veta, att nog har hon en bitande tunga», inföll fru von Saxe.

»Som nog min nådiga kan saxa af, om det gäller», invände baron Rytterkrona.»

»Usch, så stygg! Om jag olyckligtvis heter Saxe...»

»Så är ni likväl en ängel, det vet nog den som har lyckan att få räkna sig till en af edra hängifnaste beundrare», lydde det halft hviskande svaret. »Ack, min Gud!» fortsatte baronen högre i det han försmädligt granskade den på något afstånd framträdande professorskan. »Hon har alltid varit mig motbjudande, den der modedockan! Jag minnes henne sedan jag som en tolf års gosse under några veckors vistande i Stockholm brukade få åtfölja farbror på operan. Hon hade redan då passerat linien, det vill säga, lemnat de tjugufåttå åren bakom sig, och strutade i baletten, lätt som en skata bland det öfriga tunga kavalleriet.

»Har hon varit vid baletten? Var hon skicklig dansös? Huru kunde hon bli gift med en professor?» voro frågor som aflöste hvarandra.

»Åh, han var på den tiden dekorationsmålare, och hon var en liten pigg person med krokig näsa, röda kinder och klipska ögon, som knepo den stackars unge mannens hjerta och kollrade bort honom, under det han penslade ihop himmel och jord vid kungliga operan», svarade baronen skrattande.

»Målar han ännu kulisser?» frågade menlöst en ung dam.

»Nej, numera målar han landskapstaflor och

sysselsätter sig deremellan, såsom det påstås, med att måla fru professorskans kinder i skära färger.»

»Hon har en nätt figur och ser ännu ganska ung ut», invände fru von Saxe, betraktande professorskan.

»På ryggen ja», inföll med torr humor en af herrarne.

Ett hejdlöst skratt skallade från gruppen.

Professorskan, som förnummit den högljudda munterheten, vände sig om, närmade sig de skratande och frågade om det icke äfven förunnades andra att få deltaga i glädjen.

»Å, min nådiga», svarade baronen, »det var en småsak, en liten kacklande höna, som oförvarandes framtrippade i vår närhet».

Lyckligtvis kom i detsamma öfverstelöjtnant von Saxe, artigt bjudande fru professorskan armen för att ledsaga henne till musikpaviljongen. Ett besvärande tvifvel hos den eljes omisstänksamma lilla frun skingrades härmed ögonblickligt, och fullt belåten med sig sjelf trippade hon af vid sin riddares arm.

Musikpaviljongen var uppförd i en del af trädgården, der sekelgamla lindar gåfvo en härlig skugga. Taket uppbars af lätta pelare; hälften, den så kallade baksidan af paviljongen, utgjordes af glasväggar, anbragta för återljudets skull, den andra delen var öppen, och i den breda alleen, som ledde dit fram, funnos grönmålade spjelsoffor ordnade i krets för åhörarne, hvilka således ohindradt kunde vandra i trädgården under uppehållen i musiken.

Dessa voro dock vanligtvis, tack vare friherrinnans musikaliska nit, mycket korta, egentligen endast afsedda för servering af limonad eller annan svalkande förfriskning.

Konserten skulle begynnas med folksången, sjungen af godsets skolbarn. Detta nummer utgjorde alltid inledningen till friherrinnans musikaliska underhållningar. Hon var konungsk i själ och hjerta. Hos en ungdomsvän till den regerande drottningen var ju ock en sådan känsla mycket naturlig.

Dessutom hade Karl Johan en gång yttrat att han ämnade besöka Åkersö. Att vid ett sådant tillfälle helsa monarken med folksången, ansåg hon oundvikligt. Barnen inlärde den alltså, och för att vinna säkerhet, upprepades sången vid alla möjliga tillfällen.

Se här programmet för dagen.

Efter folksången skulle följa: 1:o En af Mozarts sonater för fyra händer, spelad af fröknarna Sofia och Maria Bergens.

2:o. En violinpartett af Haydn, utförd af professorsorn, friherrinnan och de båda musikälskarne från Nora.

3:o. Några briljanta variationer af Czerny, utförda af fru professorskan, hvilken artighet friherrinnan skulle besvara med att utföra på klarinett några variationer öfver en finsk folkvisa, komponerade och friherrinnan Rytterkrona tillagnade af den utmärkte klarinettisten och kompositören Bernhard Crusell, för hvilken det roat henne att taga lektioner i klarinettbläsning. Crusell var dessutom såväl friherrinnan Rytterkronas som professorskan Bergens personliga vän och högt aktad af dem båda. Der-
efter:

4:o. Symfoni af Beethoven, ordnad för två pi-
anon, utförd af professorskan och hennes tre döttrar.

Armidas aria af Gluck samt Nattens Drottning's stora aria ur Mozarts opera Trollflöjten skulle 5:o avsluta konserten. Friherrinnan ville lägga alla sina talanger i dagen för sitt illustra främmande. De båda ariorna utgjorde hennes käpphäst. Hon kunde skryta med att den mozartska halsbrytande arian af henne föredrogs utan transponering. Hon träffade trestrukna F med stolt medvetande och med ett gällt skrik, såsom hade knifven suttit henne på strupen.

Sällskapet hade intagit sina platser ute i lindal-
leen och friherrinnan hade inne i paviljongen ordnat skolbarnen i två dubbla led, gossarne till höger,

flickorna till venster. Sjelf stod hon med högtidlig min på en upphöjning, stolt i medvetandet om allt det härliga som skulle följa.

Med högburet hufvud, blicken strålände och lyftad taktpinne anger hon tonen, och skrikande allt hvad späda lungor förmå uppstämman barnen:

Karl Johan vår kung
Han kom som från höjden, o. s. v.

Alla barnen göra sitt bästa; de vänta ju på pepparkakor, skorpor och saft.

Paviljongens glasvägg gör äfven sitt till att skärande och skrällande öka sångens kraft.

Fru von Saxe rycker häftigt till, der hon jemte baronen tagit plats på en trädgårdssoffa, så långt aflägsnad som möjligt från musikpaviljongen.

»Hu då!» utropar hon, kokett förände sin parfymerade spetsnäsduk till den lilla uppnäsan, »jag fruktar att jag blir nervös med åren!»

Baronen invänder: »att en tjusande Hebe som hon aldrig bör tala om ålder». Mellan tänderna mumlar han om »förbannadt skrål, som kan taga lifvet af folk».

I det samma närma sig i alléen baronens tvänne barn, ledsagade af sin fransyska lärarinna, den lille sjuårige Karl Johan Rytterkrona och hans två år yngre syster Angélika, dagen till ära iklädd en nystärkt hvit klädning med pipade garneringar och ett bredt rosenrött sidenskärp kring lifvet.

Barnen föras fram för att helsa på sin snälla pappa och tant Emmy.

»O sjungom i fröjden
Båd' gammal och ung»

upprepas gällt ifrån palviljongen. En blixst af förtrytelse flammar ur baronens svarta ögon, och mumlande: »Jag måste på något sätt göra ett slut på detta oljud!» lyfter han sin lilla flicka upp i famnen, reser sig, kysser henne, tager ett par raska steg

fram mot en till brädden fylld vattentunna och doppar Angelika till hakan ner i vattnet.

Barnets genomträngande skrik når moderns öron. Taktpinnen bortkastas ögonblickligt, kören förstummas, anförarinnan rusar ut och hinner fram till vattensån i samma ögonblick baronen lyfter upp den gråtande flickan och ställer henne genomvåt, med raknade lockar och ömklig uppsyn, ned på sandgången.

»Min Angelika, mitt barn! Huru kom du i vattensån?» skriker friherrinnan utom sig.

»Pappa, pappa stoppade mig dit!» snyftade den lilla.

»Du odjur!» ryter hon till mannen, likt en tigrinna, från hvilken man söker rövva hennes unge. »O mein Gott, mein einziges Mägdlein! Stoppa min ängel i en vattenså! Huru kunde en sådan grymhet falla dig in?»

»Jag såg ingen annan utväg att få slut på oljudet derinne, än att å min sida framkalla någonting motsvarigt», svarade baronen helt lugnt. »Flickan far alldeles icke illa af ett litet kallbad en varm somrardag. Tvärtom är sådant helsosamt», tillade han skrattande.

Obekymrad om sin ljusa sidenklädning, lyfter Albertina den af vatten drypande dottern upp i sin fämn och bär henne upp till barnkammaren, der ett varmt bad ordnas för den lilla, hvilken sedan tvingas att svälja rogifvande droppar och fläderté. Så snart den allmänna uppståndelse, ofvanstående händelse framkallat, hunnit lägga sig, föreslog baronen ånyo den uppskjutna skogsfärden och möttes af allmänt gillande. Endast professorskan, uppväktad af herrarne Adlerbess och von Saxe, föredrog att stanna kvar i trädgården. Hon och öfverstelöjtnanten skulle under de andras bortovaro roa sig med att genomgå några duetter för piano och valdthorn, till hvilken musik kammarherren blef åhörare — i ljufliga drömmar, inslumrad under lindarnes skugga vid bromsarnes surr.

Sårad af det ringa deltagande, hon rönt af sina

gäster, och ännu uppskakad af det retsamma uppträdet, visade sig friherrinnan ej vid middagsbordet, der hon, som det tycktes, ej heller saknades af någon, ty baronen, som ledsagat professorskan till bordet, var denna dag den mest glade, förekommande värd, understödd af fru von Saxe som vice värdinna. Hon å sin sida hade låtit sig föras till bordet af professorn.

Senare på aftonen, då man samlats i stora salongen för téservering, infann sig friherrinnan.

»Modershjertat har utstått en hård pröfning, mina vänner», utlät hon sig högtidligt, sedan hon tagit plats vid det stora divansbordet och der omkringats af sina qvinliga gäster. »Jag ansåg mig likväl icke äga rättighet att längre bedröfva eder genom min frånvaro.»

»Nå, hvad det beträffar min gumma lilla», inföll baronen, »ha vi sökt att trösta oss, eller rättare, ha fru von Saxe och jag, så godt vi förmått, sökt att underhålla sällskapet, och . . .»

En föraktfull blick hejdade mannens svada. Med stolt hållning reste sig den förorättade makan och skred fram till pianot, der hon tog plats och anslög några ackord.

»Hå, hå!» suckade kammarherren till sin granne, en bergshauptman från Nora, »nu blir hon Nattens drottning! Jag känner till de der anslagen.»

Friherrinnan såg sig mönstrande omkring på sin åhörarekrets, och då hennes blick mötte professorskans utbrast hon högstämtd:

»Vi skola icke, min goda fru professorska, för det obehag, min man vållat, gå alldeles miste om en musikalisk vederqvickelse. Jag hoppas få höra något af edra glänsande salongsstycken. För min del känner jag mig mer än vanligt stämd att tolka de toner, vår odödlige Mozart lagt i en förtviflad moders mun. Jag tror mig i afton kunna på ett glänsande sätt taga ut höga F.»

»Hvad sade jag?» hviskade åter kammarherren,

jemkande sig beqvämt tillrätta i länstolen för att taga sig en tupplur.

»Skulle någon af våra ärade gäster föredraga att betrakta den glänsande månen framför att lyssna till ett glänsande F», inföll baronen oefterrättligt, »så föreslår jag dem en vandring i parken.»

De fleste följde värden, hvilken ridderligt bjöd fru von Saxe armen under det han uppmuntrande blickade åt ungherrarne att följa föredömet. Frökarnarne Bergens hade nog gerna sällat sig till de lustvandrande, men en sträng blick från deras fru moder hejdade dem. Friherrinnan rasade inom sig. Sinnesrörelsen gaf ökad kraft åt sången. Aldrig förut hade hon sjungit sin älsklingsaria med en sådan energi, en så lidelsefull, öfversvallande känsla som denna afton! Professorskan applåderade och skrek hänryckt »bravo!» Elektriserad af detta bifallsuttryck skrek friherrinnan i sin ordning ut det trestrukna F med en heroisk skärpa. Men denna ansträngning beröfvade henne, tyvärr för alltid, såväl denna ton som de närmast liggande.

Tvårt väckt ur sin slummer, utropade kammarherren skrämnd:

»Aj? Jag tror höga F fick sin bane.»

Och så var det äfven. Efter den dagen kunde friherrinnan endast med möda framhvåsa tvåstrukna H. Rösten var ohjelpigt spräckt, qvinnans hjerta djupt, oläkligt såradt. Men ehuru Albertinas stolt-het hade fått ett förfärligt slag, sjönk dock icke hennes mod. Tvärtom stegrades det till en svindlande höjd. Öppet krig makarne emellan var från och med denna dag förklaradt.

»Vännerna Rytterkrona förefalla mig allt mer och mer», yttrade en dag kammarherren till öfverstlöjtnant von Saxe, »såsom ett par istadiga hästar, hvilka man omöjligt kan förmå att gå i par framför ett åkdon; de slitas och slitas till dess remtigen brista och de få rusa i väg hvar åt sitt håll.»

»Ja, det är nog sant, stackars menniskor!» svarade den tilltalade fromt och suckade djupt. Möjligen

tänkte han härvid på den ringa husliga lycka han sjelf åtnjöt.

XVI

Strid och frid hade redan under ett par år omvexlande varit lösen på Åkersö. Nu gälde det endast strid när makarne sammanträffade, hvilket dock sällan skedde utom i främmande personers närvaro.

En gång, då inga andra gäster än von Saxes och gamle kammarherren Adlerbess infunnit sig på Åkersö, uppjagade baronen på ett mycket pojkkäckt sätt sin hustrus svartsjuka. Tidigt en morgon åkte han ut i en nyss från Spaa inköpt liten korgvagn för en person, jämte kusk. Han körde sjelf och hade tillsagt sin betjent, en späd yngling, att taga på sig fru von Saxes kappa, hatt och blå silkesslöja, hvilka persedlar funnos till hands i försalen. Den förmenta damen tog naturligtvis plats inne i åkdonet. För att väcka uppseende klatschade baronen starkt med piskan och körde att börja med rundt omkring gårdsplanen. Listen lyckades. Albertina tittade i nattdräkt ut genom sängkammarfönstret i samma ögonblick korgvagnen svängde ut genom den öppnade grinden.

«En sådan oförskämndhet!» mumlade Albertina.

Härefter kläder hon brådslande på sig och spejar utåt landsvägen för att se åkdonet återvända.

Under tiden ha von Saxes och kammarherren hunnit morgna sig och begifva sig ner i frukostsalen. När hvarken värd eller värdinna synas till, men ljud af vagnshjul förnimmes, träda de ut på balkongen för att se hvem som anländer.

Det är baronen med sin dam. Men i samma ögonblick han stannar hästen, är också friherrinnan

ute på gårdstrappan, rusar fram och tilldelar den förmenta damen en så kraftig örfil att denna tumlar åt sidan.

»Der skall du ha att börja med, min kära Emmy, för det du lurar din beskedlige man», utbrister hon vredgad.

»Tack, tant, för god vilja!» ropar i sin ordning fru von Saxe muntert från balkongen.

Baronen utbrister i ett skallande skratt. Albertina står rådlös af förvåning och förtrytelse. Snart finner hon likväl att hon varit föremål för en blodig drift.

Hon skyndar upp på sitt rum och visar sig ej på hela dagen. När hon följande morgon infann sig vid frukostbordet, helsades hon der endast af gamle vännen Thure och baronen. Öfverstlöjtnanten hade med sin fru lemnat Åkersö för att, som han yttrat, icke så snart dit återkomma.

Friherrinnan var i tysthet belåten med att den egentliga orostifterskan, såsom hon kallade Emmy, var sin kos. Henne återstod dock förtreten att se betjenten med svullen kind passa upp vid bordet. Detta åter piggade upp baronen, som i hennes närvaro gaf gossen en tioriksdalerssedel.

De sista gnistor af den sympati, som ännu sammanband dessa makar, slocknade naturligtvis efter dylika uppträden. Barnen utgjorde väl en föreningslänk dem emellan, men ofta voro de också tvistefrön, ty bannade modern, fingo de genast medhåll af fadern, och bannade fadern, tog modern »de stackars små» så ifrigt i försvar, att baronen såg ingen annan utväg att rädda sig undan hennes lidelsers storm, än att skynda till den del af byggnaden, hvilken han kallade sin flygel.

Ju mera Albertinas lynne förbittrades, desto mera vårdslös blef hon äfven om sin yttre personlighet. Och den af barnens smörgåsar nedfläckade klädningen, det tidigt grånade håret, okammadt till långt fram på dagen, de kippande tofflorna eller osnörda kängorna, hennes tilltagande magerhet, hvilken oför-

delaktigt lät hennes starka benbyggnad och halsens grofva senor framstå, allt detta bidrog att göra henne ännu mera obehaglig i mannens ögon och att befästa svalget makarne emellan.

Emellertid randades för hela landet och särskildt för hufvudstaden fest och glädjedagar. Oskars maka, Sverges unga kronprinsessa, den sköna Josefina, Eugène Beauharnais' dotter, Napoleon I:s guddotter, väntades till Sverige och skulle naturligtvis högtidligen mottagas. Vigseln per procurazione hade försiggått den 28 Maj 1823 i det hertigligen Leuchtenbergska palatset i München. Det rikt utrustade lineskeppet Karl XIII och fregatten Fröja hade afgått till Lübeck under generalamiralen Cederströms befäl för att afhämta henne. Rikets förnämsta dam, grefvinnan Brahe, hade medföljt eskadern. Det talades visserligen utom kungaborgen om, att äfven Sveriges drottning Desideria nu ändtligen beslutat sig för att återvända till sin gemål.

Om den furstliga brudens ankomst, om hennes änglalika skönhet, om de fester, som förbereddes till hennes mottagande, flög ryktet öfver land och rike och hann äfven till Åkersö. Snart visste man der liksom öfver hela Sverige att också konungens gemål, drottning Desideria, verkligen i sällskap med sin sonhustru i Lübeck stigit ombord på lineskeppet Karl XIII, som af vårliga vindar fördes mot Sveas strand.

Vid denna nyhet genomkorsade storartade planer Albertinas hufvud. Nu ändtligen skulle hennes drömmar bli verklighet; hon skulle inställa sig hos ungdomsväninnan och blifva anställd vid hennes hof. Hon tviflade icke ett ögonblick på att Desiderias vänskap vore densamma som fordom, och sjelf ansåg hon sin plats vara i tronens närhet. Hon ville icke längre föra ett obemärkt hvardagslif på landsbygden, hon ville åter uppträda i den lysande verld hon ansåg sig berättigad att tillhöra.

Men när hon föreslog mannen att familjen skulle begifva sig till hufvudstaden för att öfvervara högtidligheterna, möttes hon af idel motsägelser och fö-

reställningar om att deras tillgångar icke tillåte dylika utgifter o. s. v. Han ämnade visserligen själf begifva sig till Stockholm, men endast för affärers skull, sade han. Han visste icke ännu ens, om han der komme att stanna öfver förmålningsfesterna.

Derpå reste den glade baronen, lofvande att, om han tillfälligtvis komme att dröja, sända sin fru alla tidningar, som hade något att förtälja om festerna. Dermed ville han att hon borde och ansåg han att hon kunde nöja sig.

Men den, som icke nöjde sig med att sitta hemma, det var Albertina. Med bitter harm såg hon mannen resa sin väg, medtagande en garderob, som snarare bådade hela sommarens bortovaro än en några veckors affärsresa. Snart fick hon också höra af inspektoren att husbonden icke på länge väntades hem. Hon rasade öfver denna nya falskhet. Men snart fattade hon ett stort beslut.

»Sitta här som en fågel!» utropade hon i vredesmod. »Nej, min käre Gösta, inbilla dig aldrig att du skall kunna tyrannisera din hustru! Napoleon kunde lenna Elba, som likväl var en ö i hafvet. Hvarför skulle icke jag, som sitter här på torra landsbygden, kunna bege mig från Åkersö? Hvad qvinnan vill, det vill Gud!»

En sak, oundgänglig för hvarje resa, felades henne likväl, nämligen penningar.

Hon funderade, öfvervägde och — utväg var funnen. Juvelgarnityret vågade hon icke uppoffra, hon skulle ju dessutom behöfva det under hoffesterna, men ett band af äkta perlor, som numera tog sig föga ut på hennes magra hals, kunde hon afstå. Hon behöfde ju endast låna på halsbandet och några andra nipper. Anställd vid Desiderias hof, skulle hon nog finna utvägar att igenlösa sina dyrbarheter. Sagdt och gjordt! Några dagar efter mannens afresa beger sig friherrinnan till Örebro, låter en guldsmed värdera nipperna, beger sig från denne till en känd pantlånare och återkommer till Åkersö med ett tusen riksdaler kontanta penningar.

Nu blef det en brådska. Sömmerskor från Nora efterskickades. Barnen skulle äfven rustas ut. Slutligen företogs inpackningen i koffertar, kappsäckar och hattaskar — ett helt lass. Förberedelserna till friherrinnans resa tydde icke på kortare bortovaro än baronens.

Låtom oss nu förflytta oss till hufvudstaden.

Der var redan allt beredt till de väntade höga furstinnornas mottagande. Med det lifligaste intresse motsåg Stockholms befolkning deras ankomst. Den trettonde juni, en molnfri, ljuf sommardag, spred sig tidigt på morgonen underrättelsen, att eskadern var inom Stockholms skärgård. Hundratals roddbåtar och segelslupar, prydda med vimplar och flaggor och fyllda med högtidsklädda människor, vimlade på de härliga skärgårdsfjärdarne ända bort till Vaxholm. Från stränderna vajade flaggor och viftades med hvita näsdukar och gröna löfqvistar, allt efter som de ståtliga skeppen majestätiskt skredo fram med drottningen och prinsessan ombord. Långs Djurgårdens strand och landningsplatsen vid Manilla böljade oräkneliga människoskaror. Man trängdes gladt och godmodigt i förhoppning att få se åtminstone en skymt af den sköna kungliga bruden.

Kanonernas då förkunnade omsider att stunden, då Josefina första gången skulle beträda den svenska jorden, var inne.

Konungen, hvilken, efter att först ha gjort ett besök på lineskeppet och der helsat sin gemål och sonhustru, och sedan återvändt i land, sågs nu anlända ridande med kronprinsen vid sin sida i spetsen för en lysande stab. Hans ögon blixtrade af glädje, och med sin trekantiga hatt i handen helsade han lifligare än vanligt det i hans väg jublande folket. Hurra-ropen blandade sig med kanondundet, och skarorna trängdes att få se, att få uppfånga en blick ur den unga prinsessans jungfruligt milda och klara blå ögon.

Josefina tog i ett nu allas hjertan. Drottning Desideria såg man knappt. Det är blomstrens och

qvinnornas öde, att den nyss knoppade skönheten undantränger de mognade behagen.

Sedan konungen förestält för sin gemål och sonhustru de damer, han utvalt bland allt hvad ypperst det svenska samhället hade för att helsa dem välkomna, uppstod ett ögonblicks tystnad just innan de anlända skulle begifva sig uppför bryggan och stiga i vagnarne för att färdas öfver Ladugårdsgärdet och drottning Kristinas väg till Haga lustslott, der prinsessan skulle hvila ut några dagar efter resans besvärligheter.

I detta ögonblick höres ett upprepadt gällt: » Nej, se pappa, pappa! » skära luften. Barón Gösta Rytterkrona, hvilken äfven befann sig i konungens svit, träffas sällsamt af rösterna. Han ser sig häftigt omkring och upptäcker sina båda barn placerade på hästryggen bakom en lifgardist och nära dem sin hustru, hvilken hade satt sin stora, breda fot i en annan ryttares stigbygel, och från denna ståndpunkt, och med handen stödd mot lifgardistens axel, i hela sin respektabla längd höll på att taga en öfversigt af den brokigt granna tafla, som ter sig för hennes ögon.

Harm, blygsel och fruktan att andra skola hinna se och känna igen hans hustru uppfylla baronens bröst. Han skyndar förbi uppvaktning och vagnar, banar sig med möda en väg genom de slutna ryttarleden och den sammanträngda folkhopen och når, blossande af vrede och ansträngning, de sina, lyfter barnen ned från hästryggen, tager Angelika på armen och gossen vid handen, och beger sig mot staden.

Skrämd af mannens tysta vrede hoppar Albertina ned från stigbygeln och följer honom i hälarne. Under vandringen fångslas hennes uppmärksamhet af mannens drägt. Han bär en guldnyckel fäst i en blå rosett på ryggen. Hon ser nu att han bär kammarherreuniformen, och förstår att han nyligen måste ha erhållit en hofsyssla. Ännu en ny falskhet! Hon vågar dock icke nu anklaga honom, hon ser sig tvungen att tills vidare tåla och tåla.

Äntligen hunna fram till slätten, der baronen efter långt sökande slutligen får tag i en tom hyrvagn, tillsäger han Albertina att sätta sig upp och placerar barnen bredvid henne. Hon försöker att protestera mot detta våld att skjutsås bort från hela härligheten, hvilken hon enkom kommit till Stockholm för att se, men här hjälpa inga invändningar. Baronens blick, hotande mörk, bjuder lydnad. Skrämda krypa barnen intill modern.

»Hvar ha ni tagit in?» frågar Rytterkrona kärft.

»På Kastenhof», svarar hustrun.

Han slår häftigt igen vagnsdörren och befaller kusken:

»Kör till Gustaf Adolfs torg, Kastenhofs källare.»

När omsider åkdonet kommit ur synhåll, styr baronen stegen tillbaka till Manilla, dit han anländer jämt och nått i rättan tid för att få plats i det sista åkdonet, tillhörande den kungliga sviten. Tillbaka-lutad i ena vagnshörnet, ser han intet af den böljande människomassan, icke ens de unge kammarjunkare, som med honom dela plats i hofåkdonet. Hans tankar äro med förbittring fästa vid det nyss timade och han mumlar tyst för sig sjelf: »En sådan djerfhet! Att så blottställa mig inför verdens ögon! Fy tusan, att så behandlas af en äfventyrerska, en fattig musikants dotter. Hvilket oblidt öde förde henne i min väg? En sådan qvinna! Oberäknelig i allo! Och hvad skall jag nu göra? Hålla god min i elakt spel, det är allt! Tiga och svälja min harm, nu så länge! Men jag måste finna en utväg för framtiden!»

Dagen derpå åstadkoms ett yttre sken af godt förstånd makarne mellan. Albertina fick nu odeladt sola sig i hoffesternas glans och vara med om alla nöjen.

Så snart sig göra lät uppvaktade hon drottningen, hvilken intagit den för henne på slottet ordnade praktvåningen utåt Lejonbacken.

Desideria, som, att börja med, råkat i mindre

godt lynne, då hon tyckt sig helt och hållet förbi-sedd bredvid den unga vackra prinsessan, hade likväl så småningom, under det hon från Haga, längs Norrtulls- och Drottninggatan och fram till Kongl. Slottet — åkande i öppen vagn vid sin gemåls sida — helsats lifligt af en jublande allmänhet, återvunnit sin naturliga fransyska glädtighet. Hon fann slutligen allt högst förträffligt i sin goda hufvudstad, det sköna Stockholm.

Albertina erhöll enligt löfte enskild audiens en dag klockan två eftermiddagen, hvilken var drottningens tidiga morgontimme. Hon hade klädt sig i en ljusgrå med vit tyllrysch i kjortelkanten utstyrd semeleklädning, mycket snäf med kort lif, korta ärmor samt urringad i halsen, långa handskar, som dock icke fullt skylde de seniga armarne, röd turkisk schal med små blombuketter till bård, vit hatt med förfärligt högt uppstående frambrätte samt ett bredt band lagdt öfver den stora hattkullen och knutet i en stor ros under hakan.

Klädseln var enligt den tidens nyaste mod.

Under färden i vagn till slottet flögo Albertinas tankar ofrivilligt tillbaka till den tid, då hon, en femtonårig flicka med hurtigt mod vandrade en morgonstund till köpmannen Clarys hus för att erhålla anställning som lärarinna för den unga dottern. Hon erinrade sig för tusende gången den unga, vackra, lifliga Désirée och den gamla zigenerskan, som spådde de båda flickorna lycka och rang i framtiden.

»Ack, lyckan var kort för mig!» suckade hon. »Men, hofvets glans och fester skola måhända gifva en ersättning för hjertats förlorade frid, för alla svikna förhoppningar.»

Hon tänkte nu också på sin en gång drömda lycka att bli en stor sångerska. Hon genomgick alla viktiga skeden i sitt lif. Ärelystnad hade ofta hos henne efterträdt ljufvare känslor. När de senare svikits hade ärelystnaden varit stålfjädern, som höll hennes lifsur i gång. Nu var denna fjäder högt

spänd. Och hvarför icke? Hvarför skulle ej en hög plats vid hofvet förunnas henne? Ah, bah! Det vore ju högst naturligt! Förenades ej hon och drottningen genom gammal vänskap?

I denna tillförsigt inträdde hon efter att hafva blifvit anmäld hos Desideria, som, nyss uppstigen, mötte henne i en täck morgondrägt. Den lilla tyllmössan med äkta spetsar fasthölls kring det glänsande svarta håret af en ros under hakan, de små fötterna, hvilkas bländhvita silkeslena hud skimrade lätt fram genom silkesstrumpans fina maskor, voro instuckna i små guldbroderade tofflor, den luftiga, hvita morgondräkten, rikt garnerad med spetsar, om slöt i sina lätta skyar den smärta, fina gestalten. Liksom i ungdomen var Desideria ännu på lifvets middagshöjd en täck uppenbarelse.

»Åh! chère Rytterkrona!» kom hon Albertina leende till mötes, i det hon med sina ytterst små, blomlikt mjuka händer fattade Albertinas stora, hårda, handskprydda fingrar, »hvad jag är glad att återse er!»

Albertina gjorde en djup, ceremoniös nigning inför majestätet och betygade sin undersåtliga vördnad och utomordentliga tacksamhet öfver nådigt mottagande.

»Eh bien, lemna etiketten å sido för en förtrolig stund vänner emellan», inföll drottningen älskligt.

Albertina reste sig sjelfbelåtet i hela sin längd, en ansenlig längd, denna dag icke litet tillökad af den höga hatten.

»Mais chère Rytterkrona», återtog drottningen och ett muntert leende krusade hennes läppar, »ni måtte ha vuxit betydligt sedan vi sist råkades, eller är det den der hatten som gör er så förfärligt lång. Ni kunde täfla i höghet med sjelfva Vendömekolonnen eller den helige Borromeus' staty. Tag för all del af er den der stygga hatten.»

Då hon märkte att Albertina icke rätt tyckte om skämtet, ändrade hon ton och bad henne vänligt taga plats i soffan vid sin sida.

Den moderna hatten, som kostat Albertina modiga fyrkar, aftogs och hon satte sig.

»Ah, pauvre femme! Ert hår börjar redan gråna», utbrast nu den lifliga fransyskan. »Ni skrämmer mig, vi äro ju samåldriga.»

»Bekymmer, ers majestät!» genmälte Albertina med en tung suck.

»Eh mais! Små tvister igen med mannen, kan jag gissa. Sådant lägger aldrig en förnuftig qvinna på sinnet. Vår första omsorg här i lifvet bör vara att vårda vårt utseende, att vara vackra och i det längsta förblifva unga. Några flaskor hårsvärta, ma chère!»

»Ack, de skulle icke hjälpa! Jag behöfde hela floden Lethes vatten för att få det här tjocka, sträfva håret att icke glömma mina lidanden.»

»Och så mager ni blifvit, chère Rytterkrona!» utbrast drottningen ånyo. »Hvad går åt er?»

»Min mans lättsinne och otrohet dödar mig.»

»Quelle folie! Sörja för otrohet! Då skulle alla hustrur kunna bli lefvande skelett. Nej, vårda sin klädsel och sköta sina nöjen, obekymrad om mannens små distraktioner, det anser jag vara en hustrus första pligt mot sig sjelf.»

»Och ers majestät bryr sig således icke om ifall konungen... Fru Dedel, fröken Koskull...»

»Parlons d'autres choses», afbröt drottningen icke utan en befallande häftighet. »Låt mig höra om ni har någon önskan att framföra.»

Nu erbjöd sig sjelfmant för Albertina tillfället att rycka fram med sin anhållan.

»Värdes ers majestät utnämna mig till sin öfverhofmästarinna!»

Drottningen såg förvånad på henne.

»Mais, chère amie», svarade hon, »grefvinnan Erik Piper är ju min öfverhofmästarinna, en dam i allo älskvärd, med en värdighet i sitt sätt, som lemna intet öfrigt att önska.»

»Hon är rik, hon kan vara oberoende», invände Albertina.

»Oberoende! Ja visst. Också styr hon på sitt område. Jag är förtjust att äga henne bland min omgifning.»

»Men hofmästarinna?» återtog Albertina med hemlig harm att nödgas bli den andra i ordningen.

»Ah! min kusin, grefvinnan Tascher de la Pagerie, fyller denna plats på det mest älskvärda sätt.»

»Men er statsfru!»

»Åh, åh! Grefvinnan Jacqueline Löwenhjelm är ju redan min statsfru. Grefvinnan är en skönhet af första rangen. Dessutom har min gemål valt min hofstat, och jag kan aldrig vara nog tacksam för den omsorg han lagt i dagen för min trefnad.»

»Det vill säga att ers majestät icke vidare frågar efter mig?» utbrast Albertina halft nedslagen, halft vredgad.»

»Au contraire!» svarade drottningen med naivt häpen min. »Ni är alltid välkommen hos mig, chère Rytterkrona. Det skall alltid bli mig kärt att med er få språka om flydda tider. Vi ha ju så många gemensamma minnen från Marseille och Paris! Räkna ni då det för ingenting att vara en drottningns väninna?»

»Men ers majestät lofvade mig likväl i Marseille, då zigerskan spådde oss båda våra öden, en plats vid ert hof när ni blifvit drottning!»

Desideria såg förvånad ut och tycktes leta i sina minnen. Plötsligt klarnade hennes ansigte, en blyxt sköt fram ur de mörka ögonen och hon utropade skalkaktigt:

»Ja, nu mins jag! Jag lofvade er att ni skulle få bli min kapellmästare. Eh bien, nous verrons!»

Här var således ingenting mer att göra. Albertinas skyhöga luftslott hade ramlat och det lönade likväl knappast mödan att vara ond på den lilla muntra drottningen, som tydligen tog lifvet så lätt som fågeln på gren mellan idel gröna blad och blommor. Hvem kan förmå ett sådant väsen att reflektera öfver höstens härjningar!

XVII.

År hade förflutit sedan Albertinas misslyckade försök att bli anställd vid drottning Desiderias hof, år fulla af missräkningar, bekymmer och försakelser. Gösta Rytterkrona hade sökt kammarherreplatsen vid Karl Johans hof enkom för att ha en förevändning att tidt och ofta aflägsna sig från hemmet. Denna hans bortovara och derigenom ökade utgifter gjorde ödsligheten i hemmet tryckande. Sonen Karl Johan hade genom konungens synnerliga gunst erhållit plats som frikadett vid Karlbergs krigsakademi, och sedan dottern Angelika, redan vid femton års ålder en tjusande skönhet, lång och smärt med fina aristokratiska drag och en drömmande blick, »läst sig fram», fick hon, på faderns anstaltande, tillbringa en vinter i hufvudstaden hos sin tant grefvinnan Rosenfeldt, dels för att se sig om i verlden, dels för att göra »ett godt parti». Ändamålet vans, hon roade sig, dansade och — eröfrade en ung marinlöjtnants hjerta. Redan följande vår förde denne sin brud till sitt hem i Karlskrona. Albertina hade icke varit med på bröllopet, hvilket firades af tanten, men de nygifna togo under hemresan en omväg till Åkersö, der de dröjde ett dygn, under hvilken tid måg och svärmor ömsesidigt hunno komma till visshet om att ingen sympati fans dem emellan.

Ett sista försök att storma hofvet hade Albertina gjort vid drottning Desiderias kröning. Den lilla Desideria gjorde också ett svagt försök att vinna Karl Johans medgifvande till en statsfruplats åt sin ungdomsväninna, men troligen förberedd af baronen, hvilken hustruns närvaro vid hofvet skulle varit allt annat än angenäm, hade konungen afvisat saken med ett skämt.

»Om hon vill bli tamburmajor vid något af

Östergötlands grenadierregementen, så kan det låta sig göra.»

»Mais cher ami», svarade Desideria i samma muntra ton, »då kan hon icke få vistas i Stockholm.»

»Men så mycket mer lyckliggöra Linköpingsboerna», inföll monarken. »Skämt å sido, Desideria», tillade han derefter, »elle est trop disgracieuse pour représenter à la cour.»

Och dervid fick det blifva.

Sin gala-toalett fick Alberlina, så väl som mången annan i processionen deltagande, förstörd af ösregnet, som föll under kröningshögtidligheten. Sina sista juveler måste hon afyttra för att betäcka resekostnaderna och andra tillfälliga utgifter, ty baronen hade, i trångmål för egen del, ställt sin hustrus nålpenningar på ytterlig förknappning. Det bästa hon ägt qvar af nipper hade hon dessutom redan som brudgäfvä afstått åt dottern.

Ensam, i tryckande vilkor satt den stackars Albertina numera år ut och år in i enformig ro på mannens stora fädernegods, ty att representera eller att sjelf resa och förströ sig, dertill ägde hon ej längre hvarken lust eller medel. Hennes enda förströelse bestod uti att då och då inbjuda några musikaliska vänner från Nora och omnejden och att då grundligt musicera. Gamle Thure Adlerbess fortfor att helsa på ett par veckor under somrarne, då äfven sonen hemkom under ferierna.

En dag på nyåret voro friherrinnans musikvänner från Nora samlade hos henne till middag i ändamål att på aftonen göra musik. Violinqvartetter af Beethoven, Mozart och Haydn utgjorde hufvudprogrammet, hvartill kommo några duetter för sopran och alt, hvilka Albertina tillsammans med en af de kvinliga gästerna, en fru Bar, skulle utföra.

Vinkällaren på Åkersö var ännu icke alldeles uttömd och allehanda matförråd tröto ej heller, så att friherrinnans små middagar icke saknade sina mustiga behag, åtminstone för landsortens mindre kräsliga läckergommar. Albertina höll vid bordet

ett helsningstal, hvilket gick ut på att, då man som hon vore dömd att ständigt befinna sig i gräsenketillståndet, vore det för henne både en rättighet och ett nöje att då och då samla sina vänner kring sig. »Välkommen därför, mitt herskap, till gräsenkan, som i dag beredt sig på att få en gräsligt njutningsrik dag!» slöt hon med barock patos i det hon tömde sitt glas.

Ett »lefve» för den gästfria värdinnan besvarade skålen. Man åt, man drack. Samtalet rörde sig uteslutande kring tonskapelser, och glas på glas tömdes för storheterne inom musikens verld.

Just som den livvade stämningen nått en viss höjdpunkt, förnams bjellerklang från gården.

»Hvem kan komma så här dags?» utbrast friherrinnan, och seende sig kring, liksom öfverräknande sina gäster, tillade hon: »Jag har er ju alla församlade här.»

»Benjamin Schwalbe och brodern Per! Riktig!» inföll en af sällskapet, en munter Bellmanssångare.

Betjenten, som skyndat till fönstret, upplyste friherrinnan om att det var baronen i egen hög person som steg ur släden.

»O mein Gott, Gösta!» utropade Albertina öfverraskad. När baronen kort före jul varit på en dags besök på Åkersö, hade han underrättat henne om, att han ämnade tillbringa vintern i Köpenhamn och först på våren återvända till Stockholm, då hans tjenstgöring hos konungen åter skulle vidtaga. »Hvad har kunnat föra honom hit?» tillade hon derpå undrande.

»Säkert hemlängtan», läspade fru Bar känslösamt. »Jag gratulerar friherrinnan till att icke längre behöfva sucka som gräsenka.»

»Er kommt zu mir wieder!» utropade den alltid lätt dårade Albertina. Hon ämnade derpå resa sig från bordet och skynda ut att välkomna mannen; men af undseende för gästerne och icke minst af omsorg för den kalkonstek, hon just varit i farten med att skära, hejdade hon sig och fann

det mera öfverensstämmande med sitt kall som värdinna att skicka betjenten för att å hennes vägnar inbjuda baronen att deltaga i måltiden.

Betjenten skyndade ut och återkom med hälsning, att baronen skulle infinna sig så snart han hunnit kläda om sig efter resan. Han lät dertill helsa, att herskapet skulle fortsätta middagen.

Baronen hade verkligen återvändt för att stanna hemma några veckor. Skälet var dock icke längtan efter hem och hustru, utan brist på penningar. Han hade nämligen i »Kongens By» råkat ut för en envis otur i lansknekt och farao, och då såväl penningar som kredit tagit slut och han fruktade Karl Johans onåd, ifall hans missöde blefve känt — ty konungen afskydde spel och fordrade af sina gunstlingar att de icke skulle inlåta sig i dylikt, åtminstone icke i hazardspel — hade baronen funnit rådligast att hufvudstupa begifva sig hem till Åkersö för att der i »fred och ro» få hvila ut, tills spelaffären hunne ordnas och han utan obehag kunde begifva sig till Stockholm.

Man väntade och väntade vid middagsbordet, men ingen baron blef synlig.

»Bästa friherrinna», läspade åter fru Bar, »generaer för all del icke för vår skull. Vi förstå så väl, att ni längtar efter att få omfamna er man.»

»Bitte, bitte!» sade derpå Albertina och reste sig från bordet. »Jag skall genast vara tillbaka.»

Utkommen i förstugan, såg hon med förvåning mannen resklädd skynda utför trappan. På Albertinas häpnadsväcka fråga, om han ej ämnade sig in till henne och gästerne, svarade han kort:

»Förlåt mig! Angelägna affärer kalla mig genast till Stockholm. Farväll!»

»Hvad står på?» sporde hon baronens betjent, hvilken bar ned den kappsäck, han helt nyss släpat upp.

»Ah, inspektoren lemnade baron ett bref, som han sade var så angeläget, och sedan baron läst

brevet, befalde han att strax bära ned sakerna. Adjö, nådig friherrinna!»

Några minuter senare hördes åter bjellerklang. Husbonden reste hufvudstupa från sitt hem.

Orolig och glömsk af middag och gäster skyndade Albertina till baronens rum.

»Ett bref! Från hvem kunde det vara?» susade det för hennes öron.

Hon skulle alltför snart få svar på sin fråga.

Under brådskan att fort komma i väg hade baronen låtit brevet falla i golfvet och stoppat det tomma kuvertet i rockfickan.

Albertina tog upp det fälda papperet, genomögnade hastigt de få raderna, gaf till ett skri, störtade ur rummet, utför trappan och föll sanslös ned på förstugugolfvet. En uppståndelse följde. Betjenten kallade på kammarjungfrun. Gästerna, som bestörta vid springet och bullret, lämnat bordet, skyndade nu till. Man omringade den afsvimmade, hvilken med handen fast knuten om brevet bars in i salongen, der hon vederbörligen gnedes med luktvatten och, efter inandning af luktsalt, slutligen återkom till sans.

Brevet, som hade gjort en så häftig verkan på Albertina, var från Emmy von Saxe och af följande lydelse:

»Älskade och älskvärdaste onkel!

Du måste ögonblickligen infinna dig i Stockholm. Min man har träffats af ett slaganfall och vill ordna om sitt hus, det vill säga, göra sitt testamente. Ehuru han ofta varit svartsjuk på dig, har jag dock förmått honom att välja dig till sin boutredningsman. Du kan väl förstå, att jag helst ser detta, enär jag vet att ingen annan så som du vill sörja för mitt bästa! För pengar behöfver du icke oroas. Jag sänder dig innellyckt några hundra, ifall du skulle vara i en tillfällig penningförlägenhet. Skynda blott, kom, kom genast! Ditt troll till hustru måtte väl aldrig kunna hålla dig qvar på Åkersö, dit du, efter

hvad jag förnummit, begifvit dig från det glada Köpenhamn.
Din Emmy.»

»Troll, troll!» mumlade Albertina mellan de sammanbitna tänderna och spasmodiskt skälfvande läpparne, så fort hon vaknat ur svimningen. Derpå hemtande sig ur sitt halft förvirrade tillstånd, ursäktade hon sig med matt stämma, att hon ej kunde underhålla sina gäster och att den beramade musikställningen denna gång ej kunde blifva af. Halft missnöjde, halft medlidsamme foro gästerne derpå sin väg.

Emmys bref var för Albertina dubbelt förolämpande, och i första utbrottet af sin billiga förtrytelse och i känslan af det förfärliga tryck, hon lidit af den långa ensamheten på Åkersö, skickade hon bud efter en lagkarl och rådgjorde med denne om sättet att få skilsmässa till säng och säte från sin man.

Hon ville icke en fullständig äktenskapsskilnad, dels af svartsjuka på Emmy von Saxe, som efter sin mans död, hvilken ej länge kunde låta vänta på sig, måhända skulle få det infallet att vilja gifta sig med den »älskade och älskvärde onkeln», dels emedan hon sjelf ville behålla friherrinnetiteln och om möjligt få sig ett anständigt underhåll.

Om allt detta skref lagkarlen till baronen och lät honom fint förstå att han, ifall af vägran, skulle utsättas för obehagligheten af att ett visst, för honom sjelf och fru von Saxe komprometterande bref, som han lemnat efter sig på Åkersö, skulle komma att bli mot honom åberopadt. Gösta Rytterkrona, som intet bättre skulle begärt än att helt och hållet bli skild från sin fordom så älskade Albertina, gjorde sig nu af nödvändigheten en dygd och svarade med omgående, att han gick in på sin hustrus fordringar. Efter behörig tid blef saken ordnad, och ehuru Albertina visserligen icke, i följd af mannens usla affärer, fick något stort årsunderhåll, blef hon dock satt i sådana omständigheter, att hon som en fri människa kunde råda öfver sig sjelf och välja sin vistelseort. Med en suck af lättnad sade hon farväl till Åkersö, skå-

deplatsen för så många sköna drömmar och svikna förhoppningar, och flyttade till Stockholm, der hennes ungdomsväninna på tronen lefde och ännu lockade hennes håg. Mannen hade visserligen föreslagit, att hon skulle resa tillbaka till sin syster i Berlin eller till sina anhöriga i Marseille. Men detta upptog hon som en grof förolämpning och svarade honom stolt:

»Dit må du sjelf begifva dig för att uppsöka de eder om kärlekstro och lefnadslycka, du der svor mig. Dessutom är onkel Fritz död och hans hustru omgift. Nej! i vänskapens sköte, hos Sveriges och Norges drottning, vill jag söka den enda glädje verlden numera kan skänka mig.»

XVIII.

Vår hjeltinna inträder i sitt lufs sista skede. Var hon förut originell, blir hon nu ett original. Hon retas ej mera af mannens satiriska gyckel, lättsinne eller liknöjdhet. Hon utvecklar sig alldeles på egen hand, är ständigt sysselsatt, mest för andras räkning, har motion för lungor och ben, får göra och höra musik så mycket hon önskar och orkar med.

Hvilken stockholmsbo, som lefvat med på fyratio- och femtio-talen, minnes icke Albertina Rytterkrona, detta oförlikneliga praktexemplar i sitt slag, en allas vår tant, hvilken intresserade sig för hela verlden och i följd häraf också gjorde sig påmint hos alla!

Ack, jag ser ännu ofta för mig den raska, välvilliga, gamla qvinnan, som oförtrutet vandrade, att icke säga traskade, kring på Stockholms gator, lika angelägen om att uppsöka den fattige artisen i hans undangömda vrå vid någon bakgata, som att skynda till mecenatens palats, der hon af den rike mannen fordrade skärfven åt den fattige. Jag säger

fordrade, ty tant Albertina lät icke afspisa sig med en vägran, när det gälde att skaffa hjälp åt en behöfvande, synnerligen om denne var en musiker.

Väl möttes tantens stora »pirat» just icke alltid af de vänligaste blickar. Mången hyste rent af en skräck för den rymliga påsen med sitt urblekta tapiseri. Men neka fick man ej, när hon ur dess djup uppdrog en anteckningslista eller ett halft dusin konsertbiljetter, under allvarlig försäkran, att man icke borde försumma nöjet att höra den utmärkte artist, som hon rekommenderade till det bästa. Och tant Albertina rekommenderade varmt alla konsertgifvare eller gifvarinnor. Det var nu en gång hennes svaghet eller styrka, hvilketdera man behagar. Hon älskade och aktade högst af allt den kallelse, åt hvilken hon sjelf i ungdomens dagar hade velat egna sig.

Då vi ibland förtroligt samspråkade, berättade hon gerna om sin ungdomsfägring. Under hennes lefnads höst vittnade visserligen icke de härjade dragen om, att hennes lefnads sommar burit blommor af ljufvare slag. Men det inträffar ju ofta, att en person, som icke ens ägt den poesiens fägring, som ungdom förlänar äfven åt mindre regelbundna drag, så att säga växer ifrån sin fulhet och år efter år får ett angenämare uttryck, ett blidare skimmer öfver anletet. Sålunda ser man vackra gummor, hvilka varit fula flickor, hvaremot mången vacker flicka i förtid blir ful och skrynklig. Utseendets uttryck och bibehållande beror hufvudsakligen på hjertats utveckling, själens beskaffenhet. En våldsam karaktär, en orolig, lidelsefull själ ger sin stämpel åt anletet. Tant Albertinas färade, mörka anlete vittnade om okufliga lidelser, om en våldsamhet i lynnet, som årens tyngd knappast förmått att stäfja, och som ännu i sena ålderdomen stundom tog sig utbrott i åskblixtar, som sköto fram under de tjocka, gråbruna ögonbrynen.

Sedan hon flyttat till Stockholm, bebodde hon vid Norrlandsgatan tre trappor upp en anspråkslös

våning på tre rum och kök. Utom det årliga underhållet från Åkersö, hade hon derifrån fått medtaga hvad hon önskade i möbelväg. Ett pråktigt flygelpiano samt musikalier jämte en förmaksmöbel, till hvilken hennes många vänner broderat hvar sin ruta — en blomsterbukett på gul botten — utgjorde förnämsta bohaget. Gravvrsamlingar, illustrerade franska och tyska arbeten hade hon äfven medtagit. Divansbord, skåp och hyllor voro härmed belastade, utan ringaste ordning. Rummens väggar voro fullsatte med porträtt med och utan ramar, och gravyrer föreställande kungliga, grefliga och friherrliga personer samt musikaliska artister af första, andra och tredje ordningen.

Det hela utgjorde ett fullständigt rococo.

Stoltast kände hon sig öfver sitt album, i hvilket hon såväl i Sverige som under sina utrikes resor lyckats samla tänkespråk och namnteckningar af alla möjliga slags personligheter. Denna hennes vurm att skaffa sig namnskrifter hade mången gång gjort mannen ursinnig och föranledt mången äktenskaplig tvist dem emellan. Något värderikt innehåll hade hon just icke heller lyckats samla på de skrifna bladen. En rysk diplomat, i hvars hus hon ofta gästade, hade, sedan hon länge envist uppmanat honom att skriva i hennes album, der endast tecknat: »Bon appétit!» och sitt namn. Häröfver underlät hon dock sällan att yttra sin förtrytelse, när boken förevisades. Diplomatsens önskan fick emellertid kvarstå. Det var i alla fall en diplomats namnskrift.

Då baronen några år efter makarnes skilsmässa genom den greflige slägtingens död ärfde grefvetiteln, lät Albertina på sina visitkort trycka: Grefvinnan Rytterkrona under en stor greflig krona, lackera om visitlådan och der i gyllene bokstäfver inpränta den nya titeln. Mången fann detta lustigt, men ingen missunnade henne denna balsam på hennes i så mycket sårade fäfånga.

Nu hade således spådomen i Clarys trädgård i allo gått i fullbordan. Hon var grefvinna, och fat-

tigdomen hade sällat sig som bundsförvandt till detta trappsteg på rangens skala.

På kungliga slottet var hon alltid en välvilligt mottagen gäst, synnerligen inom drottning Desiderias förtroligare krets. Den lilla, lifliga Desideria var nämligen mycket road af att höra dagens prat från hufvudstadens skilda kretsar, och hvem kunde bättre ha reda på ställningar och förhållanden än allas vår tant? Än visste hon att berätta huru på en supé hos justitierådet S—e postmästar B—a från Mariefred smugit sig ut i matsalen innan det förkunnats »serveradt» och stoppat frackens rockskört fulla med marenger och apelsiner, på hvilka han sedan i en hastig vändning hade satt sig. Än hade hon på en bal sett en ung dams löslockar och blommor helt och hållet försvinna från högra tinningen, lösryckta af en förbistormande löjtnants epaulette, på hvilken de framfladdrade under det att damen, alldeles kal på ena tinningen, skyndade ut ur salen, följd af sin kavaljer, som emellertid tillkämpat sig epaulettens rof och nu ridderligt nedlade segerbytet inför den skönas fötter. Och visste hon icke vidare att berätta huru en skånsk magnat och millionär, grosshandlar X, bjudit en musikalisk storhet kvarstanna till middagen på husmanskost och serverat honom med slarfsylta och ölsupa, en gästfrihet öfver hvilken den godmodige men kräslige musikern beklagat sig med tillägg att han aldrig mer vågade mottaga en bjudning på svensk husmanskost, samt huru man hos professor Y—s serverat sötsur sås med korinter till inlagd gris, och huru vaniljsåsen till äpplekakan varit alldeles vidbränd!

Allt sådant roade den lilla drottningen.

Ehuru visserligen Bernadotte ofta gjorde sig lustig öfver den gamla damen, kallande henne ömsom: mon brave grenadier och la mendiante drapée, såg han dock icke ogera sin gemåls originella väninna och förärade henne litet emellanåt någon vacker nipp eller annan dyrbar gåfva. Hon själf tröttnade aldrig att tala om huru Karl Johan på sin hyllningsdag, iklädd silfverskir och med en blå plym

i baretten, »skön som en sagans prins», red genom Stockholms gator, ledsagad af den jublande, hänryckta mängden. Hon hade äfven hört honom prisas af världens snillrikaste qvinna, madame Staël, såsom vår tids Bayard, le chevalier sans peur et sans reproche, såsom »den skönaste bland män», »tidehvarfvets största snille», och underlät aldrig, när hon upprepade dessa minnesvärda yttranden, att med djupt allvar försäkra majestätet, att hon sjelf instämde i dessa madame Staëls omdömen.

Det föll sig icke alltid så lätt för vår grefvinna, trots Desiderias frikostighet, att hålla vid makt sina toaletter. I Folckers modehandel var hon en skräck, då hon kom dragande på en bundt gamla spetsar, band och plymer, fordrande att deraf skulle sammansättas en smakfull hårklädsel.

»Den måste bli vacker», slutade hon vanligen med stolt, nästan befallande min. »Kom ihåg att jag skall på slottet och att jag der alltid sitter till bords vid Karl Johans venstra sida.»

Hvarannan söndag hade hon mottagning hemma hos sig, då musik gjordes från klockan ett till tre. De musicerande bestodo af diletanter från la haute volée och af unga musici, dem hon beskyddade och ville göra kända för att skaffa dem lektioner eller publik till en soaré. Ibland lyckades hon äfven förmå någon af kungliga teaterns artister att med sin närvaro hedra hennes matinéer. Sådant hörde dock till undantagen.

Den mest nitiske, uthållige diletanten på sin tid var en ung attaché vid härvarande franska legation, en angenäm personlighet, mycket road af att sjunga, men af naturen just icke begåfvad med någon stor eller sympatisk stämma. Herr Landier sjöng så oändligt gerna, och den gamla tant Albertina beundrade i den unge fransmannen en »hänförande», medgörlig tenor. Hon transponerade utan svårighet ackompanjemang i en lägre tonart och möjliggjorde derigenom såväl för sig sjelf som den medsjungande utförandet af sångpartier, i hvilka deras röster eljes skulle

varit otillräckliga. Raouls och Valentines stora duo i fjerde akten af Hugenerna inöfvades och utgjorde sedan fortfarande grefvinnan Rytterkronas och herr Landiers kapphäst. Med hvilken passionens glöd hon i toner — visserligen mera skärande än skära — bad Raoul »stanna kvar!» låter sig ej beskrivas. Endast en fru Röder-Romanis tolkning af Valentines roll kunde härom gifva någon föreställning. Lika litet förmår min penna skildra den unge diplomatens stolthet, då han lyckligt frampressat ur sin strupe sluttonen, det i flageolette tagna tvåstrukna a, som under hela duetten stått för hans tankar såsom det svåraste problem, han någonsin haft att lösa, och som tyvärr mången gång blef för honom ett oupphunnet mål.

Men all glädje i denna världen har ett slut. Herr Landier, den älskvärde sångaren, alla damers förklarade gunstling, hemkallades. En så nitisk och medgörlig tenor stod ej mer att finna. Dessutom var ju vår friherrinna, eller som hon numera lät kalla sig, grefvinnan Rytterkrona, redan tämligen till ären kommen såsom sångerska, hvarför hon också afstod från vidare sökande efter en sekundant inom sångens värld. Hon nöjde sig hädanefter med att sjelf, solo, föredraga romanser.

Då och då hände det att hon och mannen, grefve Rytterkrona, sammanträffade, än på slottet, än i familjer, der båda umgingos. Tiden hade lagt sin tyngande hand på dem. De kunde mötas utan bitterhet, ja, man kunde få se dem vänligt räcka hvarandra handen till en helsning, men dervid stannade det, ty grefven skyndade gerna undan i något sidorum, om han i en salong händelsevis råkade sin hustru.

»Grefven är bra gammal numera», yttrade vid ett sådant tillfälle någon till Albertina.

»Gösta blir aldrig gammal», afbröt hon tvärt. »Då han fylde fyratiotvå år, hittade han på att flytta siffran två framför fyran och ansåg sig medels detta genistreck ännu ung, blott tjugufyra år. Se-

dan fortsatte han med sitt hokus pokus att för hvarje tiotal endast blifva ett år äldre. I stället för 52 skref han 25 nu, och är sålunda, enligt sin tidräkning, endast tjugusju, ehuru han fyllt sjuttitvå. Åtminstone förblir han alltid en yngling till själen, stackars Gösta. Men det är dock schrecklich vid hans ålder!» tillade hon djupt suckande.

Emellertid svunno åren och den ena efter den andra af tant Albertinas otaliga vänner och gynnare troppade af till den sista hvilostaden. Konung Karl Johan dog, mätt af ålder, ära och bekymmer, och grefvinnan Albertina Rytterkrona ståtade i sorgdrägt vid hans högtidliga begrafning.

En dag fick Albertina, som bäst stadd på vandring kring Stockholms gator, höra att hennes man, som för tillfället befann sig i hufvudstaden, träffats af ett slaganfall och att föga hopp gafs om hans vederfående. Glömsk af alla strider, endast lydande hjertats maning, skyndade hon till grefvens bostad och tog der plats vid hans sjukbädd — nere vid sängfötterna. En annan qvinna, en aktris, hvilken under de senare åren tillvällat sig en favorits rättigheter öfver den svage grefven, behöll trotsigt platsen vid hans hufvudgård. I den åldriga, tillbakasatta hustruns sinne fans dock ingen bitterhet hvarken mot inkräkterskan eller mot mannen. Hon mindes, der hon satt, oroligt blickande på den sjuke, hans kärlek i ungdomstiden och kände sig tillfreds blott hon fick närvara vid hans dödsbädd — och möjligen erhålla en försonande blick, möjligen få uppfånga hans sista suck.

Hennes kärleksfulla sinne erhöll också sin belöning. Några ögonblick innan han dog, återfick grefven sina vid slaganfallet förlorade sinnens bruk, och när han uppslog ögonen mötte hans blick den vid hans dödsbädd knäböjande makan.

»Albertina!» hviskade han matt, i det ett fridfullt leende krusade hans tunna, blåbleka läppar, »du här! Du har då förlåtit! Helsa våra barn! Gud välsigne dig!»

Med dessa försoningens ord lyktade han sitt lif här på jorden.

Döden återförenade hvad lifvet åtskilt. Albertinas sorg vid mannens död var i förstone våldsam — men hon hade ju i sista stunden återvunnit hans ömhet — hon kunde som älskad maka få bära sin enkeskrud.

Sonen Karl Johan ärfde grefvetiteln, tillträdde det mycket skuldbelastade fidejkommisset Åkersö, tog afsked från gardet och gifte sig med yngsta dottern till inspektoren på godset, en vacker och god flicka, hvilken som hustru och moder spred glädje och välsignelse bland hela sin omgifning.

Visserligen hade grefvinnan Rytterkrona drömt sig en sonhustru tillhörande den förnäma världens kretsar, möjligen en tysk småfurstes eller en bankirs dotter med millioner i hemgift, och mer än en gång hade hon uppgjort giftermålsplaner i detta syfte och aldrig misströstat om ett lyckligt resultat för sin älskade Karl Johan, hvilken hon prisade som den bästa bland söner. Men moderns ömma äflan ledde blott till att han efter en hop misslyckade frieriförsök skydde äktenskapet, intill dess han fann i sin väg den anspråkslösa lycka, hans hjerta allt ifrån tidiga ungdomsdagar i stillhet drömt om.

Den gamla grefvinnan återvände icke till Åkersö, der hon nu skulle mottagits med hjertlig välvilja och ömhet. Hon bibehöll sin bostad i Stockholm. Hon var nu van dervid.

Ålderdomen böjde icke Albertina, hon snarare tycktes tänjas ut på längden. Hennes ungdomsväninna, enkedrottning Desideria, krympte deremot samman med åren.

»Farmor dör aldrig», skall kung Karl en gång hafva yttrat, »hon försvinner i oändlighet.»

Då enkedrottning Desideria de senaste åren af sin lefnad satt i den kungliga logen på stora operan, såg man från parkett af henne ej mer än de hvita plymerna i hårklädseln. Hon skämtade också sjelf mången gång öfver sin litenhet, isynnerhet när det

föll sig så att hon under sina promenader i stora galleriet, der hon hvarje natt hade för vana att uppehålla sig, befann sig emellan sin statsfru grefvinnan Stedingk och grefvinnan Rytterkrona. Då kallade hon sig sjelf »lilla bébé mellan jättinnorna».

Desideria gick till sängs klockan två på natten och steg upp klockan ett på dagen — de franska vanorna liksom det franska språket voro henne kära öfver allt annat. Hon ändrade icke hvad hon vant sig vid. Sålunda ville hon icke som enkedrottning lemna den praktvåning hon som regerande drottning innehåft, och man lät henne råda. Sedan hon ätit middag, intog hon med sin hofstat kaffe i en salong utanför stora galleriet. Samtalet gick då ofta trögt nog, och sömnen tyngde snart ögonlocken, så framt icke grefvinnan Rytterkrona var till hands att hålla målron vid makt.

En dag hände likväl att hon var mindre talför än vanligt. Uppvaktande hofmästarinnan såväl som hoffröken Elise Mörner voro båda trötta efter en föregående natt sent slutad supé med bal, så ock tjänstgörande kammarherren. Det höga rummet var svagt upplyst med några ljus i kristallkronan, tystnad rådde rundt omkring, enkedrottningen satt nedsjunken i sin soffa, uppvaktningen i mjuka fåtöljer. Ingen kunde längre motstå sömnens makt. Det var liksom hade en vallmodoft förtrollat allas sinnen.

Oförmodadt uppslogos dubbeldörrarne till galleriet. Det var kronprinsen Karl, som med sin uppvaktning begaf sig till en supé hos sin fader, konung Oskar, och tog vägen öfver farmors våning. Han bjöd tystnad vid den scen som mötte honom i lilla salongen, blinkade skälmskt åt en af sina adjutanter, hvilken genast var tillreds med sitt ritstift och sin skizzbok. När skizzen var färdig, troppade prinsen med de sina af lika tyst som de kommit och utan att hafva stört farmor och hennes uppvaktning i deras ljufva ro.

Skizzen gjorde följande dag sin rund på slottet.

Desideria skrattade af hjertans lust. Albertina blef ond och sade:

»Aber das ist schrecklich so blamirt so werden!»

Hofmästarinnan utbad sig som en nåd att hädan- efter få medtaga sin stickstrumpa för att kunna hålla sig vaken.

Att besöka K. teatern utgjorde intill det sista drottning Desiderias älsklingsnöje, ehuru hon sällan kom dit före operans eller skådespelets sista akt. En afton, den 17 decembar 1860, gafs »Lifvet en dröm». Enkedrottning Desideria hade sent på eftermiddagen, såsom vanligt, företagit en promenad i vagn, och på hemvägen yttrat sin önskan att en stund besöka teatern. Detta blef hennes sista afton äfven på världsteatern. Hennes långa, underbara, skimrande lefnadsdröm tog slut. Hon hann knapt träda inom dörren till den kungliga logen, innan hon vacklade och yttrade till sin omgifning: »Här är så kallt!» hvarefter hon vanmäktigt fördes i vagnen, som skyndsamt kördes till slottet. Drottningen bars i en fåtölj uppför stora trappan till sina rum, der hon hvi- skade med slocknande stämma: »Jag är trött!» och dog i sin sonhustru Josefinas armar efter blott nå- gra minuters lätt dödskamp.

I smäck och gravor bevistade nu Albertina sin ung- domsväninnas högtidliga likbegängelse och såg med tårfyllda ögon stoftet af den kära hädangångna i sin kista nedsättas i Riddarholmskyrkans Bernadottska grifftvålf. Det var en kall januaridag. Hemkom- men sent på qvällen inskref hon på sista bladet i sitt album ur minnet Nybloms ord till Lachners sorgkantat:

Svea folk, i kungagriften
Sänkes hon, som förr så varm
Under ödesdigra skiften
Låg vid hjeltetekungens barm.

Efter enkedrottning Desiderias död syntes gref- vinnan Rytterkrona ej mera vid hofvet. Hon blef både till sitt inre väsen och sin yttre människa allt besyn-

nerligare och originellare, allt magrare och mera gulblek. Hon var nästan ökad på gatorna, och i följd såväl af sin utstyrelse som sin ofantliga längd utsatt för många äfventyr.

En gång såg hon en liten, trasigt klädd gosse stå gråtande i ett gathörn och titta upp mot den närmast liggande kyrkans torn. Alltid färdig till deltagande närmade hon sig gossen och frågade: »Hvarför gråter du, mitt barn?»

Härpå svarade gossen blott med ett högljudt tjut.

»Men så säg mig, hvad har hänt dig, min gosse lilla?»

»Ack, frun ser så beskedlig ut», snyftade gossen i det han med tröjarmen och handen skuggade ansigtet för att dölja sin skrattlust. »Kanske att frun ville hjälpa mig?»

»Allt för gerna, min lille gosse. Men hvad vill du?» upprepade den gamla damen tålmodigt.

»Jo», inföll spjufvern, nu med liflig, morsk stämma, »jag ville be frun, som är så lång, vara snäll och taga ned tuppen på kyrktornet åt mig. För si, jag ville så gerna ha den och når icke dit upp! Men det gör nog frun.»

Och dermed tog han till fötterna och lemnade den gamla häpen och uppbragt.

Hennes egen sista vandring på Stockholms gator gälde en fattig familj på Söder, en stackars klarnettist, som med hustru och tre små barn i armod bodde i en koja vid Krukmakaregatan. Landsman med Albertina hade mannen i sitt betryck värdjat till hennes kända hjälpsamhet, och hon hade genast börjat fundera på huru hon skulle kunna för hans räkning anordna en soaré i Musikaliska akademiens sal. Det var för att bringa den hjälpbehövande denna underrättelse äfvensom för att öfvertyga sig om familjens torftighet, som hon en kulan dag i början af mars månad företog den långa vandringen uppför södra backarne. Detta öfveransträngde den åttioettåriga gamla. På återvägen kommen till Södermalmstorg, sveko henne krafterna, hon måste

sätta sig upp i en droska och hemkommen genast intaga sängen.

Från det ögonblicket aftynade hon dag efter dag, och några veckor senare fördes hon till den sista hvilobädden under svartan mull på det vackra Åkersö i den friherrliga Rytterkronska familjegriften.

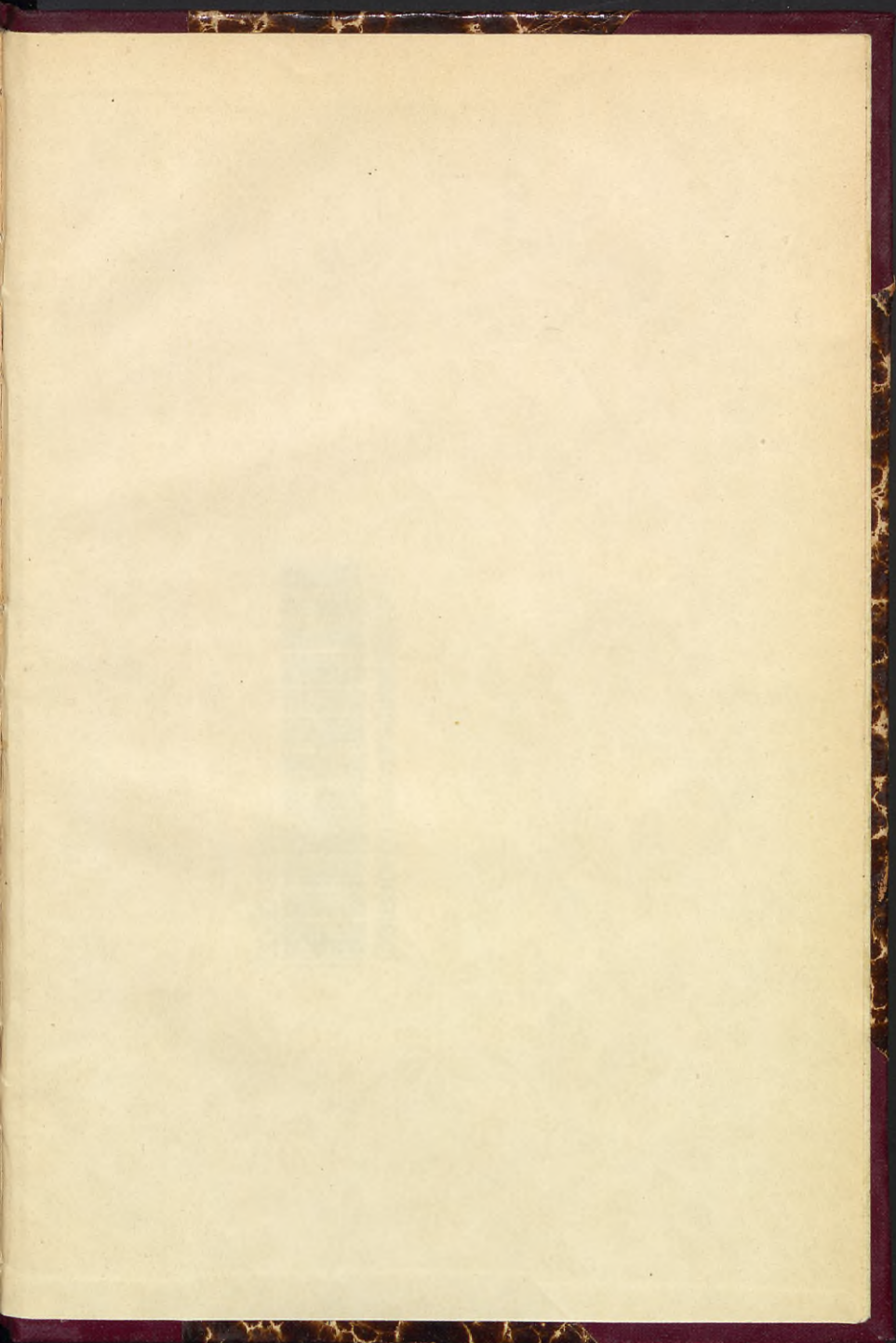
Det var en solig aprildag, då kistan sänktes i grafven på den landtliga lilla kyrkogården, prydd med sekelgamla lind- och lönnträd. Gräset hade redan skjutit brodd, och träden, smekta af solens vänliga strålar, började redan utveckla sina skiftande knoppar.

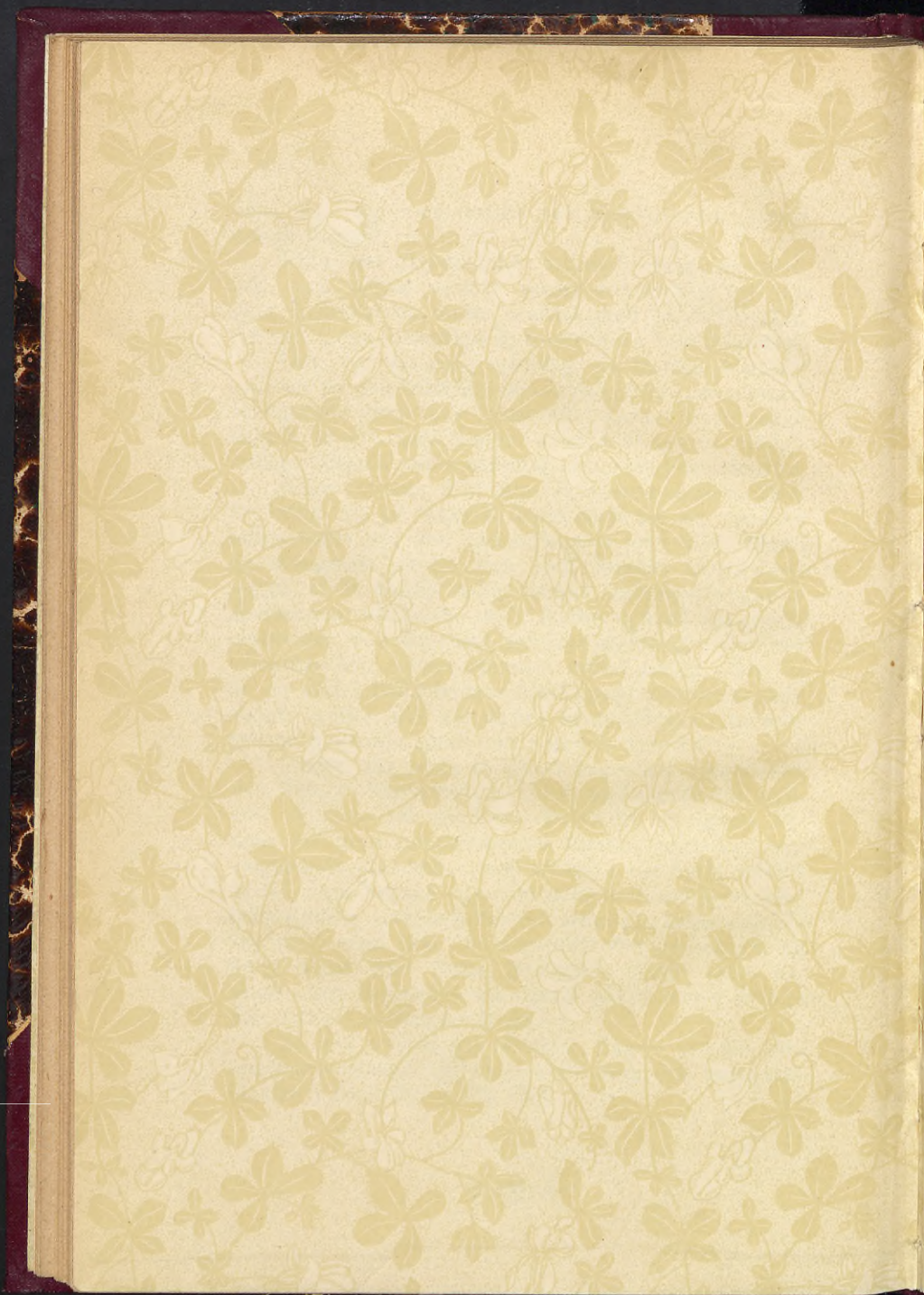
Några vänner från den tid, då hon samlade gäster kring sig på Åkersö, hade sört för ett afsked i milda toner vid den hädangångnas jordafärd. Bland de sjungande skulle hon sjelf kunnat känna igen någre af de forne, under hennes ledning sjungande skolbarnen, nu vuxne män, hvilka egnade sin gamla matmoder och lärarinna en sista hyllning. Randels »Snabba äro lifvets stunder» och Laurins »Mitt lif är en våg», båda hennes älsklingsquartetter, tonade skönt, under det att skaror af småfåglar i trädens grenar qvittrade gladt om vår och nytt lif.

Under sin sista sjukdom hade hon icke glömt den fattige klarinettisten. Hon bad sin dotter, hvilken skyndat till moderns dödsbädd, att lemna honom en liten sammansparad summa, som hon »för välgörande ändamål» hade aflagd i sin byrå, och att dertill foga hennes egen i maroquin-fodral förvarade, med gyllene namnschiffer och friherrlig krona prydda klarinett, den hon omsorgsfullt förvarat såsom en helig skatt från forna, lyckligare dagar. Hon önskade och hoppades att denna gåfva måtte bringa den fattige »artisten» lycka.

Så slöt »musikerns dotter», trogen in i det sista ungdomsväninnan på Svea rikets tron och ungdomsidealerna i tonernas hulda rike.

6000193727

Göteborgs universitetsbibliotek

